

DETSEMBER

ORIENTTEERUJA

ORIENTTEERUJA

2005

nr.6 /89

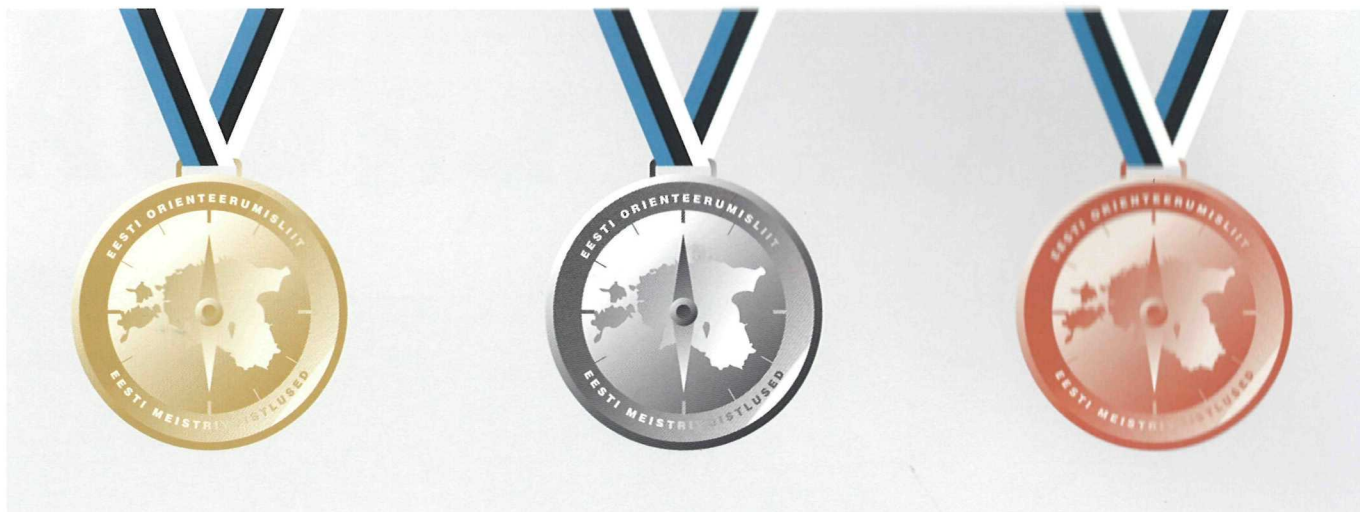
2005.a. —
4891 orien-
teerujat

96 tundi
Terra
Incognital

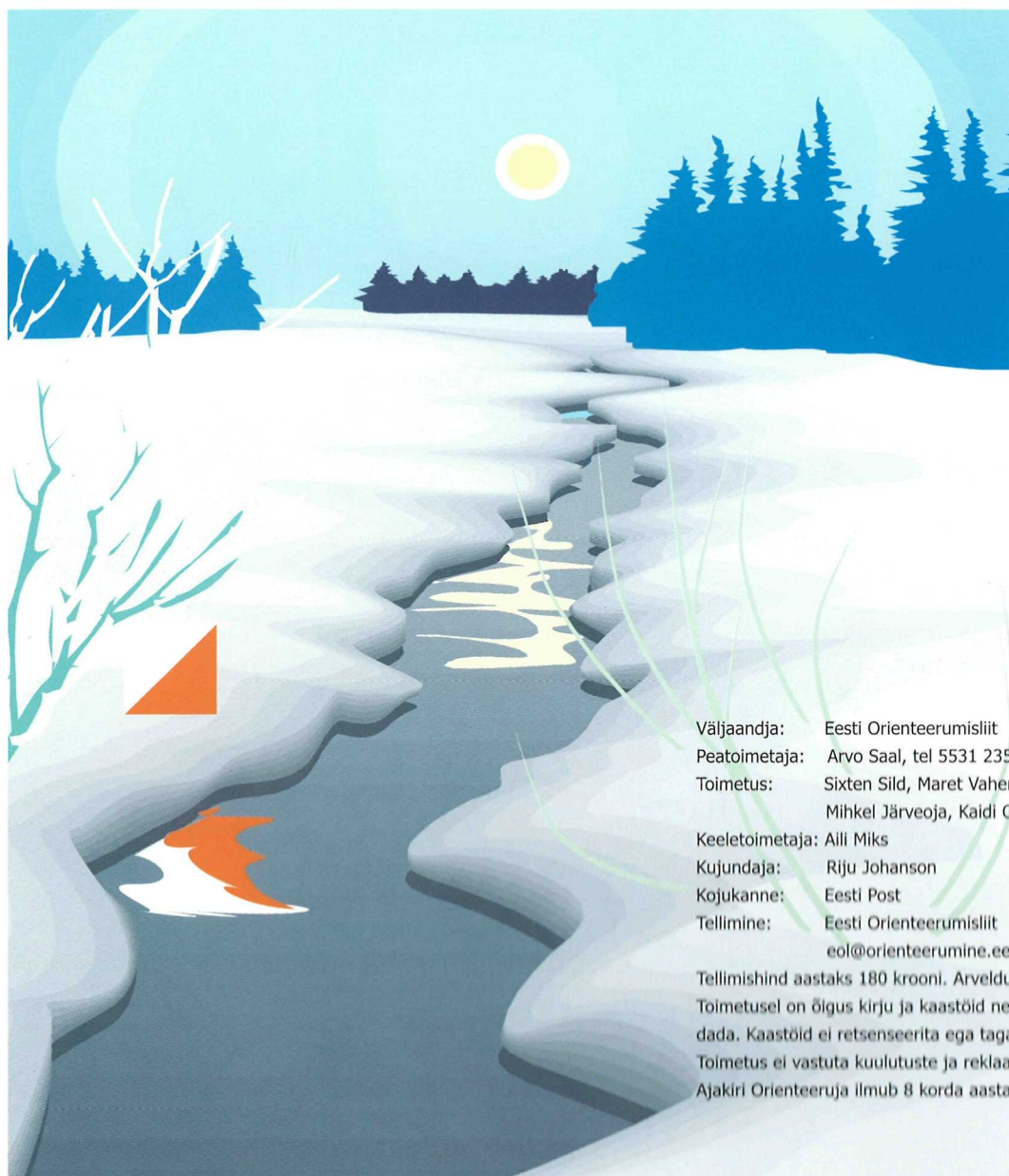
EOL-il
oma medal

Seekord **48** lehekülge

HEAD AASTAVAHETUST ORIENTEERUJAGA!

Väljaandja: Eesti Orienteerumislit www.orienteerumine.ee
Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 5531 235 arvo.saal@mail.ee
Toimetus: Sixten Sild, Maret Vaher, Ruth Vaher, Jürgen Einpaul,
Mihkel Järveoja, Kaidi Oone ajakiri@orienteerumine.ee
Keeletoimetaja: Aili Miks
Kujundaja: Riiju Johanson
Kojukanne: Eesti Post
Tellimine: Eesti Orienteerumislit
eol@orienteerumine.ee, tel/faks 6398 681

Tellimishind aastaks 180 krooni. Arveldusarve: 10220034030010 Eesti Ühispank
Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata.
Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.
Ajakiri Orienteeruja ilmub 8 korda aastas.

Asjalikult rahulik aastalõpp Jõulumäel

SISUKORD:

- 4** Lühiuudised
- 5** EOLi üldkogu
- 6** Aasta oli 2005
- 9** Päevakutest
- 10** Ratta-O MM
- 14** Veteranide MM
- 16** Võsast väljas
- 18** Elu Itaalias
- 21** X-Dream
- 22** Terra Incognita
- 28** Rajameistrivõistlus
- 30** TA OK rogain
- 32** Libahundi jälg
- 34** Nõuanne
- 35** Lühidalt
- 36** Nõuanne
- 37** Lühidalt
- 38** Algaja päevakul
- 40** Kiri Austraaliast
- 44** Võistluskutsed
- 46** Juhatuse otsused
- 47** Kalender

Esikaanel: Talv Pühajärvel
Foto: Arvo Saal

2006. aasta Orienteerujad ilmuvad:

nr 1/90	10. märtsil
nr 2/91	5. mail
nr 3/92	26. mail
nr 4/93	30. juunil
nr 5/94	5. augustil
nr 6/95	1. septembril
nr 7/96	9. oktoobril
nr 8/97	15. detsembril

Orienteerumishooaja kokkuvõtete tegemine Jõulumäel oli asjalik ja valimisedki möödusid tunamullusega võrreldes äärmiselt rahulikult. Tegelikult möödus terve viimane kaheaastane valimisperiood juhatuse, tegevjuhi ja EOLi liikmete vahelises heas koostöös. Orienteerumise organisatsioon on pidevalt arenenud koos ühiskonnaga. Oleme leidnud enda hulgast järjest enam inimesi, kes soovivad oma energiat rakendada orienteerumise arengusse.

Möödunud aruandeperioodi jooksul oli juhatus esmakordselt 9liikmeline, mis on kahe võrra rohkem kui varasematel aastatel. Tänu sellele õnnestus saada juhatusse rohkem erinevaid mõtteid ja arvamusi. EOLi liikmete ja kõigi orienteerujate huvid olid nüüd kindlasti paremini esindatud. Viimane avaldus näiteks selles, et meil ei olnud märkimisväärsed arusaamatusi kogu perioodi jooksul.

2005. aastal oli üheks oluliseks orienteerumist mõjutavaks sündmuseks meie tegevjuhi vahetumine. Ormar Lutsberg andis aprilli alguses ameti üle Tõnu Lauterile. Tõnu esimese poolaasta töötulemused on olnud väga head. Ta on toonud uut hingamist ja värsked seisukohti orienteerumisel juhitud. Samuti on Tõnu suutnud lühikese ajaga oluliselt parandada EOLi tulude laekumist ning hoida kulud eelarve piires. EOLi rahaline seis on täna hea ja me võime 2006. a. eelarvet teha positiivsemas meeleolus.

Kõige rohkem aega kulutavad EOLi heaks tegutsedes meie koondiste treenerid, olenevalt alast 30 – 60 päeva aastas. Tarvo Avaste, Vallo Vaher, Arbo Rae ja Raul Kudre on suhteliselt uued koondiste treenerid, kuid töötavad aktiivselt ja eesmärgistatult. Eesti orienteerumine vajab uusi medalivõite. Selleks oleme loonud oma rahaliste võimaluste piires toimiva süsteemi. Lisades sellele sportlaste ja treenerite poolse entusiasmi ning ka natuke õnne, on lähiaastate medalivõidud täiesti reaalsed.

Orienteerujad valisid "Aasta tegijaks 2005" olümpiavõitja Jüri Tarmaku. Jüri on aastaid olnud fanaatiline orienteeruja, kelle korraldatud võistlused on pakkunud tihti tavaorienteerumisest erinevaid elamusi. Minu arust on orienteerujad liialt vähe palunud Jüri abi orienteerumise edendamisel noorte hulgas. Olümpiavõitja tulek kooli on alati suursündmus! Üldkogu poolt valiti parimaks võistluseks TA OK poolt Rocca al Mare vabaõhumuuseumis läbi viidud Eesti MV orienteerumiskalorsu sprindis. Soostun üldkogu valikuga ja õnnitlen veelkord TA OK selle meeldejääva võistluse puhul!

Parima orienteerumiskaardi valik oli raske. Häid ja täiesti uusi kaardistusi nappis ning tihti oli kaardi sisu parem kui selle paljunduse kvaliteet. Olen täiesti nõus Kolla Järveojaga, et 1:15 000 kaardi tegemine värvipaljundusega on oma vältitöö narrimine ning võistleja silmade kiusamine. Tippkvaliteet saavutatakse ikka trükikojas ja me peame suutma vähemalt oma tippvõistluste kaardid teha kvaliteetseks. Värvipaljundusega võrreldes on hind küll trükikaardi kahjuks, kuid see vahe ei ole stardimaksu arvestades eriti oluline. 2005. a. parimaks kaardiks osutus Madis Orase ja Kalle Kalmu poolt OK Peko tellimisel tehtud uus versioon Kitsemägede maastikust.

EOLi presidendiks valis üldkogu järjekordselt allakirjutanu. See on usaldus eelkõige meeskonnale, kuhu kuuluvad järgmisel kahel aastal "vanadest olijatest"

Ella Shved, Tarmo Klaar, Arbo Rae, Nikolai Järveoja, Arthur Raichmann ja Sixten Sild ning "uutest tegijatest" Kuno Rooba ja Mait Tõnisson. Püüame koos kõigi orienteerujatega viia veelgi pikemate sammudega edasi meie lemmikspor-diala!

Head aastalõppu ja tegusat 2006. orienteerumisaastat!

Leho Haldna
03.12.2005

Orienteeruja nr. 6/11 ilmus 11. oktoobril 1995. aastal.

Orienteeruja esilehel kirjutatakse EOLi volikogus otsustatust, kus muuhulgas soovitati hakata Eestis kasutama nn vaikset starti ja kuulutatakse välja konkurss 1997. ja 1998. aasta võistluste korraldamiseks. Teisel leheküljel on juttu IOFi ratastooliorienteerumise seminarist, mis toimus Tallinnas. Septembris Unikülas ja Vooremäel peetud 34. Balti kõrgkoolide meistrivõistlustel osalesid kümne kõrgkooli sportlased.

Orienteeruja seitsmendal leheküljel on pikemalt juttu ökonoomsusest jooksust ja edukuse kontseptsioon, mõlema autoriks Olli-Pekka Kärkkäinen.

Ülejäänud leheküljed täidavad võistlusprotokollid, võistluskutsed ja reklaam.

Orienteeruja nr. 7/12 ilmus 22. novembril 1995. aastal.

Esilehel teeb EOL-i president Leho Haldna kokkuvõtte teisest orienteerumisaastast. 1995. a. suurim muutus organisatsiooniliselt poolelt oli EOLi litsentsisüsteem, müüdi 759 litsentsi. Sel suvel toimus esimene 4EST ning esmakordselt oli Orienteeruja-leht ettetellitav.

Orienteeruja teisel leheküljel on juttu koolikaartide projektist, talvekoondise plaanidest, litsentsisüsteemist järgmisel aastal ja tippportlaste toetamisest.

Orienteerujas on avaldatud 1995. a. orienteerumisjooksu edetabel, mida juhivad Külli Kaljus ja Sixten Sild. Pikemalt tehakse juttu tossude valimisest. Avaldatakse ka 1996. a. võistluste kalender, võistluskutseid ning EOLi kongressi kava.

NAABRITE JUURES

Golfi maailmameister on orienteeruja

Rootsi orienteeruja Stefan Thyr võitis sel sügisel riigi meistrivõistlused golfiamatööridele. Veidi hiljem oli ta parim ka amatööride MM-il (World Golfers Championship!) Türgis. Seega võib see Stockholmi orienteeruja tituleerida ennast golfi maailmameistriks.

Stefan Thyr võistleb orienteerumises lõuna-Stockholmi klubi Söders SOL-Tyresö eest. Viimastel aastatel on ta vahetanud kompassi golfikepi vastu ning pühendanud "snoobide spordile" rohkem aega kui metsajooksule. See töö on nüüd ka vilja kandnud. Muuhulgas on ta langetanud oma händikäpi golfis alla 20 vähem kui aastaga.

Golfiamatööride MM-il võistlevad korraga nii mehed kui ka naised, sõltumata vanusest. Selle teeb võimalikuks golfis üle maailma kehtiv händikäpisüsteem. Võistlus toimus käesoleval aastal 11. korda ja selle algatajaks oli legendaarne rootsi jäähokimängija ja hilisem golfi maaletooja Sven Tumba.

Allikas: www.alternativet.nu

Peagi jõuab lugejani sisutihe raamat Eesti orienteerumisspordi ajaloo

Sport on iga maa ja rahva kultuuri lahutamatu osa ja selle ajaloo tundmine edasiminekuks hädavajalik. Kuni viimase ajani pole meil aga isegi üksmeelt küsimuses, millisest sündmusest alates lugeda meie orienteerumisspordi algust, sest enne teist maailmasõda toimunud teatakse väga vähe ja viiekümne- ja kuuekümnendadki vajavad objektiivset ümberhindamist. Paljude aastate jooksul on Vello Viirsalu "Orienteeruja" veergudel valgustanud neid Eesti orienteerumisajaloo vähetuntud etappe. Tema töö on olnud äärmiselt tänuväärne, sest veel on elus inimesi, kes möödaniku sündmustest teavad pajatada. Peagi ei ole see enam võimalik ja ka seesuguseid entusiaste, nagu on seda Viirsalu, sünnib aruharva. Nüüd on Viirsalu palju aastaid visa tööd nõudnud rikkalikult illustreeritud monograafia "Eesti orienteerumise sünd ja hiilgeaastad 1959 – 1970" valmis saanud ja ootab vaid trükkimist.

Viirsalu on oma raamatu sissejuhatuses kirjutanud: "Sellist ajaloolist ülevaadet sindis kirjutama missioonitunne, samuti kohusetunne oma põlvkonna orienteerujate ees, kellega on olnud õnn paljude aastate jooksul koos tegutseda. Just vanema põlvkonna orienteerujad on olnud aastakümnete jooksul Eesti orienteerumise maine ja ilme kujundajateks, nad on oma erakordset vaimust kandnud edasi nii ajas kui ruumis. Mida aasta edasi, seda vähem jääb järgi mäletajaid ning tolleaegsete kummaliste faktide tõlgendajaid, seda enam, et sovetiaegki ise on jäämas järjest kaugemale minevikku. Meie seast lahkunud ja peagi lahkuma põlvkonna tegevus tuli jäädvustada ning anda ühtlasi aimu nendest suurtest raskustest, mis tollases totalitaarses ühiskonnas pidi ületama orienteerumise harrastamisel..."

Raamat on kirjutatud ladusalt ja põnevalt, nii et kohati saab seda lugeda nagu seiklusromani. Loodame, et selle väärtusliku raamatu omandab iga orienteeruja ja orienteerumissõber. Tahaksime kõigile, ka noortele, teha väljaande hinnalt taskukohaseks. Hind teatavasti sõltub aga tiraažist, s.t. ostjate arvust. Seega saab igati meid anda oma panuse raamatu kaanehinna kujundamiseks.

Oleksime tänulikud, kui raamatut osta soovijad informeeriksid sellest Orienteeruja toimetust või Orienteerumislüütu. Piisava hulga soovijate korral saaksime korraldada ettetellimise, mis oleks tellijaile müügihinnast kaupluses oluliselt odavam.

Anto Raukas
raamatu toimetaja,
Eesti Entsüklopeediakirjastuse nõukogu esimees

LÜHIDALT

Tänavune aasta isa süstis spordipisiku oma lastesse

2005. aasta isa Jaan Sild elab Harjumaal Harku vallas. Tema vanem poeg Sixten Sild on olnud pikka aega Eesti esiorienteeruja, kuulub EOL-i juhatusse ja Orienteeruja toimetusse.

Jaan Silla viis last on teinud tänavusest aasta isast kuuekordse vanaisa, kes püüab ka lastelastesse süstida spordipisikut.

Tänavu kuulutas naisliit aasta isa välja kaheksandat korda. Õnnitleme!

HARRY VEIDE

EOL-i üldkogu valis 27. novembril uue juhatuse järgmiseks kaheks aastaks. EOL-i presidendi ja juhatuse liikmena jätkab Leho Haldna (pildil vasakult).

Juhatusse kuuluvad veel Mait Tõnisson, Kuno Rooba, Arthur Raichmann, Tarmo Klaar, Ella Šved, Nikolai Järveoja, Arbo Rae ja Sixten Sild.

Eesti Orienteerumislüü üldkogu tegi aastast kokkuvõtteid Pärnumaal Jõulumäel

Peale tänavuste tööde kohta aruannete kuulamist valisid klubide esindajad üldkogul 2005. aasta parimaid.

„Aasta tegijaks“ tunnistati olümpiavõitja Jüri Tarmak (võtab alumisel pildil Leho Haldnalt autasu vastu).

Orienteerumisjooksus said rohkem poolthääli naistest Kirti Rebane ja meestest Olle Kärner. Suusaorienteerumises oli parim Margus Hallik ja rattaorienteerumises Tõnis Erm.

Esmakordselt valiti parim orienteerumisspordi võistlus ja orienteerumiskaart. Parima võistluse au kuulus Eesti sprindi MV-le (korraldaja TA OK), teise koha vääriliseks tunnistati 4EST (OK Võru) ja kolmandaks Suunto Games (OK Põlva Kobras).

Orienteerumiskaartide konkurentsist reastuti

* * *

Projekt „Liigu kaardiga“

Eesti Orienteerumislüü algatusel käivitub projekt „Liigu kaardiga“, mille eesmärgiks on anda kõigile inimestele võimalus tegelda orienteerumisega – looduslähedase, keskkonda säästva ja tervisliku liikumisharrastusega.

Orienteerumisoskus – oskus läbida looduses vahemaid kaardi abil, võiks kuuluda iga inimese loomulike vilumuste hulka. Igapäevase orienteerumise võimaldamiseks on esmatähtis nn. lähiliikumisalade (15 – 20 minutise jalutuskäigu kaugusel) võrgu kaardistamine, mis lähtuks elamurajoonide, liikumisradade, mänguväljakute ja koolide paiknemisest.

Projekt „Liigu kaardiga“ sobib igas vanuses inimestele igas Eestimaa piirkonnas, asulas, koolis, liikumisrajal. Orienteerumisega tegelemine pakub meeldivat seltskonda, muljeid ja haaravat tegevust.

Projekti käigus kaardistatakse koolide, mänguväljakute, spordikeskuste, liikumisradade jne. ümbrus mõõtkavas 1:2000 – 1:10000

järgmiselt: Kitsemäed (OK Peko), Taevaskoja (OK Põlva Kobras) ja Rocca al Mare (TA OK).

Üldkogul said auhinnad kätte ka 2005. aasta edetabelivõitjad. Naistest olid üldarvestuses kolm paremat Viivi-Anne Soots (SK Saue Tammed), Merike Vanjuk (OK Kape) ja Kirti Rebane (SK Saue Tammed). Meeste üldarvestus: Olle Kärner (Sportnet), Marek Nõmm ja Andreas Kraas (mõlemad SK Saue Tammed).

Aasta Tegija Jüri Tarmak EOL-i presidendilt auhinda vastu võtmas

ja propageeritakse orienteerumispäevakute põhimõtteid, ideid ja tegevusvorme, laiendatakse sellealast koolitust ja pälvida enam avalikku tähelepanu meedia kaudu.

2006. aastal on kavas kaardistada 40 OJ kaarti, korraldada orienteerumisalane koolitus kuni 50 kehalise kasvatusõpetajatele ja/või spordispetsialistile, soetada aastas 25 koolile käepärased orienteerumise õppevahendid (KP tähised, kompassid) ning kujundada ja avada veebilehekülg terviklikuks tervisesportlaste ja koolide infoallikaks orienteerumisspordi valdkonnas

Ajakiri „Orienteeruja“ püüab oma järgmistes numbrites igakülgsest valgustada projekti Liigu kaardiga elluviimist.

Selline oli aasta 2005

Jaanu

Tugeva tuule tõttu tõusis läänerannikul merevesi ja uputas nii mõnegi majapidamise ning Otepääl jäi tormituule tõttu pidamata suusatamise MK etapp. „Orienteeruja“ kongressi delegaate, kes olid Otepäälle kogunenud, tuul aga ei kohutanud ja ajakirja reanimereimisõupidamine toimus teisese meeleolus.

Traditsioonilise O-klubide kossuturniiri võitis LSF PRONOKING TEAM, hõbedale tulid hiidlased (või olid need hiiglased?) ja pronksi said OK JOKA korviateleedid.

Suusa-O juunioride MM- ja noorte EM-võistlustel Šveitsis osales kuus Eesti poissi.

H20 klassis Rauno Jõgeva (Kobras), Even Toomas, Jalmar Vabarna (mõlemad Peko) ja Raiko Kaasiku (Rakvere) ning H17 klassis Ain Roosimägi (Rakvere) ja Tiit Toomas (Peko). Parimaid tulemusi näitas Ain Roosimägi, olles lühirajal 7. ja tavarajal 9. (33 võistleja seas). Setu jumal Peko lubas noortele setudele menu

estraadilaval, naistes ja spordirajal. Tuleb vaid valida kolmest kaks...

Veebruar

Tallinna ümbruse orienteerujad tundsid muret Tallinna ringteede planeeringu üle – kavandata tee ähvardab nii mõndagi niigi vähestest o-maastikest Harku kandis. Igaks juhuks sai võsajooksjast Trooja hobune planeeringutiimi sokutatud...

Tuisus sõidetud Tartu maratoni võitis Raul Olle ajaga 3:16.46. Orienteeruja-sarnastest olenditest torkasid visadusega silma suusahundipoeg Jaak Teppan (OK Ilves) – 16. koht ajaga 3:42:55.0, seiklusspordi hobuseunenägudes orienteerujaid näinud Timo Palo – 46. koht (3:49:45), seiklusvereline Tarmo Siimsaare (OK Võru) – 68. koht (3:56:50); igal-alal-tegija Heiti Hallikma (OK Võru) – 86. koht (3:57:49) ja puhtavereline Olle Kärner (Sportnet) – 88. koht (3:58:24).

Kolmel järjestikusel päeval peeti Värskas suusa-O EMV. Naisteklassis jäid võistluseelsed kokkulepped kehtima ja nii sai kolm kulda (sprint, lühirada, ühisstartiga tavarada) Maret Vaher (Kobras), kolm hõbedat Tuuli Mäeots (Võru) ja kolm pronksi Ingrid Kala (Peko).

Mehed ei saanud maid rahumeelselt jagatud ning sogases vees said täiskomplekti medaleid Tõnis Erm ja Margus Hallik. Ander Ojandu saagiks jäid kuld ja hõbe ning Taavi Nurm pistis kotti pronksi sprindirajalt.

Märts

Veebruari lõpus ei uskunud enam keegi talve jätkumisse ja Kolla oli valmis Eesti X maatalimängud läbi viima ka suvetingimustes – kui Hatikul pole lund, siis on küllalt liiva, mida mööda, suusad käes vudida! Saatuse vingerpussi läbi toimusid maatalimängud siiski korraliku pakase ja lumega. Maakate kuningaks tõusis Randy Korb.

EOL sai uue tegevdirektori!

4. märtsil tegi orienteerumislidu president Leho Haldna teatavaks EOL juhatuse otsuse

nr. 402: „Kinnitada EOLi tegevdirektori konkursi võitjaks Tõnu Lauter (PV SKK).“

Ja asjad hakkasid EOL kontoris uue hooga liikuma...

Talve külmim ja lumerohkeim kuu oli märts!:

15. märts – ärevad uudised Saaremaalt, Anne Keerberg: „Ekstreemsete lumeolude ja järjekindlate külmakraadide tõttu Metsliga-2005 oma tavalisel moel ei toimu. Päris ära võistlus ei jää, kuna meie traditsioonilised osalejad (üle saja soomlase) on juba oma laevapiletid ostnud ja kinnitavad jätkuvalt tahet kas või vööni hanges joosta, samuti ei taha oma igakevadisest Saaremaa-külastusest loobuda lätlased.“ Saarlased ei jäänud kauaoodatud valuutast ilma. Fännid rahuldati Metssea lohutusjooksuga, auhinnad jagati välja ja Eesti kõige välismaisema võistluse traditsioon jäi ellu.

Hangesid trotsides andis alati optimistlik Jüri Tarmak 15. märtsil kõuehääle käskluse: „Akud laadima!“ 16. märtsil **toimus esimene Öise Seeriavõistluse osavõistlus**. Start oli avatud Piriita Selveri parklas, ostukäru võis soovi korral rajale kaasa võtta, kuid tuli finišis tagastada.

26. märts: suusa-O hooaja lõpetamisel Värskas katsuti jõudu vanas heas märkeorienteerumises. Kuna tegemist on varjusurmas olnud, kuid tegelikult potentsiaalse olümpiaalaga, siis ei pidanud korraldajad võistlejatele paljaks meelde tuletada, et haaknõel peaks igapäev endal kaasas olema. Sest kujuta pilti kui kunagi Eesti O-spordisangaril OM-kuld saamata jääb, sest... ta unustas haaknõela koju!

Aprill

Orienteerujate kari lasti taas kord välja põlvkõrgusse lumme. Tabina männikutes lustis Karjalaskevõistlusel hooaja hakatuseks üle 250 „suunavõtja“.

Jüriööjooksu ladusa korraldusega tõusid hoobilt Tegija-klubide koorekihti SK Mercury ja Kose OK. Oma võitdeseeriat jätkas OK Saue Tammed järgiproovitud koosseis: Erki Aadli, Kirti Rebane, Andreas Kraas, Viivi-Anne Soots ja Marek Nõmm. Noortevõistkonna kohta haruldaselt kõrge kolmanda kohaga üllatas OK Võru noortekvintett – Kaur Kase, Eleri Hirv, Timo Sild, Kadri Uiboupin ja Markus Puusepp.

Kõik ekstreemsused, mis Kose võpsikutes Jüriööjooksul proovimata jäid, pigistati sealte välja seiklussportlaste poolt Estonian Extreme Event'i (EXE) käigus (www.xdream.ee). Elamuste korraldajateks ja võitjateks orienteerujad, nagu

tavaliselt! Võimu näitas ISC Adventure Team koosseisus Heiti Hallikma, Rain Lond ja Randy Korb.

Kevadhooaja suurima osavõtjaskonna Eestis koondas stardijoonel OK Ilves, korraldades traditsioonilise 3-päevajooksu tõeliselt „rohelistel“ ja nõudlikul Mägestiku maastikul. Parimad võtsid teenitud võidud – said uued riided selga kõigele vaatamata.

Esimeseks kuu tegijaks nimetas „Orienteeruja“ Noorendik Uku Rooni – tuntud Eesti noororienteeruja, kes võitis „Looduse Aasta Foto 2005“ konkursil oma piltidega esimese ja kolmanda koha loodusfotode ning kolmanda koha loomapiltide kategoorias. Auhinnad jagati välja 17. aprillil Linnahallis pooleteisttuhande huvilise silme all. Enamiku Uku fotodest võib liigitada loomafotodeks, olgu siis pildil linnud, roomajad, putukad või imetajad.

Mai

Selle aasta esimesed orienteerumisjooksu Eesti meistritiitlid võitsid OK Kape korraldatud öistel meistrivõistlustel harvaesinevalt kiire kilomeetriaajaga Erkki Aadli ja Merike Vanjuk.

Leedus toimunud Balti matšil tõi Eestile ainsa klassivõidu Kati Rooni. Hõbeda võitmisega paistsid põhiklassides silma Marek Nõmm ja Merike Vanjuk. Teatejooksus särasid taas Eesti naised (Kirti Rebane, Annika Rihma, Merike Vanjuk), kuid kokkuvõttes tuli mulluse matšivõidu järel alla neelata mõru pill – mõlemad lõunanaabrid osutusid meist paremateks.

Põhjamaade lahtiste meistrivõistluste tavarajal näitas Olle Kärner paljulubavat minekut, võttes

võistluse suverääni, Anders Nordbergi järel hõbemedali.

OK Kooperaator korraldataval Klubide Karikal seljatas SRD oodatult kõik (Põhja-)Eesti klubid. Kas Lõuna-Eesti klubid kardavad Põhja minna?

Juuni

Legendaarsel Neeruti maastiku sebisid paarikümneaastase vaheaja järel taas võsajooksjad. Ja võsa said nad Pariisi metsas maitsta „täiega“. Üle kivide ja kändude tuiskas meestest kullale favoriit Olle Kärner, naistest oli veenva ülekaaluga parim Kirti Rebane. Naiste teatejooksus ei suutnud üllatust valmistada Saue Tammed ja nii tuli kuldmedalid taas vastu võtta selle klubi triol Kirti Rebane, Marje Venelaine, Viivi-Anne Soots.

Palju enamaks oli võimeid samuti favoriidikoormat kandnud Saue Tammede meestel, kel õnnestus pjedestaalilt sootuks eemale jääda. Põnevas ankrumeeste heitluses tõi OK Ilvesele kastanid tulest välja Alar Abram, kes pälvis kulla koos Tarvo Klaasimäe ja Mati Tiiduga.

Eesti Raadios rääkisid 9. juunil oma hääled surematuks O-misjonärid Olle Kärner ja Artur Raichmann. Kedagi surnuks siiski ei räägitud ja nii lubati mehed Raadiomajast taas metsa vahele silkama.

Seiklushimulised orienteerujad müdistasid EXE teisel osavõistlusel esmakordselt öö läbi. Orienteerujad eraldusid lammastest Ootsipalu öisel o-rajal. Võistluse viimased 9 tundi olid legendaarsele ISC Adventure team'ile vaid vormistamise küsimus.

Ülikõva konkurentsiga sõjaväelaste MM-il Soomes hiilgas lühiraja pronksiga Olle Kärner. Meie meestest kõvemad sõjardid pärinesid Venemaalt ja Soomest.

Nõval korraldas OK Orion menukad EM-võistlused spordialal nimega „rogain“. Maailmajao esirogainijateks osutusid Jaanus Reha ja Margus

Klementsov (OK Kooperaator). Nii hästi kui need mehed, ei suutnud rogainida isegi lätlased! Kas rogain pole äkki Eesti NOKIA?

EOL noortelaageris Jõulumäel oli ülitihed programm. Harrastati kõike, laskmisest mälumänguni, s.h. ka orienteerumist! Meeldejäädav suvepäevad said teoks eelkõige tänu Tõnu Lauteri pingutustele.

Juuli

4EST pettis taas korraldajate ootusi. Loodetud 500 osavõtja piir jäi saavutamata. Matustest avalikult ei räägitud, vastav pakt sõlmiti EOL-i juhatuse salakoosolekul tsaar Nikolai II valvsa pilgu all. Lihtrahva tähelepanu hajutamiseks korraldas OK Võru samal ajal sprindi nime taha varjudes O-palagani.

Juunioride MM-il olid Eesti noored hädas Šveitsi mägedega. Enim jõudu oli tagajalgades Sander Vaheril, kes tuli tavarajal märkimisväärsele 14. kohale.

Saksamaal, Maailma Mängudel (World Games) võitis Kirti Rebane (23.) ühe kohaga Andreas Kraasi (24.). Suure ringi küsimus – mis üritusega oli tegemist? (Vastust vt. <http://www.worldgames2005.de/en/>)

August

OK Kobras korraldatud Akste Sipelgariigi Karikal tõusid sipelgate troonile Peeter Pihl ja Merike Vanjuk. Koprad lubasid loomariigi karikavõistluste traditsiooni jätkata ja igal aastal uusi loomaliike O-rajale meelitada.

O-jooksu MM-il Jaapanis on raske isegi prügikotides treeninud rootslastel. Eestlastest rääkimata. Järsu ja kõrge saunalava tingimustes toimunud kuningliku tavaraja võitis kuulsas vene saunas karastunud Andrei Hramov, olles leidnud sellilise ootamatult leilisõbraliku šveitslase Marc Lauensteini näol. Sõbramehele tänutäheks hõbe. Lootusrikkalt alustanud Olle Kärner tuli gigantide heitluses kõvale 16. kohale, kuid ei jäänud saunaga rahule. Järgmine kõvem saun kõetakse jälle 2006. aasta maikuu Otepääl.

EXE kolmandal osavõistlusel Nõval tuleb osata jalgrattaga sõita. Kes paremini oskas, see võitis. Lapsepõlvest rattaga sinasõber Rene Ottesson vedas võidule Salomon X-Adventure Team'i.

Ratta-O EMV-I tõestasid oma rattasõiduuskust segavale kaardile vaatamata Maret Vaher ja Tõnis Erm.

Tavaraja EMV-I Kitsemägedes lajatasid kõigile pika puuga Marek Nõmm ja Viivi-Anne Soots.

September

Ratta-O MM-il olid mehe eest väljas Margus Hallik ja Tõnis Erm. Vastavalt tavaraja neljas ja lühiraja seitsmes koht kahe rattalaste klassis on kõva sõna! Teatesõidus tuli koos Rene Ottessoniga lisaks viies koht. Eestlastele sobiksid ilmselt ideaalselt kaheste ja kolmeste tandemite võistlusklassid!

EMV pikal rajal jaksasid kõige lühemat aega kiiresti joosta Rain Eensaar (OK Põlva Kobras) – läks üle kõnnile juba 2:50:50 möödumisel ja Kirti Rebane (Saue Tammed) – vastav näitaja 1:57.29. Selgus, et just selle eest olidki ette nähtud kuldmedalid!

Noorte Balti matsil pälvivid võiduloorberid Agnes Vask (OK Ilves), Grete Gutman (Rae ROK) ja Markus Puusepp (OK Võru).

EXE viimasel osavõistlusel Viljandis näitas pärast tõhusaid treeninguid taas tippvormi ISC Adventure Team, võites seiklusspordi sprindivõistluse ülikiire 3:32:44-ga. Pealtnägijate tunnistuste kohaselt mehed siiski patust päris puhtad ei olnud, sest lõikasid oluliselt legendaarset ümber-Viljandi-järve ringi.

Oktoober

OK Kobras lõpetas fantastilise korraldusteseeria suurejoonelise Euro-show'ga Taevaskoja umbrohupõllul. Maarjamaad väisama saabunud kahest maailmameistrist tundis Emil Wingsted (Rootsi) end nagu kala vees, Øystein Kristiansen (Norra) seevastu ei leidnud kuidagi sobivat sõiduvett. Mõlemad ähvardasid järgmise aasta maikuus tulla eelpoolmainitud saunapeole Otepääl.

Väike, aga tugev O-matkajate löögirisikas murdis läbi Viivikonna karjääri ringkaitsest ja leidis eest vägagi esindusliku o-maastiku. Lõputult laiuv mikroreljeef ja männitihnikud ainult ootavad kaardistajaid. Samas tõestati ka Kiviõli tuhamägede olemasolu ja sobivus tõusutrennideks.

Rootsi ülisuurel klubidevahelisel teatejooksul 25-manna tõi Olle Kärner teisena finišisse oma sealse koduklubi Leksands OK. Alla tuli vanduda vaid Eestiski edukalt kodustatud põhjanaabrile, kogu sügise vormiharjal ratsutanud Antti Harjule.

Anttigi lubas järgmisel aastal Otepääle sauna tulla kui ikka OK Ilves kütab. Ütles, et talle sobib soome sauna kõrval ka suitsusaun nagu eestlastelegi.

Eestis võttis maad micro-O buum. Otsa tegi lahti SK Tallinna Kompass Pirital.

November

Micro-O buum jätkus EOL üldkogul Jõulumäel. Kõrgetasemelise segaklassi võitis ettenägelikult viimasena startinud Olle Kärner. Selleks ajaks olid eelstartinud micropunktid makrolumest välja kaevanud.

Sügis käes. Tarmo Klaar luges taas tibud kokku. Sai 4891 tükki.

EOL üldkogul ennustati suurt tulevikku kaardiga liikumisele. Lähema kolme aasta jooksul loob EOL rahvale võimalused kaardiga hakkama saada ka väljaspool kaupluste kassasid, isegi lausa metsas! Eelduseks on, et inimene peab jooksuma. Või vähemalt liikuma. Projekt "Liigu kaardiga" muudab Eestimaa tundmatuseni.

EOL üldkogu valis harjumusest tagasi oma presidendid, kelleks osutus Leho Haldna. Osava O-politrikuna surus viimane kadudeta läbi valimissõela ka oma lähikondlastest koosneva üheksaliikmelise EOL-i juhatuse.

Totaalse vennastumise tähe all toimunud O-pidu kestis peaaegu uue tööpäeva alguseni.

Peo hingeks oli loomulikult Aasta Tegija – Jüri Tarmak!

Detsember

Tallinnas ja Harjumaal jätkus Tallinna Kompassi O-terror. Pahaaimamatuid O-sõitlasi kostitati talvесеeria päevakutel aina uute üllatustega. Üha enamatele hakkas tunduma, et kogu nende elu on jooks painajalikul O-rajal.

"Orienteeruja" võitleb oma lugejate südamete eest. Müüdava hingena pakub ta ennast terveks 2006. aastaks kõigest 180.- eeku eest. Tervelt 8 numbrit!

Treeneritunnistuse saab Vallo Vaher

Meil on 40 treenerit

Eesti Olümpiakomitee andmetel tegutseb 40 orienteerumistreenerit, kellest üheksa on praeguseks atesteeritud.

Harjumaal: Tallinnas Merilin Andre, Niina Karnit, Vladislav Pahhomenkov, Viiu Rebane (IV kategooria), Ingrid Roht ja Ella Šved ning Jõelähtmel Tõnu Lauter.

Hiiumaal: Helen Mast, Toomas Mast (IV kat) ja Anu Saue.

Ida-Virumaal: Kohtla-Järvel Kadre Maalma ning Narvas Lev Migdalski, Sergejs Panins ja Anna Persidskaja.

Järvamaal Paul Poopuu (IV kat).

Läänemaal: Reet Aedviir, Erich Birk, Toivo Birk ja Ülle Raudsepp.

Põlvamaal: Nikolai Järveoja (IV kat), Kalle Ojasoo, Ingrid Kala ja Raul Kudre (III kat).

Pärnus: Ilme Palu

Raplamaal: Tenno Alamaa, Maido Kaljur, Anne Raadik ja Rein Rooni.

Saaremaal: Anne Keerberg ja Madis Tiik.

Tartus: Tarvo Avaste (IV kat), Jaak Reimaa, Tiit Tali (IV kat), Vallo Vaher (IV kat) ja Kristjan Vanaveski.

Valgamaal: Toivo Kotov, Pille Illak ja Liivi Tafenau.

Võrumaal Sarmite Sild ja Sixten Sild ((IV kat).

Kes käisid orienteerumas 2005. aastal?

Lõppenud on järjekordne orienteerumishooaeg ja aeg teha kokkuvõtteid. Järgnevas loos annan ülevaate 2005. aastal toimunud päevakutest läbi numbrite.

TARMO KLAAR

Tänu Hansapanga toetusele andsime välja päevakute raamatu, mis sisaldas kõikide sarjade kalendrid ja sissejuhatavat abimaterjali algajatele. Statistikkasse on võetud need päevakud, mis on avaldatud selles raamatus.

Kokku toimus 2005. aastal 19 sarja, mida viis läbi 16 korraldajat. Orienteerumishuvilistel oli võimalus käia metsas 259 korral 38 nädala jooksul. Seda võimalust kasutas 3906 EOLi koodiga päevakulist, kes koos koodita osalejatega kokku kogusid 32079 stardikorda.

Ainult päevakutel käis sel aastal 2762 inimest. Nemad nn nädalavahetuse võistlustest osa ei võta ja jooksevad kaardiga ainult tööpäeva õhtutel.

Võrreldes eelmise aastaga (30233 starti 2004. a.) on heameel tõdeda, et huvi orienteerumise vastu on kasvamas. Viimaste aastate osavõtukordade kasv on 4 – 6 % vahel. Kasv võiks olla suurem, aga äkiline osalejate arvu suurenemine tooks korraldajatele kaasa täiendavaid

huvi, soovi ja taht tegeleda tõeliselt tervisliku liikumisviisiga, nagu seda on orienteerumine.

Kõige rohkem on päevakutel käijaid mehi vanuses 20-35 eluaastat.

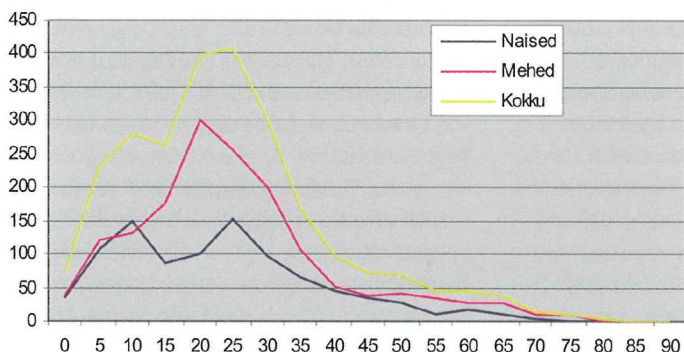
Kasvanud on ka SPORTident märkesüsteemi kasutamine Eesti päevakutel. Lisandunud on sarju, kus lisaks komposteerimisele on võimalik raja läbimist tõendada elektrooniliste märgete abil (kas omades isiklikku SI kaarti või korraldajalt laenutades). Tervelt 7 sarjas oli SI ainukeseks märkeviisiks. Eelkõige lihtsustab SI kasutamine päevakutel korraldajate tööd tulemuste töötlemisel. On kujunemas heaks tavaks, et SI tulemused on juba sama päeva õhtul koduleheküljelt leitavad koos rajaläbimise ajagraafikutega. Siinkohal tänan Peep Otsstavelit, kes on teinud tänuväärset tööd ja aidanud korraldajaid graafikute tegemisel.

Kõigil suurematel päevakutel kasutatakse nüüd osavõtjakoodina EOLi koodi. On veel mõned sarjad, kus ametlikult EOLi koode ei kasutata. Kuid statistika jaoks püüdis programm leida ka nendele osalejatele koodi, kui see oli võimalik. Üldse anti 2005. aasta jooksul välja 1497 uut EOLi koodi, tänaseks on ühtekokku välja antud 7956 koodi. Järgmine vaba kood artikli kirjutamise ajal oli 9122.

Aasta jooksul laeti EOLi tulemuste andmebaasi lisaks päevakute tulemustele veel 39 võistluse tulemused (lisaks edetabeli võistlustele ka mitmete klubivõistluste tulemused). Nendel võistlustel tehti kokku 13922 starti, millest 1204 EOLi koodiomaniku tegi 7589 starti. Ülejäänud stardikorrad kuuluvad kas välismaalastele või protokollis ilma koodida jooksnud võistlejatele.

Kui kokku lugeda kõik „päevakulised“, „nädalavahetusel jooksjad“ ja EOLi litsentsi omavad orienteerujad, siis saab kokku 4891 erinevat inimest. Võrreldes eelmise aastaga on orienteerumisega tegelevate inimeste arv suurenenud 340 võrra. Hinnanguliselt võib arvestada, et meie orienteerumisvõistlustel saadakse aasta jooksul kirja üle 50000 stardikorra!

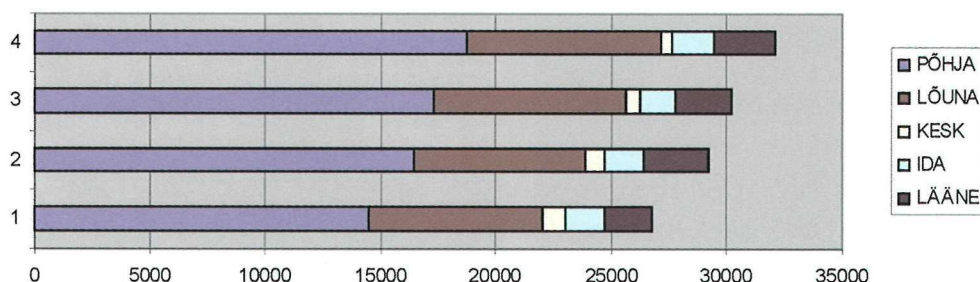
Päevakul käijad

nõudeid, mida täna ei olda veel valmis täitma (näiteks parkimise ja olme probleemid võistluskeskuses).

Suur, kuid mitte eriti meeldiv arv on ligi 1000 inimest, kes käivad aastas ainult ühe korra päevakul. Eelkõige tuleks tööd teha selles suunas, et nende ainuke kaardiga metsaskäik ei jääks viimaseks, vaid neil oleks

Osavõtukordade jagunemine regiooniti viimase 4 aasta jooksul.

Rattaorienteerujad mägedes

ARBO RAE

Teade – eestlaste võimalus

Esindusmeeskonna nimetasime peale lühirada. Kui Tõnis ja Margus olid hooaja heade tulemuste põhjal kindlalt paigas, siis Rauli ja Rene vahel tuli siiski valida. Rene hea 15. koht lühirajal andis talle siiski selge eelise. Teises võistkonna sõitsid Arbo Rae, Mait Mändmets ja Raul Kudre.

Eelmisel aastal Austraalias saavutatud 4. koht oli lati väga kõrgele seadnud. Ja medalit kippusid meile juba ette kaela riputama paljud teisedki. Olime ju lühirajal ainus rahvus, kelle kolm meest 15 parema hulgas. Isegi austraallased kirjutasid enne MM-i oma blogis: "Adrian Jackson võitis nädalavahetusel kahepäevase võistluse Eestis, kus osalesid kahe maailma tugevaima rahvuse, soomlaste ja eestlaste esindajad."

Rattaorienteerumise teatevõistluse start toimub pisut ebaharilikul moel: kaart saadakse nagu orienteerumisjooksus ja siis joostakse ratasteni ning peale kaardi hoidjasse asetamist kihutatakse rajale.

Eestlased said väga hea stardi ja liikusid oma esimesse KP-sse liidritena. Rene suutis oma variandi kiireima mehe, soomlase Sarkkisega olulist vahet mitte sisse lasta kuni lõpuni, olles vahepeal saanud õnneliku löikega läbi metsa isegi eest ära. Esimesena tuli avavahetusest Soome I, siis kohe Šveitsi I, Tšehhi I, Prantsusmaa I ja viiendana vaid 28 sekundilise kaotusega Eesti I. Ka Eesti II jõudis korralikult teatevahetusse, olles 10. kohal kaotusega liidrile 3.42.

Tõnis kulutas kaardi kinninõõpimiseks oluliselt vähem aega kui eelnenud ning võis esimesel tõusul juba nautida konkurentide kinnivõtmist. Paraku ei tulnud Tõnis aga esimesse raadiopunkti liidrina. Ei tulnud ka teisena ja teda vist ei mainitud kommentaatori poolt üleüldse.

Eesti koondise valgete särkide kohale hakkasid tekkima sünkjad murepilved: „Kas on midagi juhtunud?“ Vaatepunkti ja ka finišisse tuli Tõnis seitsmenda. Kaotus liidriks tõusnud Tšehhile oli juba peaaegu 9 minutit. Soome oli langenud kolmandaks, teiseks tõusis Zhurkini hea etteaste järel Venemaa. Mait Mändmets (Eesti II) langes suurema vea tõttu 28. kohale.

Tõnise enese sõnadega: „Mehed olid tõusu peal ilusti rivis ees, jäi üle nad vaid kinni noppida. Seda ka tegin. Siis keeras Soome oma hajutuspunkti, aga mina pidin veel pikalt edasi sõitma. Varsti keeras „vales“ suunas ka slovakk ja edasi sõitsin kogu raja üksi. Pikkadel vastusõitudel nägin korra ka konkurente, aga nad olid juba minutite kaugusel. Tulin seitsmendana, olin teinud puhta sõidu ja väga kõvasti pingutanud. Aga kaotust liidrile oli 9 minutit! Vahetust üle andes oli mul Margusele vaid üks sõnum: „Me oleme konkurents!“

Nagu märkasite, oli eelmises kolmes lauses tugev vastuolu. Kuidas saab hea sõiduga 9 minutit kaotada ja ikka konkurents olla? Süüdi on teateorienteerumise eripära – hajutus.

Fortuuna tahtel pidin mina läbima pea-aegu kõik kaugemad hajutuspunktid. Kaarte võrreldes selgus, et olin sõitnud võistkonnakaaslastest ca 1,5 km pikema raja ja, mis kõige karmim, võtnud 150 m rohkem tõusu. Aga selge oli seegi, et kui mina olin pikad otsad ära sõitnud, siis Margus neid viimases vahetuses enam läbima ei pea."

Tõepoolest, Margus läks küll löödult rajale, aga oli esimeses raadiopunktis juba kahe koha võrra kohta parandanud ning kätte saanud Šveitsi ankrumehe. Paraku ei pidanud tal siis närv vastu. Hoolimata eelmisel õhtul vanalt kaardilt äraarvatud teevalikust tegi mees vea ja laskus valet, juba 2000. a. MK finaaletapil Margusele valusa mälestuse jätnud kivist rada. See tähendas neljaminutilist viga, kadus lootus võidelda Jabasiga pronksmedali pärast ning mööda läks ka venelaste ankrumees.

Jätkan jälle Tõnise sõnadega: „Viies koht, hea koht. MM-i diplomi koht, aga ime jäi sündimata...“ Otsekui kompensatsiooniks sõitis Raul viimases vahetuses, tõsi küll lühikesel hajutusvariandil, välja päeva parima aja ja tõstis Eesti II 17ndaks.

Tavarada: 39,8 km; 1155 m tõusu ja 17 KP-d

Võistluste kõige rängem katsumus tavarada oli jäetud viimaseks päevaks. Tõepoolest, peaaegu 40 km ja 1155 m tõusu pole just kergeim rada. Võistluse esinduslikkust pidi rõhutama ka

ARBO RAE

Septembri algul Banska Bystricas peetud kolmandate rattaorienteerumise MM-võistluste ülevaate esimest osa loe Orienteeruja eelmisest numbrist.

Slovakkia

HAWAII EXPRESS

TEADE		
Mehed		
1. FIN I	179.14	5. EST I
Timo Sarkkinen	61.53	Rene Ottesson
Mika Tervala	58.46	Tõnis Erm
Jussi Mäkilä	58.35	Margus Hallik
2. FRA I	182.55	vv. EST II
Matthieu Barthelemy	62.15	Arbo Rae
Stephane Toussaint	58.14	Mait Mändmets
Jeremie Gillmann	62.26	Raul Kudre
3. SUI I	184.17	Naised
Beat Schaffner	61.58	1. GER I
Simon Seger	61.18	2. CZE I
Remy Jabas	61.01	3. FRA I

puudus ühe KP märke. Tõnis oli valmis juba proteste esitama ja tunnistajaid kaasama, kui meenus..., et tõepoolest oli üks elementaarne punkt ära jäänud. Mees pidi leppima tulemuse tühistamisega.

Hästi sõitis jällegi Rene Ottesson, kes raja lõpuosas väsisid jäi lõpuks 19ndaks. Raul oli 32. ja allkirjutanu tegi MM-i teise katkestamise keti purunemise tõttu.

Kokkuvõte

Eestis on tugevaid rattaorienteerujaid, kes suurema pühendatuse juures on võimelised võitlema ka kõige kõrgemate kohtade eest. Kui eelmisel aastal tuli teatevõistluse neljas koht õnnelike asjaolude kokkulangemisega, siis seekord võime väita, et kaotasime ebaõnne tõttu pronksmedali ja viies koht oli igati välja teenitud.

Järgmine MM toimub meile oluliselt kodusel maastikul Soomes Joensuu, kus suuri mägesid pole ja 1:10000 mõõtkavaga kaartidel on otsustav kaardilugemisoskus. Soome MM-ile tahaks väga saata ka naise, kellele on teatesõidu medal juba broneeritud. Lahtine on veel vaid selle värv.

Samuti toimuvad 2006. aastal esimesed Euroopa meistrivõistlused (kavas ka juunioride sõit) Varssavis, kus on samuti meile sobiv maastik. Seega on, mille nimel treenida ja kodustel kaasa elada.

Teatekolmik: Rene Ottesson, Tõnis Erm ja Margus Hallik

MM-teade (Marguse kommentaar)

Teatevõistlustele läksime suurte ootustega – kuue medalitele pretendeeriva riigi seas oli kindlalt ka Eesti.

Rene suurepärase avavahetuse järel hakkasin oma vahetust oodates mureliku muutuma. Kui rajale oli läinud juba 6 võistkonda ei paistnud Tõnist veel kusagilt. Teadsin, et hajutused on suured, ent Tšehhi, Prantsusmaa, Soome, Venemaa ja Šveits olid kolme ja poole minuti sees rajale tuisanud.

Pääsenud ankruetapile 7. kohal liidrist taga koguni 8.51, tundus esialgu reaalne püüda ainult 3 minutit varem rajale saanud Slovakkiat.

Aga lootsin, et mulle on jäänud lühim hajutus ning asusin kohe maksimaalselt pingutama, sest ma nii väga soovisin teatesõidust kõrget kohta. 2/3 rajast läbinult olin kinni püüdnud slovaki ning jõudsin silmsidemesse teisel kohal sõitnud prantslasega, kes liikus minust vähem kui 50 sekundi kaugusel ees ning kellega mul oli sama hajutus enamuses rajast. Kahjuks olin kaotanud etapil 3 - 4 kaks minutit, kus kannatamata ära suurele teele jõudmist, sõitsin teega praktiliselt paralleelselt 1,5 km mööda künkliku heinamaad.

Meeletu tagaajamine maksis kätte 4 km ja 5 punkti enne lõppu, kui keerasin viimase suure laskumise otsast 90 kraadi valele teeotsale. Ju olin seal sellises hapnikuvõlas, kus ei tundnud enam vasakut-paremat poolt ära.

Rohkem kui 4-minutiline viga ei jätnud enam mingeid šanse võidelda medalite eest. Päeva 8. ajaga tõstsin küll võistkonda kahe koha võrra, kuid nii suurte eksimuste juures oli see väike lohus.

Hõbeda võitnud Prantsusmaale kaotasime lõpuks 5.13 ning pronksile tulnud Šveitsile 3.51. Need olid kohad, mille mina kaotasin, kuldmedali võitnud Soome (+ 8.54) edestamiseks pidanuksime kõik ideaalse soorituse tegema.

Prantsusmaa MM-i 10., Austraalia 4. ja nüüdse 5. koha järel peab tulema ükskord aeg, mil medalid riputatakse ka eestlaste kaela.

Oma sõitudele tagasi vaadates tuleb tõdeda, et MM-il saavutatud kohad pole pahad, kuid sooritused, millega need tulid, ei anna põhjust rahuloluks. Igal distantsil kogunes eksimusi enam kui 5 minuti jagu, ilma milleta võinuks kõigil päevadel medalite eest võidelda.

Füüsiline potentsiaal on olemas, arvan et sel MM-il jäin sõidu poolest juba väga vähestele alla.

Lõpetuseks tänan Arbot, kes on suure pühendumusega arendanud Eesti rattaorienteerumist.

17-F Finišisse tuln neljanda ajaga – 2.00.27, kannul maailmameistriks tulinud Gritsan.

FINIŠ Kaugeltki mitte ideaalse sõiduga olin loodetust natukene tagasihoidlikumalt alanud (ühirajal 11. ja teates 5. koht) MM-il lõpuks korraliku tulemuse kirja saanud.

16-17 Rajameistri poolt viimasesse punkti ühe variantina pakutud laskumist mööda serpentiinteed ma proovima ei hakanud ja mäest alla sõitsin jalgrada pidi, kus tuli korra veel ka üht järsakut ületada. Viimased jõuvarud kulutasin ära tähistatud lõigul, kus kuulsin Ruslanile vene keeles nõigatud lauset – "Hetkel juhidi!". Omamata tol hetkel mingitki ettekujutust oma positsioonist, mõistsin, et hoolimata ebaõnnestunud raja esimesest poolest võib see sõit ka mulle tänna päris kõrge koha anda.

15-16 Eelviimane etapp pakkus taas amurdmist. Väga ahvatlevana tundus variant vasakult lõikega, kuid andsin endale aru, et see tähendaks riskantset lohisemist järsust nõlvast alla. Seega jäi üle vaid S-kujuline teevalik mööda asfali, etapi teisel poolel tuli võtta veel paar lühikest, ent järsku tõusurukki. Kuigi sõidetud oli juba ligi kaks tundi, jätkus jõudu juurde panna ning tõusin sel etapil veel pigala võrra kõrgemale.

14-15 Sain kasutada taas vastusõiduefekt ja finiš lähedal, pingutasin puhununa metsikult ning jõhkralt puid ületades püüdsin uuesti kinni ka Gritsani, minnes tal isegi eest ära. Etapi lõpuosa oli segane ja tundus, et laskumine kulges lõpuks kaardilt puuduvalt teed pidi vrraagi põhjas. Kuigi magasin punktipiirkonnas vasa-kule viiva tee maha ja tegin sellega umbes 10 sekundilise vae, sõitsin siin välja teise etapiaja ning tõusin sellega üdarvestuses juba viiendale kohale.

Marguse kommentaar MM-il neljanda koha andnud tavarajale MM-i viimasel päeval kavas olnud tavarada oli järgmiste parameetritega: 39,8 km; 17 kp; 1155 m tõusu ja 1335 m langust. Avaldatud infost ja rajaprofilist nähtus, et võistlus tuleb füüsiliselt väga raske ning eriti karm saab olema raja teine pool, kus tuleb võtta üks ülisuur tõus. Olin aga eelmisel päeval peetud teatesõidust korralikult välja puhunud ja täielikult valmis ka hetunniiseks pingutuseks.

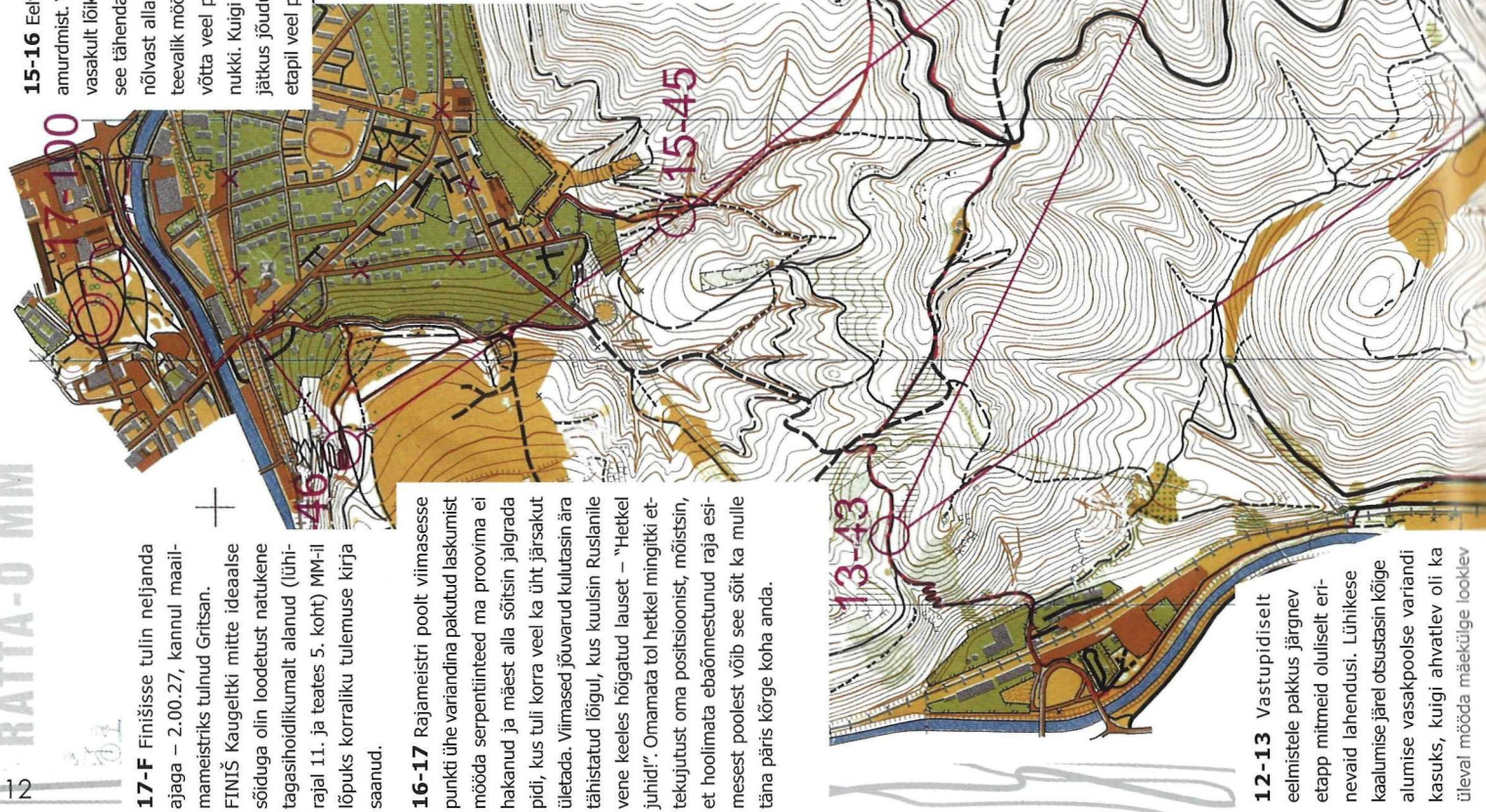
13-14 Peale komposteerimist 13. punktis, tuli tõusta veel 100 meetri võrra, enne kui sai väikesel laskumisel puhata. Kohati olid tõusunud nii järsud, et taas tuli joosta lühikeste tihedate sammudega, lükates ratast käekõrval. Sõidetud oli juba üle pooleteise tunni ning venelasega üksteise tagantkannustamine raja kõige raskemates kohtades aitas kummalgi selgelt tempot ülevale hoida. Siiani olime praktiliselt koos liikudes mõlemad üldjärjestuses oluliselt tõusnud, sõites pidevalt parimaid etapiaegu. See võib tunduda küll mitte eriti eetilise, aga mida oli teha suhteliselt vähe erinevaid teevalikuid pakkuval rajal? Tippvõistlejad ju füüsiliselt

üksteisel niikumii eest ära sõita ei suuda ning loomulikult tekib nn. kiirrongi efekt. Kuid teel 14. punkti läksime etapi keskel lahku, kui Ruslan otsustas üle mäe mineku ning mina vasakult poolt jõudusäästva ümbersõidu kasuks. Minu vaikuul tuli väikesel rajal mitmeid mahalangenuid puid ületada, mistõttu piki mäeharja minev variant osutus paarikümne sekundi võrra kiiremaks, mis aga kokkuvõttes ei pruukinud niipalju edu anda, sest meeletu lisatõusu võtmine sundis edaspidi lõivu maksma.

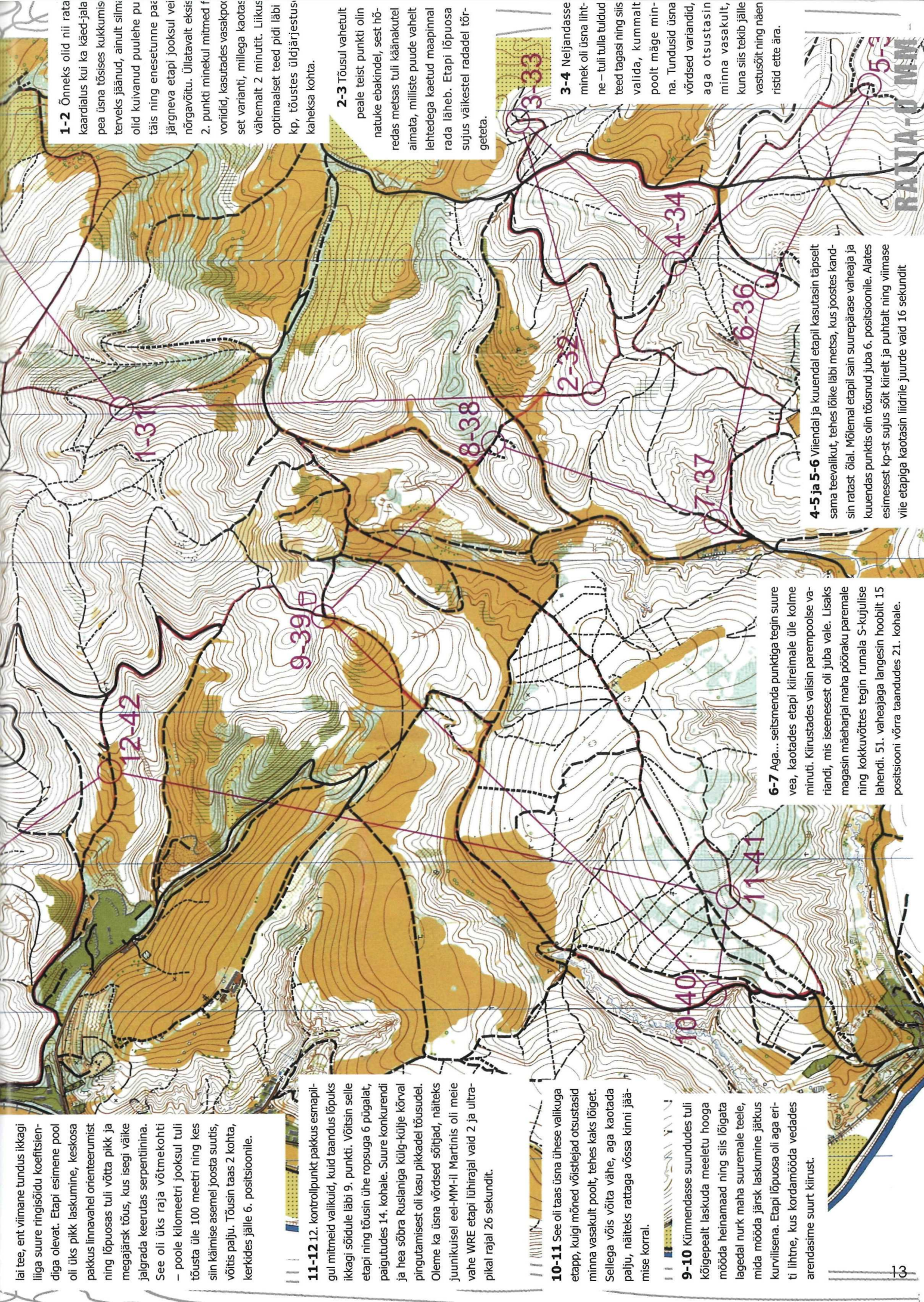
8-9 Selge on see, et kui kaks kuuma rühma võistlejat rajal kokku saavad, siis kumbki maha jääda ei taha ning nii pressisime idanaabrist konkurendiga koos üles kahest üsna korralikust tõusust üheksanda KP suunas.

7-8 Tehtud viga kummitas mind ning nii sõitsin kaheksandas, ühe vaikuga punkti, natukene ebakindlalt ning aeglaselt. Samas korrtatsin endale, et kõik pole veel kadunud, sest rada on ikkagi 40 kilomeetrit pikk. Peale komposteerimist lahendasin voltimisülesannet, keerates 40 x 50 cm mõõdudega kaardil ette uue külje. Just siis jõudis mulle järele kolm minutit hiljem startinud venelane Ruslan Gritsan, kellest üle-eelmises punktis olin üdarvestuses veel 11 sekundiga ees olnud. Olin küll lõõdu, kuid midagi polnud teha - adusin, et ju siis oli eksimus eelmisel etapil ajaliselt ikka päris suur olnud. Tegelik kaotus prantslasest liidriole oli tol hetkel ligi kuus minutit, olin ju üle kahe minuti ära andnud veel ka minikul esimesse.

S-1 Esimesse punkti pakuti kohe tõsist teevalikuülesannet. Mõningase mõtlemise järel otsustasin valida keskmise variandi. Kaalusin ka vasakpoolset halsasi, kuid riski ennetades välistasin selle mööda heinamaad üles- mäge mineva pika lõike tõttu, teadmata kui kõrge hein seal ees võib oodata. Esimesed kahtlused valitud teekonna õigsuses tekkisid siis, kui tõus muutus sedavõrd järsuks, et pidin ratta seljaast maha ronima. Lisaks tuli etapi lõpuosas, peale mäeharja ületamist, laskuda mööda kitsast rada ülimalt järsu nurga all praktiliselt kogu aeg pidurdades, mis ei lubanud eriti suurt kiirust arendada. Samas oleks võinud mu sõit siin isegi pooleli jääda, kui ma puulehtedega kaetud maapinnal ratast pidama ei saanud ning mahalangenuid puutivesse sisse sõites üle lenkstangi näoli lendasin. Esimesse punkti jõudsin igal juhul 27. vaheajaga, kaotades liidriole 2.16. Vasakpoolne variant oli kindlat kiiremaks osutunud. Kurjad keeled räägivad, et pa- rimad ajad sõideti seal otse läbi kaardile märgitud maisipõllu, kuid see jäägu nii talitanud võistlejate endi südameetunnistusele....

12-13 Vastupidiselt eelmistele pakkus järgnev etapp mitmeid oluliselt erinevaid lahendusi. Lühikese kaalumise järel otsustasin kõige alumise vasakpoolse variandi kasuks, kuigi ahvatlev oli ka üleval mööda mäekülge looklev

lai tee, ent viimane tundus ikkagi liiga suure ringisõidu koefitsiendiga olevat. Etapi esimene pool oli üks pikk laskumine, keskosa pakkus linnavahel orienteerumist ning lõpuosas tuli võtta pikk ja megajärsk tõus, kus isegi väike jalgrada keerutas serpentiinina. See oli üks raja võtmekohti – poole kilomeetri jooksul tuli tõusta üle 100 meetri ning kes siin käimise asemel joosta suutis, võitis palju. Tõusin taas 2 kohta, kerkides jälle 6. positsioonile.

11-12 12. kontrollpunkt pakkus esmapilgul mitmeid valikuid, kuid taandus lõpuks ikkagi sõidule läbi 9. punkti. Võitsin selle etapi ning tõusin ühe ropsuga 6 pügaal, paigutudes 14. kohale. Suure konkurendi ja hea sõbra Ruslaniga külj-külje kõrval pingutamisel oli kasu pikkadel tõusudel. Oleme ka üsna võrdsed sõitjad, näiteks juunikuisel eel-MM-il Martinis oli meie vahe WRE etapi lühirajal vaid 2 ja ultrapikal rajal 26 sekundit.

10-11 See oli taas üsna ühese valikuga etapp, kuigi mõned võistlejad otsustasid minna vasakult poolt, tehes kaks lõiget. Sellega võis võita vähe, aga kaotada palju, näiteks rattaga võssa kinni jäämise korral.

9-10 Kümneandasse suundudes tuli kõigepealt laskuda meeletu hooga mööda heinamaad ning siis lõigata lagedal nurk maha suuremale teele, mida mööda järsk laskumine jätkus kurvilisena. Etapi lõpuosa oli aga eriti lihtne, kus kordamööda vedades arendasime suurt kiirust.

1-2 Õnneks olid nii rata kaardialus kui ka käed-jala pea üsna tõsiselt kukkumis terveks jäänud, ainult silm: olid kuivanud puulehe pu täis ning enesetunne pa järgneva etapi jooksul ve nõrgavõitu. Üllatavalt eksis 2. punkti mineku mitmed f voriidid, kasutades vasakpo set varianti, millega kaotas vähemalt 2 minutit. Liikus optimaalset teed pidi läbi kp, tõustes üldjärjestus kaheksa kohta.

2-3 Tõusul vahetult peale teist punkti olin natuke ebakindel, sest hõ redas metsas tuli käänakutel aimata, milliste puude vahelt lehtedega kaetud maapinnal rada läheb. Etapi lõpuosa sujus väikestel radadel tõr geteta.

3-4 Neljandasse minek oli üsna lihtne – tuli tulla tulnud teed tagasi ning siis valida, kummalt poolt mäe minna. Tundusid üsna võrdsed variandid, aga otsustasin minna vasakult, kuna siis tekib jälle vastusõit ning näen ristid ette ära.

4-5 ja 5-6 Viendal ja kuendal etapil kasutasin täpselt sama teevalikut, tehes lõike läbi metsa, kus joostes kand sin ratakst õlal. Mõlemal etapil sain suurepärase vaheaja ja kuendas punktis olin tõusnud juba 6. positsioonile. Alates esimesest kp-st sujus sõit kiirelt ja puhtalt ning viimase viite etapiga kaotasin liirile juurde vaid 16 sekundit

6-7 Aga... seitsmenda punktiga tegin suure vea, kaotades etapi kiiremale üle kolme minuti. Kiirustades valisin parempoolse variandi, mis iseenesest oli juba vale. Lisaks magasin mäeharjal maha pööraku paremale ning kokkuvõttes tegin rumala S-kujulise lahendi. 51. vaheajaga langesin hoobilt 15 positsiooni võrra taandudes 21. kohale.

Veteranide MM

Pagana fantastiline orienteerumine, väga laisad korraldajad

Veteranide maailmameistrivõistlused pole toimunud ilma eestlasteta, kus iganes maailmanurgas need ka ei toimu. Tänavu juulikuus Kanada läänes, Edmontoni lähedal peetud MM-ile võitis teekonna ette 10 Eesti orienteerujat, nende hulgas nii medalijanulisi kui ka paadunud o-turiste.

LAURI LEPPIK

Kui nii pikk sõit juba ette võtta, siis otsisime ka teisi võimalusi lombitaguse suurriigi orienteerumisega tutvumiseks. Enne MMi olid kanadalased välja pakkunud 3-päevase võistluse Calgary ja Edmontoni vahele jäävatel preeriamastikel. Võistluse nimi – Barebones ehk paljad kondid – viitas preeriahuntide näritud korjuste kõrval ka korralduse minimalistlikule kontseptsioonile. Korraldajad reklaamisid üritust lausega: „Pagana fantastiline orienteerumine, väga laisad korraldajad“.

Saadud o-kogemus oli tõesti super, sest selliseid maastikke meie kandis ei leia. Kaartidel oli kõvasti kollast, mida preerialt võiski oodata, ent mõned metsatukad olid siiski ka. Korraldajate laiskus osutus reklaamitriksiks, nii hull see asi õnneks ei olnud. Kõik, mis ühe võistluse jaoks vaja, oli olemas ja toimus. Minimalistlik lähenemine puudutas vaid auhindu, ent see ei ole välisvõistlustel käinutele uudiseks.

Autasustamisele oli eestlastel aga asja – Lea Leppik võitis klassis D40, Johannes Tasa jagas esikohta klassis H55. Seejuures edestas Juku hilisemat MMi kuld- ja hõbemedali võitjat ning Lea oma klassi MMi neljandat.

mõnevõrra erinevad. Eestist ei leia nii ulatuslikke haavikuid või lepavõsa liivamänniku all.

Esimene kvalifikatsioon oli Eesti „koondisele“ paljulubav. Juku näitas oma eeljooksus väledaid jalgu ja võitis H55 klassis nii suure ülekaaluga nagu oleks piisoni eest põgenenud. (Päev varem olime Juku, Lea ja Andresega kontrollinud oma spurdivõimet Edmontoni lähedal rahvuspargis ärritunud piisoni eest ära joostes). Arvo Kivikas oli Jukuga samas eeljooksus viies, Tõnu Tänav näitas H40 klassis seitsmendat aega, Lea oli D40 klassis kaheksas. Kuigi teist eeljooksu võeti juba rahulikult, jõudsid kõik neli „koondislast“ finaali n.ö. kuuma gruppi – kahe eeljooksu summas iga vanuserühma kümme parimat startisid finaalis pööratud järjestuses vanuseklassi lõpus. Võistluse jälgimise hõlbustamiseks jagati „kuumale grupile“ uued rannanumbrid, mis näitasid positsiooni kahe eeljooksu kokkuvõttes: Arvo M55-6, Johannes M55-8, Tõnu M40-9, Lea W40-7.

Paraku ei õnnestunud seekord kellelgi veteranide MMi medalit Eestisse tuua. Vaatamata suhteliselt kodustele maastikele ei suutnud meie favoriidid vältida orienteerumisvigu. Kõige kergemalt – paariminutilise veaga – pääses Arvo, tasuks eestlaste parim, 5. koht H55 klassis.

Kaardinäiteid preeriamastikelt: McKenzie ja SL Ranch

MM ise toimus Kaljumäestiku (Rocky Mountains) jalami küngastel. Nii kvalifikatsiooni- kui ka finaalmastike kaardipilt osutus üllatavalt koduseks – lõunaestilised võsastuvad küngad ja mõhnad, nende vahel erinevat tüüpi soid. Ka usin koprategevus oli Lõuna-Eesti „lõhnaga“. Kvalifikatsioonimaastikel oli kohti, kus võis uskuda, et jooksed parasjagu Pikajärve, Mägestiku või Karaski kaardil. Finaal meenutas ehk pigem Hargla kanti. Ainult metsakooslused olid meile harjumuspärastest

Juulikuus on lumi maas. Loo autor ja Johannes Tasa.

Kanadas

Lea sai D40 klassis 10. koha, Tõnu oli klassis H40 üheteistkümnnes. Väga heas vormis olnud Juku tulemuse rikkus suur viga teise KP-ga.

Kaardinäide MMI eeljooksust

Nii nagu kolm aastat tagasi Melbourne'is, toimus ka tänavane Edmontoni MM veteranide maailmamängude raames. Maailmamängude poolne lisaväärtus on olnud uhke avatseremoonia ja suveniirnänniga seljakott. Võrreldes aga Euroopas toimuvate MM-idega on osavõtjate arv ja konkurents meretagustel MM-idel olnud tublisti napimad. Järgmised veteranide maailmamängud toimuvad 2009. aastal Sydneys. Ilmselt on kavas ka orienteerumine, ent seni on IOFi poolt otsustamata, kas sealhulgas ka veteranide MM.

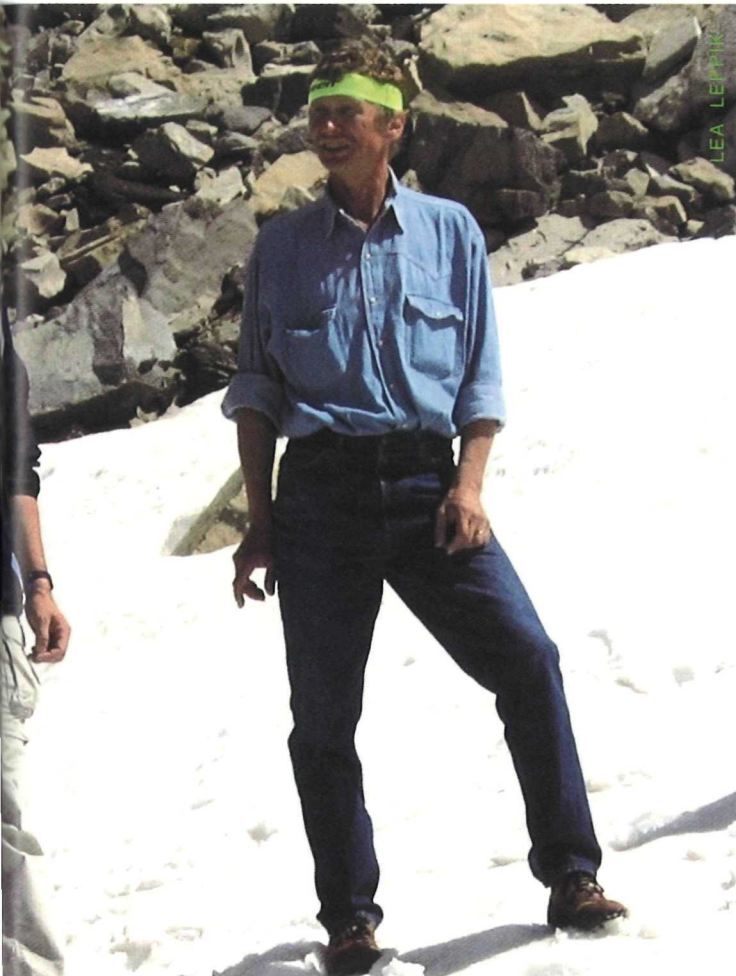
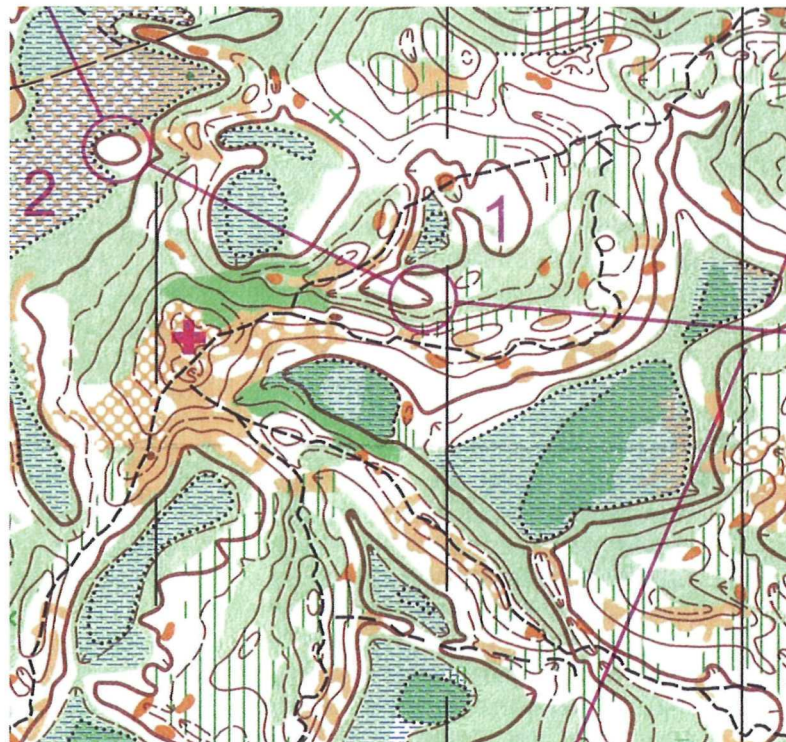
Ent vähemalt järgmisel kolmel aastal pääsevad MMI huvilised veteranid väiksemate sõidukuludega – 2006 MMI korraldab Austria, 2007

Soome ja 2008 Portugal. Mitmel veteranide MMil osalenul on peast läbi käinud küsimus: kas selline võistlus võiks toimuda ka Eestis? 2010?

Vananeva rahvastikuga Euroopas oleks tegemist vaat' et perspektiivikama projektiga kui juunioride MM. Või murraks nii suur võistlus EOLI kaela?

Kaardinäide MMI finaalist

Toomas Tiivel

Olen ennast kogu aeg ikkagi ainult harrastajaks pidanud ja ka praegu käin orienteerumas puhtalt oma lõbuks

O-Ringenil 2001. a. suvel.

Milline näeb välja Sinu tavaline tööpäev?

Igapäevaselt on minu juhtida Eesti suuruselt teine mobiilsideoperaator TELE2, varem olin samas kohas palgal Baltikumi turundus- ja müügidirektorina. Kahe TELE2 ameti vahepeal juhtisin veidi üle aasta turundust Hansapangas, veel enne seda Baltikas ning Mecros.

Minu tööpäeva läbivateks märksõnadeks on suhtlemine ja organiseerimine. Samas olen üsnagi sees igapäevastes tegemistes, alates võrguplaneerimisest – parasjagu on TELE2-l käsil ulatuslik leviala laiendamise projekt, mis hõlmab üle 100 uue tugijaama ehitust - ning lõpetades turunduse ja finantsjuhtimisega.

Osalt täidavad tööpäeva kohtumised, koosolekud ja nõupidamised. Keskmiselt korra kuus tuleb võtta ette tööalane reis, sest 25 Euroopa riigis tegutseva TELE2 kontserni ettevõttena

Sünnipäev: 11. november 1974
Võistlusklass: H2I
Klubi: OK Ilves
Elukoht: Tallinn
Perekond: elukaaslane Katrin töötab Hansapangas
Haridus: Tartu Ülikool, majandus-
teaduskond
Töökoht: TELE2 Eesti AS, juhatuse esimees

vahetame omavahel tihedalt kogemusi, et rakendada teistes riikides läbiproovitud lahendusi kohapeal.

Osa päevast jätan alati vabaks, et tegeleda jooksvalt esilekerkivate ülesannetega ning su-

helda kolleegidega – ja kui tarvis, siis „kännu taha“ kinni jäänud asjad lahti lükata.

Tippjuht ei saa pidada ennast targemaks kui valdkondade spetsialistid (küll annab juhile kõvasti juurde see, kui ta on põhjalikult kursis vähemalt ühe äri tahuga, olgu selleks siis turundus, finants või mõni muu valdkond). Oluline on leida töötajate kuulamiseks aega, et saada hea ülevaade toimuvast.

Sama tähtsaks pean igapäevatoos kontaktis olemist kliendi vajadustega. Kõik TELE2 töötajad käivad vähemalt kaks korda aastas klienditeeninduses sõna otseses mõttes klientide muresid ja soove kuulamas. Usun, et see aitab paremini aru saada, mida klient tegelikult vajab ning võtta nii vastu paremaid otsuseid.

Minu töö on sarnane võrrandiga, kus on mitu muutujat. See muudab töö huvitavaks ning tööpäevad kordumatuks. Hea tulemus on see, mis paneb mind liikuma ja rahuldust pakub, kui ees ootavatest x-ideist sünnib tulemus. Olgu see siis ilus müüginumber, positiivne artikkel, hea sõna kolleegilt või tunnustus konkurendilt. See on mootor, mis käivitab ja paneb hommikuti hea meelega autorooli istuma, et kella üheksaks kesklinnas asuvasse kontorisse jõuda. Kui saaks ainult hommikuti tund aega kauem magada...

Sinu seos orienteerumisega?

Minu isa Rein tegeles 60-ndatel aktiivselt orienteerumise ja rajameistritööga, kuid sellele vaatamata temapoolset faktidega tõestatavat mõjutust metsa minekuks ei olnud.

Sattusin orienteeruma 12aastasena tänu koolis tegutsenud matkaringile, kuna õige matkaja ja tubli pioneer pidi oskama ju kaardi järgi liikuda. Nii alustasingi 1987. aastal Tartu neljapäevakutel ja tuleb tunnustada, et algus oli karm – esimesel aastal tuli ette nii mõnigi kontrollaja sisse mitte mahtunud sooritus. Siiski tagantjärele tundub, et kaardiga tekkis kontakt suhteliselt ruttu.

Noorteklassis võtsin orienteerumist tõsisemalt, 1990. aasta Eesti MV-l õnnestus võita H15 klassis hõbemedal. Ja kui mälu ei peta, siis vist 1996. aastal olin Eesti edetabelis kusa-gil 30. koha kandis. Samas olen ma ennast kogu aeg ikkagi ainult harrastajaks pidanud ja ka praegu käin orienteerumas puhtalt oma lõbuks. Tõsisemaks harjutamiseks ei ole piisa-

valt aega ega ka sisemist sundi ning teada on tõsiasi, et jooksukiirus areneb pöördverdelselt vööümberrõõduga.

Kas Sul on ka teisi hobisid lisaks orienteerumisele?

Viimasel aastal on mind lisaks orienteerumisele köitnud seiklussport. Tegin läinud hooajal kõik Hansapank Xdreami etapid kaasa, sedapuhku küll B-rajal, kuid tiimikaaslastega on olnud juttu järgmisel aastal A-rajale minekust. See nõuab muidugi veidi tõsisemat ettevalmistust, kui poest müslibatoonide ostmine, kuid praegu tundub, et motivatsiooni A-rajale minekuks on. Ilma kaardita spordialadest üritan aastas vähemalt korra mägedes suusatamas käia, talvel mängin enese vormishoidmiseks ka squashi.

Suur kirm on reisimine, seadusega ette antud neli puhkusepäeva veedan üldjuhul väljaspool Eestit. Suvel on mõnus koht ringireisimiseks Lõuna-Euroopa, talvel tahaks kuhugi kaugemale sõita. Arvan, et olemuselt jään ma kuhugi seljakotiga seikleja ja „all-inclusive“ turisti vahepeale, meeldib omal käel ringi liikuda, kuid samas eeldan ka mõningat mugavust.

Lisaks võib hobiks pidada ka sööki ja sellega seonduvat, käin üsna palju väljas söömas, aga meeldib ka ise süüa teha ja sõpradele õhtusööke korraldada. Lemmikuteks on jaapani ja vahemere köök.

Kuidas suhtuvad orienteerumisse Sinu töökaaslased?

Töökaaslased suhtuvad orienteerumisse mõõduka ettevaatlikkusega, sest teatakse, et see käib kaardi ja kompassi järgi ja mõistagi

võib ainult nende abil metsas liikudes ära eksida.

Kui aga kolleegidele räägin, et Tallinna neljapäevakutel käib igal nädalal 700 inimest, siis ollakse ala sellise populaarsuse üle siiralt imestunud ja nii mõnigi on öelnud, et ikka tuleks ise ka järgi proovida.

Kirjelda oma suurimat elamust seoses orienteerumisega!

Üsna hästi on mees eelpoolmainitud 1990. aasta Eesti MV Hiiumaal Leemeti-Vanajõel, kus tollase H15 klassi selge liidri Erkki Aadli järel võitsin hõbemedali.

Aasta varem pääsesin esimest korda elus välisriiki – Tšehhimaale – võistlema, kuid selle reisi eredaimad mälestused ei pärine mitte Novy Bori metsadest, vaid kohalikust kaubandusvõrgust, kust õnnestus omale soetada neonpaeltega ultramoodsad tossud.

Millised on Sinu suurimad saavutused tööelus?

Arvan, et minu suurimad tööalased saavutused on seotud TELE2-ga. Kolmel aastal järjest, 2002-2004, on TELE2 olnud Äripäeva koostatud Eesti edukamate firmade edetabelis esikohal. See oli periood, mil mobiilitehnika kasv kiiresti ja meil õnnestus tänu läbimõeldud strateegiale sellest turust kõige suurem tükk hammustada.

Kindlasti on tunnustuseks seegi, et peale ühte aastat TELE2-st eemalolekut kutsuti mind sinna tagasi ettevõtet juhtima.

Kas Sinu igapäevatöös ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Kindlasti, mõlemal juhul on tarvis teha kiiresti õiged (tee)valikud ja siis need veatult ellu viia.

Kui Sinu töökohta tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid?

Usun, et paljudele mitte-orienteerujatele oleks ainuüksi fakt, et selline nišiajakiri – ja veel värviliste piltidega ning väga heal

paberil – üldse ilmub, piisavaks põhjuseks, et vähemalt üks number kaanest kaaneni läbi sirvida. Sest on ju orienteerumine selline veidi häguse taustaga spordiala, mille harrastajaid linnatänavatel või staadionitel kuigi sageli ei kohta.

Ka minu elukaaslane on aeg-ajalt ajakirja sirvinud ja ütleb ikka, et mõned jutud on päris huvitavad, kuid need leheküljed, millel on trükitud orienteerumiskaart, keerab ta kiiresti edasi...

Kas orienteerumine peaks saama olümpia-alaks?

Emotsionaalselt võiks ju öelda, et jah, muidugi! Kuid realistiks jäädes tundub, et enne olümpiaaastatuse saamist tuleb ära lahendada kaks orienteerumisele igiomast probleemi: esiteks, suurendada ala kandepinda maailmas ja teiseks, mõelda välja nipp, kuidas orienteerumisest saaks toota kaasakiskuva teleülekan- de, mida tugitoolist mõnus krõpsude ja õlle seltsis vaadata.

Kas oled proovinud micro-o'd? Mis mulje jäi?

Micro-o'd ei ole mul endal õnnestunud siiani proovida, kuid veebist kirglikke mõteteavaldusi lugedes tundub, et tegu on huvitava alaga. Andku mulle nüüd ala traditsioonide eest seisjad andeks, aga micro-o materdamise asemel võiks seda vaadata kui ühte arvestatavat võimalust, kuidas orienteerumine pealtvaatajatele ja televisioonile (ning seeläbi ka sponsoritele) senisest oluliselt atraktiivsemaks muuta.

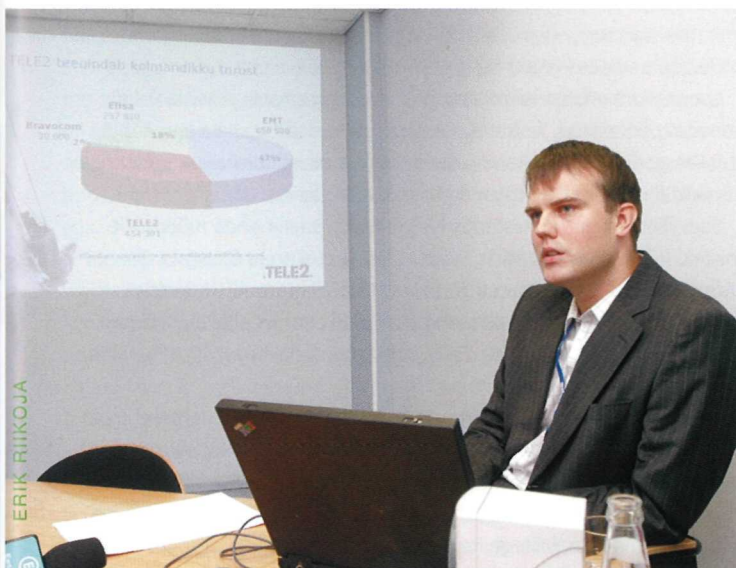
Tänapäevaste IT-lahendustega saab kontrollpunktide läbimise lihtsa vaevaga staadionile publiku ette tuua ja kui õigeid ja valesid teevalikuid on keskmisele pealtvaatajale keeruline arusaadavaks muuta, siis kategoorias õige punkt - vale punkt oskab igaüks võistluse kulgu analüüsida.

Kas Sinu suveplaanidesse kuulub ka mingi mitmepäevajooks?

Varasematel aastatel käisin suvistel mitmepäevajooksudel hea meelega. Olen üsna palju osalenud 4EST-il, paar korda käinud O-Ringenil ja FIN5-l, ühe korra Tšehhi mitmepäevajooksul ja neljal suvel ka lõunanaabrite juures Kapal.

Kahel viimasel aastal jäi suvine mitmepäevajooks vahele, kuna sellel osalemine eeldab selleks ajaks puhkuse võtmist ja kui just kogu pere orienteerumisega ei tegele, siis perepuhkuse formaadiks see hästi ei sobi.

Küsis Maret Vaher

Tele 2 pressikonverentsil 2005. a. sügisel.

Elu orienteerujana Itaalias

Juba eemalseisjana tagasivaade elule võõral maal tippsportlase pilgu läbi

(V ja viimane osa)

Meie rohkem kui kolme ja poole aasta pikkune lähetus Itaalias lõppes käesoleva aasta juulis, mil pakkisime asjad ning jätsime huvasti sõprade ja armsaks saanud kodulinna Roomaga. Seljataha jäi ütlemata huvitav ja elamusterohke eluperiood, mida jäävad meenutama paljud ilusad ja eripalgelised mälestused.

MARGUS HALLIK

Omades kõrgeid eesmärke spordis ning olles näidanud ülikooliõpingute ajal Eestis elades häid tulemusi nii suusa- kui ka rattaorienteerumises, käisin ma mitmel korral tutvumas treeningtingimustega Roomas, enne kui otsustasin lõplikult Itaaliasse kolida. Seetõttu teadsin üsna täpselt, mis mind soojal lõunamaal ees oli ootamas. Ka tagantjärele võib tõdeda, et suusaorienteeruja arengu seisukohalt ei olnud pehmemasse kliimasse elama asumine parim valik, kuid minu karjääri rattaorienteerujana mõjutas see kahtlemata positiivselt.

Kuna tulin orienteerumissporti suundsusatajana ning see ala on mulle alati olnud väga südamelähedane, siis püüdsin hoolimata mitte kõige sobivamatest kliimatilistest tingimustest jätkata suusaorienteerumisega tipptasemel. Samas meenutan ma väga hea sõnaga tohutu energialaengu andnud ettevalmistusperioode talveks mahedas ja kuivas kliimas, kus peale ratta-õ hooaja lõppu oli väga mõnus hillisügisel lühikeses dressis joosta, trennida rullsuuskadel ning teha jõuettevalmistust vabas looduses.

Talveperioodil oli aga suusatamas käimine päris suur ettevõtmine – autosõit mägedesse ja tagasi linna võttis aega 3 – 4 tundi. Seetõttu

treenisin ma korraga pikemalt, tehes suuskadel tavaliselt 2,5 – 3 tunnise treeningu. Trenniriiete selgapanekust dušši alt tulekuni kulus tihtilugu täispikk tööpäev ehk 8 tundi. Üheks motivaatoriks mägedesse sõidul olid aga vaimukosutavad treeningud imeilusas looduses keset suuri mägesid ja orge.

Kindlasti oleks psüühiliselt väga ränk olnud iga päev nii palju aega autosõidule kulutada, seetõttu käisin suusatamas enamasti 3 – 4 korda nädalas ning teistel päevadel eksperimenteerisin mustamaa treeningutega. Näiteks väga heaks alternatiiviks oli raske veeremisega rullsuuskadel 1,5 – 2 tunnine puhas paaristõuketreening seotuna kaardilugemisharjutusega planšett ees. Lisaks olen talvel teinud veel suusakeppidega imitatsioonjooksu, väga hästi on mõjunud ka toonuse hoidmiseks jooksuga pooleks kerged hüppe- ja kiirendustreeningud.

Loomulikult viibisin talviti Roomas vaid kergematel ja vähemolulisematel perioodidel, rasketeks lumelaagriteks sõitsin ikka kas Põhja-Itaaliasse, Šveitsi või Skandinaaviasse, kus suusarada algas kohe maja kõrvalt, mis võimaldas trennida kaks korda päevas.

Suurvõistlusteks valmistudes käisin lisaks Itaalia enda mõõduvõtmistele võistlemas põhiliselt Šveitsis, sel aastal aga näiteks ka Tšehhi suusa-õ World Rankingu etapil. Saamaks pikkadest võistlusreisidest maksimaalselt kasu, jäin peaaegu alati veel paariks päevaks võistlusmaastikule harjutama, viies sissesõidetud radadevõrgus läbi kaardiharjutusi.

Hoopis vastupidine lugu oli aga ettevalmistumisel rattaorienteerumise hooaegadeks – elamine lähistroopilises kliimavöötmes lubas alustada rattasõidu jaoks põhja ladumist varakevadel ideaalsetes ilmastikutingimustes. Pikkadel sõiduotsadel ei pidanud võitlema külma, vihma ega lumeporiste metsaalustega.

Minu üks suuremaid eesmärke ja tagamõtteid Itaaliasse siirdumisel oli Kesk-Euroopa mägise maastikutüübi tundmaõppimine rattaorienteeruja vaatevinklist. On ju teada-tuntud fakt, et mida rohkem orienteeruja

võistleb erinevatel maastikel ja erinevates oludes, seda suurem on tema kogemustepagas, mis aitab suurvõistluste karmis konkurentsis paremini läbi lüüa. Seetõttu püüdsin, niipalju kui vähegi võimalik, käia võistlemas eri Kesk-Euroopa riikide jõuproovidel. Tihtilugu tähendas see mitmenädalast turneed, sisaldades nädalavahetustel rattaorienteerumisevõistlusi eri maades.

Rahvusvahelises konkrentsis kaasa lüües on kogunenud palju tutvusi ja sidemeid orienteerujatega teistest maadest, mistõttu ühelt jõuproovilt teisele liikudes kasutasin võimalust ööbida sõprade-tuttavate juures ning teha tihti ühistreeninguidki.

Nende aastate jooksul õnnestus ratas stardijoonel seada lisaks Itaaliale veel Prantsusmaa, Šveitsi, Austria, Tšehhi, Slovakkia, Ungari ning Poola mägistel ning vähem mägistel jõuproovidel.

Tõsi küll, sellisel kogemuste hankimise viisil on oma varjuküljed: tihti olen pidanud võistlustele jõudmiseks läbima roolis tuhandeid kilomeetreid ning kulude kokkuhoiu mõttes ööbima autos.

Seetõttu olen mõnikord peale mitmepäevast roolisolekut ja allalastud autoistmel magamist

kaotanud väiksematel jõukatsumistel ka sportlastele, kellest suurvõistluste konkurentsis jõud selgelt üle käib.

Üldiselt olen aga püüdnud järgida põhimõtet, et mida tähtsam võistlus, seda korralikum ettevalmistus ja varasem kohalejõudmine. Ette on tulnud ka juhuseid, kus pikal teekonnal olles olen auto ära parkinud, teinud tunnise jooksuotsa ning siis edasi sõitnud. Hoolimata spordile kulutatud suurtest summadest ja vahel ettetulnud raskustest arvan, et saadud kogemustest on palju kasu olnud. Ja seda nii viimaste aastate suhteliselt edukalt läinud tiitlivõistlustel kui ka tulevikku silmas pidades.

Olgu siinjuures veel öeldud, et Eestist lahkudes lõpetasin töösuhte ning kuna ka ülikool oli läbi saanud, võisin Itaalias keskenduda vaid sporditegemisele. Diplomaatilise korpuse töötaja abikaasana ei pidanud ma muretsema ka elu-olu pärast kallil maailmalinnas. Meie käsutuses oli kõigi mugavustega korter Rooma linnasüdamest natuke põhja pool asuvas diplomaatiliste esinduste piirkonnas, suurte parkide ning 1960. a. olümpiamängudeks rajatud spordikompleksi ja olümpiaküla läheduses.

Üks mu Itaaliaga seotud soov oli jätta endast mingigi jälg maha ning võita riigi meistrivõistlused rattaorienteerumises ja triumfeerida kasvõi kordki karikavõistlustel, mis maailma rattaspordi juhtriigis aga ei osutunudki väga kergeks ülesandeks. Itaalia karikavõistlustel jäin esimesel katsel alles 7. ja riigi meistrivõistlustel koguni 12. kohale. Sel kevadel õnnestus mõlemad eesmärgid lõpuks siiski teoks teha.

Mosaikikillud mõningatest tähelepanekutest

Üks asjaolu, millest ma Itaalias elatud aja jooksul kõige toreda kõrval puudust tundsin, oli innustavate treeningupartnerite puudumine. Tartu Suusaklubi liikmena ja ülikooli kõrvalt Nõmme Spordikoolis suusatreeneri ametit pidades veetsin ma kodumaal elades vägagi palju aega laagrites, kus teistega koos treenides mõõdusid ka kõige pikemad ja

Margus koos abikaasa Kätiga

karmimad trennid lennates. Seetõttu tekitas võõral maal pidev üksi treenimine vahetevahel rusutust. Koondisekaaslaste tegemistest sain teada vaid interneti kaudu või telefoni teel. Üksindustunde vastu aitas aga tavaliselt trenniminek kusagile eriti looduskaunisse kohta.

Looduse poolest on Itaalia aga tohutute kontrastide maa, mida võib tõdeda kasvõi Roomat ümbritsevas Lazio maakonnas natuke ringi sõites. Suurlinnast vaid paarikümne kilomeetri kaugusele läände jääb laisalt loksuv Vahemeri, sama kaugel teisel pool algavad aga juba suured Apenniinide mäemassiivid. Vahetult Rooma lähedal kagus kerkivad ligi 1000 meetri kõrgusele "Albano Künkad", mille vahele on peitunud vulkaanilise tekkega maalilised Albano ja Nemi järved.

Ka pikemateks ja tõsisemateks rattatreeninguteks pidin sõitma kõigepealt autoga linnakärast ja liiklusest eemale ning viimati mainitud looduskaitse all olev piirkond oli üks mu lemmiktreeningupaiku oma ilusa, ent samas ka füüsilisi väljakutseid esitava maastiku tõttu. Teine vapustavalt kena koht rattasõiduks oli Apenniinide eelmäestik asuvat Rieti linna ümbritsevad mäed, kust avanesid hingematvad vaated. Kilomeetrite pikkustel tõusudel andsid jõudu asfaldile kirjutatud ergutushüüded, mis mõeldud ühe maailma suurima velotuuri "Giro d' Italia" osavõtjatele. Näiteks ilma ühegi puhkepausita A-kategooria finišitõusul Rietist Terminillose tuleb 16 km jooksul võtta ligi 1200 tõusumeetrit.

Itaalias elamise eelist kasutasin ära nii 2004.a. Austraalias kui ka 2005.a. Slovakkias eriti mägistel maastikel peetud ratta-õ MM-võistlusteks valmistumisel. Käisin nendeks treenimas spetsiaalselt suurte mägede mitmekümne minutilise kestusega tõusudel. Eelmisel sügisel enne Austraaliasse sõitu eksperimenteerisin mägedes aga eriti ränga treeninguga, tehes maksimaalse pingutusega intervallseeriaid järsu nurga all üles kerivatel serpentiinidel, kus ka kõik puhkepausid jäid pikkadele tõusudele.

Võimalus harjutada mäkkesõitu oli olemas isegi Roomas, kus kodust vaid paari kilomeetri kaugusele jäi Monte Mario, merepinnast 139 meetri kõrgusele kerkiv vulkaanilise tekkega mäemassiiv, kuhu eri suundadest viisid mitmed teed. Ratta seljas võimaldas see võtta kahe km pikkuseid ja 100 meetrise kõrguste vahega kuni 7minutilise kestusega tõuse.

Seoses kaugete treeningutega linnast väljas ja pikkade võistlussõitudega, veetsin vägagi palju tunde autoroolis, läbides aastas rohkem kui 50 000 km. Samas arvan, et Itaalias elamine arendas ka mu autojuhtimisoskused tahes-tahtmata uuele tasemele. Kolmandaks aastaks olin alguses ära ehmatanud sõidumaneerid täiesti omaks võtnud. Autohullude itaallaste keskel tähendas see näiteks mägisest maastikust tingitud käänulistel kiirteedel tundidepikkusi sõite tihedas kolonnis kiirusega 150-160 km/h.

Äratuleku ajaks oli käes ka suur vilumus sõitmisel kitsastel ja kurvlistel mägitel, kus aastate jooksul sai samuti tuhandeid kilomeetreid läbitud. Lisaks õpetas elu Roomas osavat navigeerimist hullumeelses suurlinnaliikluses ning parkimist kõikvõimalikesse kohtadesse, kus tuli sõna otseses mõttes arvestada alati iga sentimeetriga.

Ekstreemseima näitena autojuhtimisest tuleb meelde talvine sõit mägedes Šveitsi suusa-õ võistlustele, kus lõrtsist üllilbedaks muutunud serpentiinidel tuli pimedas ja uduvihmas sõites ületada rohkem kui 2000 meetri kõrguseid kurasid üksildases mäemassiivis, saatjaks ühel pool järsk kaljusein ning teisel pool sügav kuristik.

Itaalia vaatamisväärsused – võrratu loodus ja ajaloolised linnad Itaalia on kütkestanud inimesi oma erilise sarmiga paljude sajandite jooksul. Olles tulvil ajalugu, looduseimesid ja vaatamisväärsusi kutsuva avastama end igal sammul. Kuna meil oli suur õnn veeta mõned head aastad elust niivõrd omanäoliselt ja kontrastidest rikkal maal, siis püüdsime vaadata ringi nii palju kui võimalik. Tehes lühemaid ja pikemaid väljasõite, tihti seotuna ka võistlusreisidega, õnnestus peale

Sardiinia saare külastada kõiki teisi maakondi, kuigi mõnega neist jäi tutvus üsna põgusaks.

Tõsi, valikuid reisisihil on teha üsna raske, sest põnevaid ja huvipakkuvaid kohti on meeletult palju, ainuüksi hiilgava ajaloo linnu ja linnakesi on sadu. Miljonite turistide esmahuvi köitvate Rooma, Milano, Firenze ja Veneetsia kõrval tasub Itaalias külastada kindlasti ka selliseid mereäärseid pärle nagu Napoli ja Palermo, aga miks mitte ka nii omapäraseid ja romantilisi tsitadell-tüüpi linnakesi kui Siena või Perugia. Lausa omaette riik on Euroopa suurima rannakuurorti Rimini lähedale mägedesse jääv San Marino.

Euroopa taassünnile aluse pannud renessans sai alguse ja kestis Itaalias ning riigi saavutused maalikunsti, skulptuuri ja arhitektuuri alal on jäänud alatiseks mõjutama lääne kultuuri. Räägitakse, et koguni 40% maailma kunstivaramust asub itaallaste tanumail. Vahel tundus tõesti, et silme eest läheb kirjuks, sest kunsti ja kultuuri kontsentratsioon ümberringi oli sedavõrd suur.

Näiteks trenni minek kodu lähedal asuvasse Villa Ada või Villa Borghese parki tähendas jooksmist katakombide peal, kujundatud tiigikeste, purskaevude, templite ja kujukeste vahel. Kord oli isegi ühe orienteerumissürituse võistluskeskus kreekapärasel amfiteatri keskend.

Minule, kes ma sportlasena liikusin palju ringi vabas õhus, jättis kustumatu mulje itaalia loodus. Igilumega kaetud majesteetlike Alpide tippude ning Aafrika suunas vaatava Sitsiilia lõunaranniku vahele jääv maa on oma looduse poolest kadestamisväärset mitmekesine ning meeletult ilus. Olgu mainitud kasvõi oma veetlusega kõiki lummavad poolmainasjutulised järved Como, Garda ja Maggiore põhjas, taevasse kõrguvad vulkaanid Etna ja Vesuvius lõunas, Vahemere väikesed ent lummavad saared Capri ja Elba või Toscana rulluvad maastikud.

näiteks kaasaegne ajaarvamine, ladina tähestik, rooma seadused ja õigused, mis kehtivad tänapäevalgi Ameerikast Austraaliani.

Kunagi valitseti siit tohutut Rooma impeeriumi, mis ulatus Aafrikast Briti saarte ning Punase mereni ning selle hiilgeaegadel toodi laiast maailmast pealinna päratud rikkused ning pandi püsti suurejoonelised ehitised, millest paljusid võib veel praegugi näha. Olles asustatud antiikajast tänaseni, on kõik ajastud jätnud oma jälje Igavesse Linna ning seepärast on Rooma kunsti- ja arhitektuurimälestiste poolest maailma üks rikkamaid linnu.

Tänapäeva Roomas elavadki eri ajastud kõrvuti. Vahetult aastatuhandete vanuste ehitiste kõrval veerevad asfaldil Itaalia tippdisaini autod, kaasaja meeletu tänavamüra ja liiklusummikute keskel seisab väljakaevatud Forum Romanumi kõrval stoilise rahuga antiikmaailma suurima pärandina Colosseum, partnerriks renessansilt ja barokilt enim mõjutusi saanud stiilne ja hurmav vanalinn täis elegantseid butiike ja romantilisi tänavakohvikuid.

Roomat kutsutakse ka "Citta di Dio" ehk "Jumala Linn", sest asub siin ju katoliku maailma peakorter Vatikan. Kõrgete müüride taga asuv pisike linnriik on kodus ka Vatikani Muuseumitele – ühele maailma tähtsaimale kunstiaarete kogule, sisaldades endas muinasjutulisi rikkusi.

Seoses Johannes Paulus II surma ja uue paavsti valimisega tõusis Rooma kevadel pikaks ajaks maailma uudiste keskmesse. Vatikan oli nädalaid ümber piiratud kümnete ja kümnete telejaamade satelliit antenni katusel kandvatest bussidest, kust maailma juhtivad uudisteagentuurid edastasid uudiseid päeval ja ööl. Samuti nädalateks halvasid niigi ülerahvastatud suurlinna elu miljonid palverändurid, kes olid kohale saabunud üle kogu planeedi.

19. aprilli õhtupoolikul, kui olin just lõpetanud kaarditrenni Vatikani künka taga asuvas Villa Doria Pamphili pargis ning sõitsin parajasti ratagataga kodu poole, kuulsin et kõigi kirikute kellad jäid lõõma. See sai tähendada vaid üht – enam kui miljardile katoliiklasele oli valitud uus juht. Punaste fooritulede alt kaootiliselt üle teede jooksva rahvamassi seas pedaalisin minagi ühena esimestest Püha Peetruse väljakule, kus kümned tuhanded paadunuimad usufännid olid juba päevi oodanud uue kirikupea väljakuulutamist. Kolmveerandtunnine ootamine tasus end ära, kui uus paavst Benedictus XVI näitas end esimest korda rahvale ning ühtlasi kogu maailmale.

Ligi nelja miljoni elanikuga metropolis oli meelelahutusvõimalusi tohutult, suurlinna staatus tõi meile koju kätte ka mitmeid maailmaspordi tippündmuseid. Stadio Olimpico, üle 80 000 pealtvaataja mahutav Rooma olümpiastaadion, olles koduareeniks jalgpallimaailma suurklubidele AS Romale ja Roma Laziale, võõrustas kolma- ja pühapäeviti Itaalia Serie-A või Euroopa meistriteliiga mängu. Lisaks kergetõustiku Kuldliiga etappidele õnnestus näi-

teks kaasa elada Maret Ani mängule maailma tippmängijaist koosneva osavõtjaskonnaga "Roma Masters" tenniseturniiril.

Järelsõna

Neid ridu kirjutades asun juba teisepool Atlandi ookeani Ameerika mandril. Rotatsioon on märksõna, mis käib kaasas diplomaatliste esinduste töötajate ja nende peredega ning seetõttu on minu kodus kolmeks järgneva aastaks multikultuurse Kanada rahulik ja roheline pealinn Ottawa. Elu Uues-Maailmas töötab tulla teistmoodi põnev ja huvitav, kuid Itaalias elatud aastatest jääb meie südamesse kustumatu ja eriline mälestus. Viva, Italia!

Lõpp

Hoolimata sellest, et jõudsime selle aja jooksul näha üpriski palju, jäi tohutult ka avastamata ning tuleb tõdeda, et terve Itaaliaga tutvumine oleks elutöö.

Rooma – tohutu ajaloolise pärandiga maailmalinn

Abikaasa töökohustuste tõttu Eesti Suursaatkonnas resideerisime me riigi pealinnas. Rooma e. Igavene Linn, mis asutati rohkem kui 2700 aastat tagasi ning kus elas juba I sajandil pKr miljon inimest, on maailma ajaloo üsna suurt rolli mänginud. Roomas ja teda ümbritsevas Lazios (Latinum) pandi kord alus lääne tsivilisatsioonile. Siit on pärit

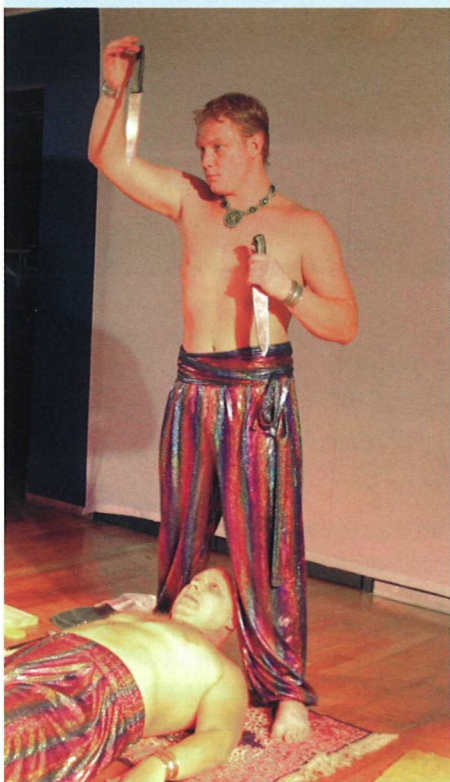
21. oktoobril toimus Hansapanga eestvedamisel Tallinnas Hansapanga peahoone üheksandal korrusel seiklusspordisarja Hansapank Xdream 2005 hooaja lõpetamine. Kohale olid oodatud kõik, kel jätkus jaksu ja julgust aasta jooksul seiklustest osa võtta. Seda võimalust kasutas ühtekokku rohkem kui kakssada inimest ja kindlasti ei tulnud neil pettuda.

Hooaja parim võistkond "ISC Adventure Team" Randy Korb, Heiti Hallikma, Rain Lond ja Priit Ailt.

„Xdream“-lased lõpetasid hooaja

Külalisi ootasid ees maitsvad suupisted, miljonivaade Tallinna linnale, võimalus vaba

Näiteid 2006. a. hooajal kasutusse tulevatest lisaülesannetest.

aega sisustada ning rohked üllatusesine-

mised. Võidujanulisematel oli võimalus end proovile panna tähelepanumängus SI-jaamadega, ekraanile toodi Viljandi etapi lühivideo ning toimus pressikonverents Eesti hetke parima seiklusspordivõistkonna „ISC Adventure Team“-iga.

Lisaks tutvustati uue matkamisele ja seiklemisele orienteeritud ajakirja „GO Discover“ avanumbrit ning räägiti lähemalt Hansapanga toetusel jalad alla saanud üle-Eestilise terviseradade projektist.

Üllatusesinejatena astusid lavale tantsutüdrukud, kes esitlesid Nike uue hooaja sügis- ning talvekollektsioone. Ekstreemseima elamuse pakkusid fakiirid, kes esitlesid uue hooaja „lisaülesandeid“ ning teenisid suurepärase oskuste ja julgustükkidega suure aplausi.

Õhtu lõppes autasustamisega ning Hansapanga juhi Erkki Raasukese sõnavõtuga, mis andis kinnitust, et sari jätkub ka uuel aastal.

Seniks rahulikke jõule ja toreid aastava-

hetust!

Seiklusklubi Xdream

3x HANSAPANGA KOGU

LIMITS EXIST ONLY IN PEOPLE'S MIND

Piirid eksisteerivad ainult inimeste mõistuses

RUTH VAHER

Seiklusspordivõistlus/ekspeditsioon Terra Incognita toimus 7. – 11. septembril Põhja-Horvaatias Gorski Kotari mägiapiirkonnas ning Aadria mere põhjapoolses osas nn. Kvarneris. Terra Incognita on üks pikemaid non-stop-laadseid võistlusi maailmas. Kontrollajaks oli 110 tundi, s.t. üle 4 ööpäeva teelolekut ning jaotatud oli see kolmeks osaks nn. leg'iks. Iga osa lõpus pääses ligi oma varustuskastidele, kust sai täiendada toiduvarusid ja teha korrekture varustuses.

Eestist oli seiklemas võistkond Mountain Loghome, kuhu kuulusid Andres Minn, Tanel Kannel, Timo Palo ja Ruth Vaher.

Selle võistluse osa kohtunikke olid vabatahtlikud kogu Euroopast. Eestist oli vabatahtlikuna Horvaatias Sven Liivand Twisteri klubist. Kohtunikud olid kõik väga abivalmis, sõbralikud ning innustavad.

Kaardid ja rajaraamat jagati võistkondadele kätte 36 tundi enne starti. See tundus alguses väga kummaline ja luksuslik, kuid nagu hiljem selgus, ka hädavajalik. Tegime enne starti kaartide ja rajaraamatuga tööd umbes 12 tundi. See sisaldas kaartidega kohanemist, mõõtkavade dešifreerimist, liikumisteede väljamõtlemist ja kaardile märkimist, kaartide ning rajaraamatu kiletamist ja lühikonspekti koostamist rajaraamatust. Võistluskaarte oli üle 20 ning nende mõõtkavad olid 1:150 000 kuni 1:25 000. Enne võistlust pakkusid korraldajad kolme koosolekut, kus seletati kõik võimalikud arusaamatused rajaraamatus lahti. Kohati tundus see küll puust ette ja punaseks tegemisena, aga võistluseelses ärevuses pea lihtsalt kohati ei tööta nii nagu vaja.

Ilusad vaated maalt ja merelt

7.09.2005. Äratus 6.15, kiire hommikusöök ja siis varustust korraldajate sõidukitele pakkima. Kõik pidi olema kombes 8.00, kuid arvestades lõunamaiste võistkondade suurt osakaalu, oli täpsuse mõiste erinev – mõni neist pesi veel väljasõidu kellaajal hambaid. Lõpuks saadi siiski karvan liikuma Rabaci linnakese superanna poole, kust 11.10 anti viimaks start.

CP1 ja CP2 Esimesed kaks CP-d tuli läbida merekajakidega. Ilm oli mõnusalt juulikuine, vaated merelt ilusad, vesi supersoolane ning mõlamine pikk-pikk. Ootasime iga neemenurga tagant esimest CP-d kuid seda ei tulnud ega tulnud. Tundus, et ka teistele võistkondadele hakkas mõlamisest tüdimus peale tulema, sest nagu imeväl lähenesid nad, selg ees, meie

Üheksakümme

Terra Incognita 2005

paadile=praamile. Lõpuks paistis mingi kaldasopike, kus oli näha ärevat sebmist – meie esimene CP oli lõpuks käes! Õigest kohast andis märku ka eestlaste rahvusvaheline vaatleja s.t. vabatahtlik kohtunik Sven Liivand, kes meid kaldakaljult tervitas. Merekajakkimise 2. CP tuli võrreldes esimesega väga lihtsalt ja uskumatult kiiresti. Merekajakkimise lõppaeg oli 3.56 ning koht 12. Liidrid olid läinud oma teed, kuid teise poole rahvaga toimetasime koos kail ja valmistusime esimeseks jalgsimatkaks.

CP3 Tõus merepinnalt Učka mäele. Matka pikkus oli ~10 km ning sisaldas 1400 m tõusu.

Sel etapil tegime esimest tutvust Horvaatia mägiastikuga. Saime aru, et kaart on kohati natuke „mööda“ ja nõuab arusaamiseks nn. kõhutunnet või siis kohalikke keeleoskajaid, kelle käest teed küsida. Täiesti suvalises kohas mägitel oli võsas Alma jogurtitops! Olin sellest nii imestunud, et oleksin peaaegu tasakaalu kaotanud ja alla ovraagi kukkunud. Kõige enam rõõmustasid meid sel teekonnal talude juures olevad kaevud, sest ilm oli palav ja päikseline ning vedelikku kulus palju. Põhiküsimus Timole kogu ekspeditsiooni vältel oli: kui kõrgel me nüüd oleme? Nimelt oli

nd neli tundi

Timol kell, mis näitas ka kõrgust ning sellisel maastikul oli selline abivahend hädavajalik.

Kolmapäeval kell 17.45 vallutasime Ucka tipu kindlusetorni ja olime 14. kohal. See tähendas, et 5 võistkonda jäi veel seljataha ja 3 oli just-mäelt lahkunud.

CP4 Mäest alla läbi kanjoni rataste juurde, teekond linnulennult ~10 km ning 600 m kõrguse kaotamist. Me ei saanud kõige täpsemalt aru, kust soovitati CP4-sse minna ning seetõttu valisime enda arvates kõige loogilisema tee. See „kõige loogilisem tee“ viis meid esimese tutvuseni karstimaastiku ja torkivate pöösas-

tega. Alguses kasutasime liikumiseks kuivanud oja põhja s.t. liikumist kanjonis, mille vesi oli uuristanud. Kui kanjon hakkas järjepanu koosnema vähemalt 3 meetrist ületamatutest e. allapoole liikumiseks võimatutest astangutest, siis läksime üle nõlval liikumisele, mis oli aga üsna vaevaline.

Liikumiskiirus muutus olematuks ning tekkis väike ärevus jääda pimeduses võsa rammima. Lõppude-lõpuks hakkasid paistma CP-d lubavad bensiinjaaama tuled. 20.00 saime märke kontrollkaartidele ning sukeldusime esimesse pimedasse öösse. Lõunamaale omaselt läks

väga varakult pimedaks, kell 20.00 kustutati valgus ära ja täpselt 6.00 oli valgus jälle tagasi.

CP5 Esimene rattaetapp. Selle esimese osa läbimiseks vajaliku lisainformatsiooni tõlgendamine rajaraamatust oli olnud põhiline seletusobjekt võistkondade koosolekul. Nagu selgus, segaseks see jäigi. Põhiline märklause oli „vana sild üle maantee ning läbi võsa kusagile puust risti juurde.“

Meiega koos asus seda mõistatust lahendama vähemalt 3 võistkonda ning lahendamise käigus lisandus neid veelgi. Üritasime rajaraamatust kuidagi aru saada ning jõudsime selle tulemusena teetruubi juurde, mis oli meeter kõrge ja meeter läbimõõtu. Seega iseendale tekitatud lisaülesanne – läbida see teetruup täisvarustuses. Kitsas oli, aga teisele poole välja jõudsime, kuigi me selle saavutusega midagi erilist peale ei osanud hakata.

Leidsime, et kõige mõttekam on hoida end suurel teel ja sealt „maagilist“ silda otsida. Peale nappi 500 m sõitu maanteel silla leidsimegi ning võisime üsna kindalt jätkata teed rajaraamatu juhiste järgi. Nagu rajaraamat lubas, oli ülesmäge minev rajake nii võssa kasvanud, et rattasõidust võis ainult unistada.

Jõudnud lõpuks rattasõitu võimaldavale heinamaale, selgus, et Timo rattakummi oli selles okasroosikeste võsas kaotajaks jäänud ning tühjaks läinud. Mis muud kui liikusime külani, kus tänavavalgustite all saime kummi parandama hakata. Enne veel leidsime heinamaalt jalgrattapumba. Kuna oli kvaliteetne asi, siis võtsime kaasa – ei tea, millal ära võib kuluda. Esimene kummiparandus oli kirikuesisel platsil, kus selgus, et ka kaasa võetud asenduskummi oli auk sees! Õnneks säilitasid remondispetsid Timo ja Tanel rahu ka kõige ebameeldivamates olukordades ning peale mõningast nokitsemist rataste kallal saime jälle lootusrikkalt edasi liikuda. Kogu etapil 5CP-ni parandati Timo rattakumme neljal korral!!! Ajaliselt tähendas see vähemalt 3 tundi lisaaega.

Kaart lubas, et lõpuks saame ratastega ka sõita, mitte neid ainult käekõrval lükata. Rõõm oli aga üürrike, sest varsti muutus tee nii järsuks, et isegi kõige väiksema käiguga polnud võimalik üles vändata. Seda rattateeosa nimetati tulipiks, sest kaart selle piirkonna kohta oli 60 aastat vana ja sealt puudusid olemasolevad teed. Seetõttu kasutati liikumiseks rajaraamatu legendi, mis juhatas teeristist teeristi. See nõudis jalgrattal kindlasti spidomeetri olemasolu ning kõrgusemõõtja kulus ka hädasti ära.

Meie võistkonnal tekkis sportlik viha ühe Sloveenia võistkonna vastu, kel puudusid igasugused abivahendid selle osa läbimiseks ning sellepärast meie sabas liikusid. Tulip ning

koos sellega mägiste kruusateede osa lõppes Lisna mägi juures, kust tuli leida maja number. Isegi selleks kasutasid sloveenlased meie abi. Edasi liikusime mööda asfaltteid, mis oli täielik lust.

Ühel kiirel allamäge lõigul saime kokku lätlastega VX võistkonnast, kes olid õnnetutena tee ääres. Saime teda, et neilgi on rattal kumm katki läinud ja lisaks rattapump kadunud. Tuli välja, et meie leitud rattapump oligi lätlaste oma. Tagastasime hindamatu abivahendi neile ja jätkasime rattaretke.

Järgmises teeristis tekkis meil arutelu, millist teed Klana küla suunas jätkata. Arutelu oli pikk, aga täit selgust edasilikumise õige tee kohta ikka ei saanud. Üritasime mitu korda määrata oma asukohta kaardil, kõik tundus kuidagi kahtlane, aga samas ka mitte päris vale. Lõplik töö selgus 9 km pärast – olime valinud ikkagi vale teeharu, mis tähendas meile 11 km lisaringi. Natuke masendav, aga õnneks ei pidanud sama teed tagasi sõitma. Lisaks tundus tulemusi analüüsivalt, et see loogiline teelõik, mis meil läbimata jäi, oli olnud üsna vimkasid täis, sest paljud võistkonnad eksisid seal.

Kümme minutit siruli asfaldil

Klana külast kihutasime läbi hommikul kell neli. Pagaritöökojast hoovav värske saia lõhn ajas hulluks, kuid meie mõtted olid kinni sõnas Pilana – sellise nimega silt pidi meid suunama õigele teele. Vaadates kella ja läbitava tee pikkust enne CP 5 oli selge, et sellel ööl puhkust ei saa lubada, sest muidu ei jõua me kontrollaega. Lõpuks ühel tõusul, kui kõigi liikumistrajektorid liiga ühest teeservast teise käima hakkasid, otsustasime 10 minutit magada/puhata. Ei mingit luksust, asfaltteel oli just niipalju paras kalle, et sai sinna ilusti pikali visata. Snoobimad panid magamismatijupid ka külje alla.

Neljapäeva hommikul 6.00-ks olime jõudnud oma ekspeditsiooniga Sloveenia piirile. Maastik tekitas natuke kõhedust, sest oli palju maha jäetud majapidamisi. Aga meil ei olnud aega pikaks imetlemiseks, kontrollaeg sundis tagant. Sõitsime ratastega nii kiiresti kui vähegi suutsime, s.t. võistlustempos ja hapnikuvõlas. Rattaetapile iseloomulikult oli mitu puhkepausi Timo rattakummi lappimiseks.

Lõpuks, 7.30 jõudsim viiendasse CP-sse – matkamajja Platak. Kuulsime kolme positiivset uudist: kontrollaega oli pikendatud 3 tunni võrra; olime ööga 13. kohalt tõusnud 8. ning lätlaste VX võistkond oli meiega samaaegselt CP5-s, s.t. 11 km lisaring polnud meile eriti palju lisa-aega toonud.

CP 6 Niinimetatud kanjonimatkamine. See tähendas järjekordset kõrguse kaotamist, et jõuda Mudna Dol nimelise kanjoni põhja. Sel

etapil tundus kaardi mõõtkava kuidagi eriti kummuline olevat. Tanel sai vähemalt kolm korda meid innustada sõnadega, et nüüd jääb veel ainult 1 km 6. CP-ni. Lõpuks jõudsim oodatud sihtpunkti, kus selgus, et olime tõusnud juba seitsmendaks!

Võisime lubada endale ühe pikema puhkepausi hommikukohvi ja nuudlisupiga, enne kui jätkasime kanjonis matkamist, mis nõrganärvilistele töötas tulla üsna nõudlik ettevõtmine. Nimelt olid kanjonis väidetavalt kuni 10 m astangud, millest ülessaamiseks olid kaljus kipakad raudastmed või abiköis. Tegelikult polnud asi pooltki nii hull.

CP7 Läbi kanjoni ning seejärel tagasi tuttavasse Plataki mägi, s.t. taas kõrgustesse. Sellel etapil saime kaela esimese paduvihma. Õigemini, ootasime vihma möödumist puu all. Ennustuste järgi oli oodata lausssadu, kuid õnneks saime tõsist vihma vaid kolmel korral kogu võistluse jooksul.

CP7-s selgus, et Timo mõlema ratta kummid on meie kanjonitiiru ajal täiesti tühjas läinud. Timo ja Tanel asusid järjekordsele tõsisele parandustööle, mis võttis jälle tunni. Nende rahu ja asjalikkus oli tõeliselt imetlustvääriv.

CP8 Tõus ratastega piirkonna kõrgeima mäe Risnjaki tippu. Isegi võitjavoistkond leidis, et see etapp oli mõttetult raske. Maastik oli nii kivine ja järsk, et rattaga sõita või seda käe kõrval lükata polnud võimalik. Aga polnud hullu, kolme tunni möödudes alistus mäetipp, kusjuures vahepeal eksisime tähistatud matkarajalt ja ragistasime ratastega võsas. Sellel etapil saime tuttavaks meile hiljem tõsist konkurentsi ning innustavat võistlustusti pakkunud väga laheda ja sõbraliku Horvaatia-Sloveenia ühisvõistkonnaga Pustolovec Rajd 1.

CP8-s oli koos kohtunikega üks kohalik onu, kes tundis huvi meie edasise teevaliku üle ning rääkis täpselt, kust ristist kuhu peame pöörama, et teelt ära ei eksiks ning näitas meile kiireima tee mäest alla. Info kulus hädasti ära, sest kaardipildi järgi me päris sellist teed poleks valinud. Veel enne, kui jätkasime retke mäest alla oli ees järjekordne kummilappimine, seekord pooltunnine.

CP 9 Ratastega mäest alla ning siis Delnice, meie esimese vahejaama poole. Kuna mägi oli järsk, siis rattasõitu mäest alla ei saanud

pidada just kõige mõistlikumaks liikumisviisiks. Etapi lõpuosa oli mööda asfaltteed, mõtetes unistus pikast puhkusest/unest ja hammastepestust.

Võtsime „pika puhkuse“... et jätkata!

Lõpetasime esimese rajaosa neljapäeva õhtul 21.15 ning koht oli 11. Stardist oli kulunud ~34 tundi. Liidrid olid sinna jõudnud 12 tundi tagasi. Plaanisime teha pika puhkuse, s.t. magada 4 tundi. See plaan õnnestus ülihästi Tanelil ja Timol, keda ei häirinud vahetusala telgis käiv pidev melu ja teiste võistkondade asjade pakkimine. Erguma unega persoonidel

jäi üle mõelda rahustuseks, et magamine polegi kõige tähtsam, põhiline, et lihtsalt saaks natuke horisontaalasendis pikutada. Kõige magusam uni saabus muidugi selleks ajaks, kui tuli end uuesti teele asutada.

Meie konkurendid lätlased VX-ist olid CP 9-sse jõudnud 2 tundi varem ning meie saabudes olid juba minemas uuele etapile. Kui teatasin neile, et plaanime vähemalt 4 tundi magada ja alles siis ennast teele asutada, oli mõistmatu nende silmis või siis soov teha ka sama. Igatahes lõpptulemusena väljusime CP9-st lätlastest 6,5 tundi hiljem, s.t. reede varahommikul 4.30.

LEG 2 CP10 Lihtne ülesmäge rattasõidu etapp, mille lõpuosa oli 5,5 km eriti järsku mäkketõusu.

CP11 Taas rattasõiduetapp. Kaardilt lugesime, et tuleb järjekordne ülesmäge rassimine. Aga oma rõõmuks avastasime varsti, et kui neid kaarte ja reljeefjooni uurida, on igatahes CP11 madalamal kui CP10 ning võib rekordkiirusel üle kivide ja kivikeste veereda.

CP 11-st saime märke kontrollkaardile reede hommikul 7.45. Edasi sättisime ennast kiiresti

jalgsimatkale, sest töötas tulla tiheda graafikuga tehniliselt nõudlike osadega matkapäev mägedes.

CP12 Jalgsimatk Bjelolasica tippu, mis tähendastõusmist 600 m pealt 1500 meetrile. Ega siin muud polnudki, kui kõndida, kõndida, kõndida. Paar korda kaotasime õige matkaraja käest, kuid mõningase ekslemise järel jätkasime mööda märgitud rada mäetipu poole. CP-s ootas meid lemmikkohtunik Daniel Rumeeniast, kes andis täpse ülevaate meie kohast võistluses ning boonuseks pakkus vett. Vesi oli täielik üllatus, sest me polnud lootnud seda saada enne poolt päeva. Olime 10. kohal ning 5 võistkonda olid meie ees kolme tunni sees. Vahe lätlastega oli kahanenud 6,5 tundi 2.40ni. Kõik see teadmine andis meile väga palju innustust.

CP13, CP14, CP14a Need punktid asusid nn. lisaringil, mis kulges mööda märgitud matkarada karstialal, mille läbimine nõudis head turnimisoskust. Keskmiseks liikumiskiiruseks tuli 2 km tunnis. Kuna matkarada oli märgitud horvaatia keeles, siis kujunes sellest ning ka järgnevast etapist meile horvaatia keele tund. Kaardi järgi tundus asi lihtne – liikuda mööda ühesuunalist tähistatud rada, kuid looduses oli natuke keerulisem, sest üsna mitu korda olime viitade juures, mis näitasid kahte erinevasse suunda. Üsna ruttu saime selgeks, et nooled sõnaga VIDIK tähendavad ilusat vaadet ja sinna raja kiirema läbimise eesmärgil just asja pole. Edasi oli valida, kas minna amfiteatrisse või kusagile OPASNO. Valisime opasno suuna, sest arvasime, et meie rada peab ikka opasno olema, mitte amfiteater.

Opasno tähendas nõudlikku rajaosa, mis meie üllatuseks tõi ikkagi amfiteatrisse. Seega üks 20 min lisaring, kusjuures Timo oleks hea mägironijana veel ühe Opasno ringi teinud, kui kaaslased teda teistele radadele poleks suunanud. Seejärel püüti meid segadusse ajada sõnadega TJAZE ja LEZE. Tammusime tükk aega ühel kohal ja mõtlesime, kuhu minna või hoopis ots ümber pöörata. Viskasime kulli ja kirja ning valisime LEZE suuna. Selgus, et LEZE tähendas kerget rajaosa, aga TJAZE rasket ning ühte kohta välja jõudsid mõlemad.

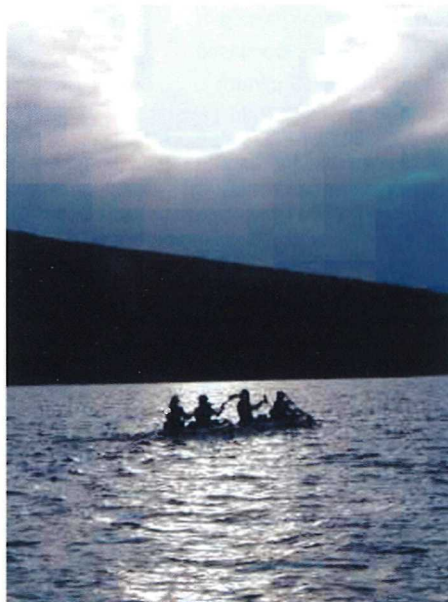
Lisaringilt tervete ning õnnelikkudena väljudes kohtusime nelja võistkonnaga, kes kõik olid just sisenemas sellele. Seega vahe nendega umbes 2 tundi. Lisaring oli olnud nii palju vett kulutatav, et tekkis küsimus, kas mitte teha vee hankimiseks 10-minutilise lisakaar või loobuda sellest. Õnneks võitis kaine mõistus ja me tegimegi selle lisaringi.

Veevõtukoht oli järjekordne matkamajake, kus vesi oli saadud vihmavee kogumisest. Rajaraamatus soovitati kasutada veepuhastustablette, kuid kuna olime juba enne igasugusest võimatutest ja võimalikest kohtadest vett

hankinud, siis ei kohutanud meid miski. Ainus probleem oli see, et vihmavesi oli mineraalidevaba ja ega tahtnud meil sees püsida ning tema maitse oli ka kuidagi kummaline.

CP15 Jätkus turnimine matkarajal mööda karstiala, kus enam liiguti üles-alla kui horisontaalselt. Enne võistlust tundus kummaline, kui keelati kasutada liikumisel CP15-sse teed, mis kaardipildi järgi oleks tähendanud 3 korda pikemat maad ning lisatõusu. Alles rajal olles sai täiesti arusaadavaks, miks meid oli suunatud just sellele matkarajale – ikka selleks, et saada maksimum Horvaatia kaunist maastikust.

CP15-s kohtasime kohtunikku, kes oli lõpmatuseni tüdinenud ilma elektri ja muude lisamõnudega matkamajas passimisest. Selline kurva saatusega kohtunik tegi meile päris palju nalja, aga teda lohutada me ka ei saanud. Teadsime, et kaks tundi peab ta vähemalt siin

veel passima, et ära oodata võistkonnad, keda olime enne lisaringi kohanud. Nagu hiljem selgus, pidi vaene kohtunik jääma metsamajja veel pikaks ajaks. Mõned võistkonnad jäid seda rajalõiku läbides pimedate käte, mis tähendas aga öölaagrisse jäämist, kuna pimedas oli karstiala läbimine üsna eluohtlik.

Nupukuse eest kiitus, teise rajaosa lõpp silme ees

CP16 Tagasi Bjelolasica suusakeskusesse, kuhu olime hommikul jätnud rattad. Korra eksisime teelt, kui eeldatava laskumise asemel viis rada hoopis mägike. Elegantse liigutusega tegime uue rajavaliku ning pälvisime CP-s kohtunike kiidusõnad ja braavohüüded! Nende arvates olime kõige nupukam võistkond, kes ainukesena kasutas sellist teed CP-sse jõudmiseks, mis väidetavalt olevat tunni võrra teistest kiirem. Me sellist juttu küll eriti ei uskunud ja jäime kaine mõituse juurde. Aga muidugi

olime rahul, et meie eksimus polnud läinud palju maksma.

Märge kontrollkaardile 20.00 reede õhtul, koht 10. Lätlastest 1.20, meid innustavast horvaatide-sloveenide võistkonnast Pustolovec Rajd 1 2,5 tundi maas. Kuna CP juures oli mõnus vaibaga kaetud platsike ja varjualune, siis leidsime, et on õige aeg enne öist retke teha üks korralik söömaaeg ja jalgade korrastus. Seega andsime jälle ühe tunni teistele ette, kuid see meid ei häirinud.

CP17 Ratasega järjekordse metsamajakese juurde. Kogu teekond tähendas ühte lõputut tõusu. Õnneks küll mööda asfaltteed, kus oli võimalik isegi rattaga sõites üles kerida. Umbes 23.00 olime oodatud CP-s.

CP18 Rattaetapp CP18-sse oli kõige müstilisem osa kogu võistlusest. Üheks orientiiriks keset paksu metsa asuv talu, järgmiseks mahajäetud asundus, edasi surnuaed jne. Selle rattaetapi öine vigadeta läbimine nõudis kaardilugemise kõrgemat pilootaazi ning Tanel sai sellega suurepäraselt hakkama. CP18 saabusime kaheksandana, kusjuures olime rajal möödunud lätlastest. Pustolovec Rajd 1-e 3,5tunnisest edust meie ees oli alles jäänud vaid 1.20.

CP 18 jõudmine tähendas järjekordsesse vahetusalasasse jõudmist ja raja II etapi lõppemist. Stardist oli selleks hetkeks möödunud 62 tundi. Selles vahetusalas oli meil plaan magada 40 minutit, tahtsime ka sooja süüa teha ning riideid vahetada. Selleks ehitasime mõnusa varjualuse ja tuulekaitse teiste võistkondade varustuskastidest ja kattekilest.

Niipea kui olime ennast peale söömist magama sättinud hakkas õues selle võistluse tugevaim vihmasadu. Enamus meie seljakottide ja varustuskastide sisust oli õues vihma käes laiali, aga sel hetkel ei jaksanud ennast kokku võtta, et varustust vihma eest kuidagi päästa.

Aga meil oli varjualuses sellise vihmaga väga tore. Mingil hetkel tekkis keset kilet veelok, aga see eemaldati, kui käimiskepist tekitati kilele lisatugi. Sellegipoolest kippus elamine ühest nurgast niiskeks, sest kilenurga vahelt puhusid sisse tuul ja vihm. Lõpuks ei viitsinud me ennast lasta häirida mittemillestki ning uni vihmaga oli magus.

Kui äratuskell esimest korda helises, siis oli kõigi ühine arvamine – õues sajab ju, praegu küll me kuhugi ei lähe! Tund hiljem, kui polnud enam kuulda vihmakrabinat, korjasime laagri kokku ja asusime 5.30 järjekordsele jalgsieta-pile - küll selle võistluse viimasele, aga umbes 60 km pikkusele teele.

CP19 30 km jalgsimatka Velebiti rahvus-pargis. See etapp oli meie võistkonna jaoks murranguline, sest möödusime kõigist vähegi püütavatest võistkondadest. Kogu entusiasm

sai me ühest järjekordsest lätlastega koos peetud puhkepausist.

Hommikukohvi juues selgus, et 15 minuti sees rühivad Rajinac mäe nõlval asuva matkamaja poole 5 võistkonda, sealhulgas ka soomlaste Haglöfsi võistkond, kelle edu meie ees eelmises CP oli olnud 9,5 tundi. Sellel etapil muutus liikumine nii kiireks, et tegime kogu võistluse esimesed jooksusammud. Metsapeatuse palumine oli ilmne kuritegu – kes siis nii tühistele asjadele aega raiskab!

CP20 Jätkus jalgsimatkamine Velebiti rahvusparkis. Etapi lõpuosa oli järsk allamägi, sest oli vaja jõuda mere äärde sadamasse, et istuda jälle merekajakidesse. See rajaosa oli kogu võistluse ilusaim. Kui eelmisel päeval liikusime mööda metsikut karstiala, mis nõudis palju turnimist, siis sellele karstialale oli 1930aastatel rajatud väga mõnus ~1m laiune kõnnitee – liikumine kui vabaõhumuuseumis.

Vaatamata mõnusale teerajale oli läbitav tee väga pikk. Vahepeal jõudis uni peale tulla ja siis ei olnud muud teha, kui eelsammuja tosse jälgida, et ikka rajal püsida ja unes edasi kõndida. Õnneks ilmusid kõige kriitilisemal hetkel künka tagant nähtavale Pustolovec Rajd 1 võistkonna meist väsinumad liikmed. Teadmine, et olime nad lõpuks kätte saanud andis nii palju ergutust, et uni kadus paugupealt!

Kui üleval mägedes oli ilm tuuline ja uduvihmane, siis mägedest alla rannapiirkonda jõudes sundisime päikese kogu lõunamaist tugevust.

Nälj naris kõhtu ja väsimus närve

CP20-s olime laupäeval 17.12. Koht juba viies. Soomlased otsustasid puhata sadamakõrtsis ning seetõttu olime neist lihtsa vaevaga möödunud. Kogu mäest allatuleku olime unistanud, kuidas linnast ostame saia ja puuvilju suuremates hulkades, sest igasugused energiabatoonid, -tabletid, -joogid ja muu sodi tekitasid ainult kõhuvaevusi ning organism ei olnud nõus neid enam vastu võtma.

Sadamalinnakeses oli aga ainult üks väike toidupood, kus ainsate pagaritoodetena olid saada 4 kuivanud barankat ning ei mingit puuvilja. See kõik muutis olemise üsna närviliseks, seda enam, et meie sõbrad Pustolovec Rajd 1-st olid mäest allatulekul meile taas järele jõudnud ning ees ootas kajakkimise etapp, mis töötas tulla üsna vaevaline.

CP 21 33 km merel liikumist, et jõuda Senj linnakese sadamasse. Kella 17.50 saime lõpuks liikuma. Normaalingimustes olu see unelm – liikuda kajakiga Aadria merel, nautida vaateid ning päikeseloojangut, kuid meil jätkus närviline olek ka merel. Ei suutnud me leida tempot, mis oleks sobinud mõlemale paadile,

ei saanud täpselt aru, millise kaldasopi suunas me liikuma peame.

Lisaks hakkas 19.00 ajal möön, mis tähendas tugevat vastuoolu mõlamist. Vesi

oleks nagu liimiks muutunud, vaatamata intensiivsele aeruliigutamisele oli edasilükkumine vaevaline. Pikkade vaidluste ja arutelu-dega kahe paatkonna vahel, nii et kogu Aadria meri kajas, otsustasime lõpuks sõita kaldasse ja küsida sadamakõrtsist oma täpselt asukohta.

Teade, et Senj linna on veel 5 km mõlamist, rahustas mõlemad paatkonnad ja järgmine kolmveerandi tundi liiguti täielikus vaikuses, mis pärast eelnevat tõmblemist oli väga mõnus ja rahustav. 23.00 laupäeva õhtul tõmbasime kajakid kaldale, koht 6. Soomlased olid saabunud 10 minutit varem, Pustolovec Rajd 1-ga jäi vahe samaks, mis oli olnud kajakkimise stardis. Seega olime selle etapi üsna rahuldavalt läbinud. Hakkasime valmistuma viimaseks rattaetapiks, mis prognooside kohaselt pidi kestma 10 tundi.

CP 22

Ratastega ülesmäge, ikka ülesmäge meile tuttava CP17 juurde. Alguses

ei saanud me kuidagi Senj linnast minema, lõpuks kolmandat teeharu pidi õnnestus linnast välja pääseda. Sellele võistlusele oli omapärane, et täpselt CP kohale pandi kaardile valge plekk/täpp, mille tõttu oli punkti piirkonnas täppisorienteerumine võimatu. Sellest ka meie viga Senj linnast välja pääsemisel. Kuuldavasti olid teisedki võistkonnad nende valgete nn. tundmatute alade tõttu vigu teinud.

Südaõine tõus merepinnalt 800 m peale oli selle võistluse üks rängemaid, põhiliselt just painava une tõttu. Ainus innustav mõte oli, et iga edasilügitud meeter viib finiši poole. Poolel tõusul, ühel natuke tasasemal teeserval lubasime ühe 25 min. magamispausi. Aktiivsemad leidsid endale papitükid külje alla, unisematel oli täiesti ükskõik millistes mugavustes olla horisontaalasendis.

Järgnev rajaosa kuulus jälle müstika valdkonda – ümberringi paks udu, nähtavus vaid mõni meeter, unisest olekust tingituna sai nii

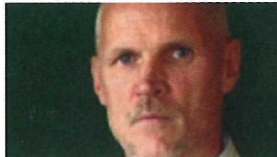
Timo Palo

Ruth Vaher

Tanel Kannel

Andres Minn

mõndagi päkapikku teeservas nähtud. Oma asukohta kaardil oli võimalik määrata vaid lõhnade järgi, mis tulid teeäärsetest taludest.

Olime sellele etapile planeerinud ka ühe pikema puhkepausi. Leidsime, et peale tõusu kõige järsema osa alistamist on täpselt õige aeg ennast premeerida. Kvarni put oli küla nimi, kus öösel kella 2 ajal Tanel omanimelise baari avas. Nimelt olid külakõrtsi tualettruumide ukсед lahti jätetud ning elektrilüliti klõpsatusega oli valgus baari väliterassil. Tegime selle võistluse viimase puhke- ja söögipausi, esimest korda laua taga. Ainsad toiduained, mis organismile meeldisid, olid juust, vorst ja nuudlisupp.

Edasi liikusime juba mööda tuttavat rajaosa, ainult vastupidises suunas eelmise öö omale.

Äkki, keset kõige paksemat metsa, tulid meile vastu neli ratturit. See oli soomlaste Haglöfsi võistkond. Nad olid eksinud ja liikusid seetõttu õigele liikumisele täpselt vastupidises suunas. Keegi soomlastest hoiatas meid, et liigume valel teel.

Kuna Tanel oli kogu aeg kaardiga navigeerinud, siis selline teade meid ei kõigutanud ja jätkasime oma teed. Soomlastes tekitas meie selline kindlameelsus lahkhelisid – üks osa soovis koos meiega jätkata, aga teine oma teed minna. Lõpuks usaldasid nad siiski meid ning fair play-na aitasime nad õigele teeotsale ja soovisime neile edu järgmistel teeristidel. Meie jaoks oli soomlaste tempo natuke liiga kiire.

Läbi rattaavarii, läbi vihma – õnnelikult ja elusana finišis!

CP23 Eelviimane CP!!!! Etapi pikkus vähemalt 40 km, millest suur osa mööda saviseid, kiviseid mägede. Sattusime ainsasse tõsisesse rattaavariisse. Mäenõlvalt olid pudenenud asfaldile telliskivisuurused kivid, mis olid ühele neist pimedas kiirel allamäelõigul Andres otsa sõitiski. Õnneks oli tegemist kogunud rattasõitjaga! Pärast kukkumist selgus, et tõsisemat häda oli saanud vaid ratta käiguvahetaja, mis hakkas käike sees hoidma selektiivselt.

Koos valguse saabumisega kell 6.00 algas tihe ja külm vihm. Järjekordselt ei olnud muud abinõu kui ainult kiiremini vändata, et ruttu finišisse jõuda. Enamus teed CP22-st CP23 oli lauge allamägi. Selline positiivne maastikuline eripära meid päästis, muidu matkaksime võib-olla siiani CP23 suunas. 7.45 pühapäeva hommikul märgiti CP23.

Finiš Teekond CP23-st finišisse oli ka tuttav, sest see oli täpselt vastupidine etapile

CP9-CP10. Oli teada, et 5,5 km on kiiret allamäge, aga edasi tuleb enda edasiviimiseks ikka üsna palju jõudu rakendada. Suur oli imestus ja kergendus kui selgus, et enamused teed Delnice linna suunas oli allamägi. Öösel pimedas seda etappi vastupidises suunas läbides polnud me aru saanudki, et tee oli kogu aeg laugelt tõusnud.

Pühapäeva hommikul 9.10 korraldajate kellaaja järgi lõpetasime oma teekonna. Seega olime teel olnud 94 tundi. Kohaks märgiti protokollis kuues.

Finišis võeti meid vastu kui sangareid ja lubati meil tellida hotelli baarist endale meelepärane tervitusjook. Peale mõningat hingetõmmet liikusime oma asjade juurde, kus edasine tegutsemine hakkas toimuma aegluubis. Polnud õiget tahtmist, soovi ega ka viitsimist midagi teha. Lõpuks ometi sai puhata, magada nii palju kui just soovi oli.

Arvud

Rajal olime 94 tundi. Läbisime kajakiga ~55 km, jalgsi ~160 km ning jalgrattaga ~260 km. Tõusu võtsime 12000 m.

Mida on vaja, et selline ekspeditsioon õnnestuks?

- Ideed ja materiaalseid vahendeid. Meie võistkonna suurtoetaja oli Mountain Lighthouse ning idee autor Andres Minn.
- Väga head ja kindlat kaardilugejat – Tanel Kannelil tuli töö kaartidega Horvaatias väga hästi välja.
- Võistkonna valmidust selliseks pikakas ekspeditsiooniks. Olime enne käinud juulis sama võistkonnaga Lätis VX seiklusspordiüritusel, mis kestis meile 50 tundi. Võistkonna liikmed osalevad kõik EXE sarjas.
- Väga head ja hästi toimivat varustust – riietusest oli enamused Crafti ja Odlo firmamärgi kandev – olime rahul. Jalanõud oli Salomon XA Pro, sokid Lorpen ning jalgu määrasime Borni spordigeeliga – selline kooslus töötas suurepäraselt ning villo ei tekkinudki.
- Korralikku kodutööd – kodutöö kaartidega oli hea, kuid varustuses (jalgrattad, seljakotid) ilmnis viimase minuti probleeme.
- Toitumine – sellist ekspeditsiooni ei saa läbida ainult energiatoodetega. Meie varustusekastidest jäid söömata kõik šokolaadid, päklid jms. Puudust tundisime saia, puuviljadest ja jogurtist. Meid päästsid hullemast suitsuvorst, juust ja Actimel.
- Puhkepaaside õiget planeerimist – ei saa öelda, et meil see oleks olnud optimaalne. Selle peab iga võistkond ise selgeks tegema kui palju on vaja puhata/magada.
- Sportlikku õnne.

asendamatu põhjamaises kliimas

Lorpen

Innovative Technical Socks

tehnilised sokid nõudlikule kasutajale

THERMOLITE®
only by DuPont

ilm

iga ilmaga

kasutaja

sage

paksus

keskmise

SÕBIVUS

10%

LYCRA

Terve soki ulatuses.

2 KIHTI

Tehniline kiud

Polüamiid

Vastupidavus.

KAHEKORDNE KAITSE

vasaku jala talvepõlvkond parema jala talvepõlvkond

vasaku jala talvepõlvkond parema jala talvepõlvkond

vasaku jala talvepõlvkond parema jala talvepõlvkond

parema jala talvepõlvkond vasaku jala talvepõlvkond

MATKASPORT
www.matkasport.ee

Silja Sport

RAJAMEISTRIVÕISTLUS 2005

Tänavune võistlus kuulutati välja maikuu Orienteerujas, võistlustööd laekusid jäänipäevaks, tulemused selgusid jõuludeks. Hindamiseks läks 10 teost. Asjaolude tõttu hindas neid üks inimene. Nagu iluuisutamises või suusahüpetes, on ka radade hindamisel subjektiivne faktor suure osakaaluga. Mis teha – seekord siis sedamoodi!

Hindamisel lähtus inimesed Arne Kivistiku Orienteerujas nr.3/80 juuni/juuli 2004 toodud põhimõtetest. Ei hakka kõiki tänavu üle kordama.

TOIVO SAUE

Kohustuslik kava ehk tähenärimine.

Administratiivsesse poolde kuuluvad juhendis toodud nõuded: H21 rada pikkusega ca 12,5 km; stardi kaugus finishist alla 1,5 km mööda liikumisteed; ajastardi koht peab olema näidatud; rajal peab olema vähemalt üks joogipunkt.

Tulemused: 2 tööd olid pikkusega 15 km. Need kuulutasin mõttes diskvalifitseerituteks, kuna igal juhul on raja pikkus kõige olulisem tegur. Samadel töödel polnud näidatud ka ajastardi asukohta. Kahel töö puudus joogipunkt. Enam kui pooltel töödel polnud näidatud teed starti.

Vabakava ehk looming.

Hindamise põhimõtted. Vastavalt juhendile hinnasin üldist vormistust, raja üldplaneeringut, stardikohta, legende ja etappe. Legendide asemel küll kontrollpunkte, sest legendilehe olemasolu polnud nõutud. Punktide maksimumid: vormistus – 5, stardikoht – 3,

üldplaneering – 10, KP-d – 5, etapid – 20. Kokku – 43.

Nagu orienteerumine võistlusena, nii on ka raja tegemine suhteliselt negatiivlik asi: ära tee vigu! Mitte midagi erilist korda saates, mitte eksides, saab hea tulemuse. Kuid kahjuks pole siis ka sära!

Statistika.

Kolm tööd oli vormistatud käsitsi, ajakirjas ilmunud kaardid, teised arvutitarkvaraga Ocad. Hinnatud see ei mõjutanud. Kontrollpunktide arv varieerus 19st kuni 27ni. Kahel rajal oli kasutatud hajutust (heat), üks rada oli ristita, ühel 5 risti (paha!). Neljal võistlustööl oli joogipunkt rajal (mitte KP-s), kahjuks paaril korral ka raja algusosas.

Ühel rajal oli tähistatud lõik ja vaatepunkt võistluskeskuse juures (heat). Pikimad etapid – 3 km. Ühel töö ei olnud pikka teevalikut.

Hindamine...

... on subjektiivne tegevus, milles püütakse lähtuda objektiveeritset põhimõtetest ja mille tulemuse peab väljenduma numbriliselt. Algselt oli mul küsatus radu lihtsalt hinnata skaalal meeldib ei meeldi. Ja valisingi enda jaoks mõned välja. Ideaalset polnud. Punktidesse panduna jõudsid nad kõik ikkagi etteotsa.

Raja ja kontrollpunktide vead.

Ühetüübilised KP-d ebamäärastel objektidel, vastujooks KP juures, lühietapp soisel pinnasel, etapp liiga lähedal kaardi servale, palju riste ja sama tee jooksmine, maantee pika etapi lõpuosas või keskel, enamik etapist mööda teed, ühelaadsed etapid, vähe KP-sid (!?), palju KP-sid (ikkagi tavarada).

Tulemused, kommentaarid.

Vaata hindamistabelit. Ideaalset rada ei olnud. Võidutöö „John” on siinkohal avaldatud. Korrektselt vormistatud, vaheldusrikkad KP-d, kuid ei ühtegi

„pärlit” – head pikad etapid. Puudused: etapp 4 – 5 kaardist välja; 15 – 16 ohtlik.

Võistlustöö „Tsura-Mura”. Mõni KP ja etapp liiga lihtne, viimasesse KP-sse joostakse läbi võistluskeskuse.

Võistlustöö „Neumann” oli korrektne, kuid igava võitu. Ei ühtegi tipp-punkti; tuim lõpuosa.

Võistlustöö „Ainult Otse” kaotas kõrge koha joogipunkti puudumise tõttu, kuigi loogiliselt oli koht sellele olemas. Raja alguses olid lühietapid soos ja etapp kaardist välja. Hea – rajal oli vaatepunkt.

Raja pikkusega eksinud tööde „Kaart Püksis” ja „Vinku” autorid olid raskustes selle äramahutamisega kaardile, sellest ka mitmed planeeringuvead.

Kõik osalejad olid teinud kaardiga tõsist tööd.

Kasu sellest oli võib-olla märgata juba suvel, enda võistlussooritustes. Igatahes: tublid olite!

„Orienteeruja” 2005.a. rajameistrivõistluse esikolmik

1. Jaan Olvet (Rakvere OK)
2. Katri Hirv ja Eleri Hirv (OK Võru)
3. Rein Rooni (OK Orvand)

„Orienteeruja” õnnitleb parimaid ning auhinna saavad nad kõik ajakirja prii tellimuse 2006. aastaks. Võistluse korraldajaid rõõmustas, et osalejate hulgas oli mitmeid sõakaid noori inimesi, kes rajameistrikunsti alles omandamas ja ei ole veel jõudnud oma oskusi praktikas rakendada. Eriti rõõmustav on kõrge teise koha võitmine kõige nooremate osalejate poolt.

Jääme ootama omandatud kogemuste edukat rakendamist praktikas!

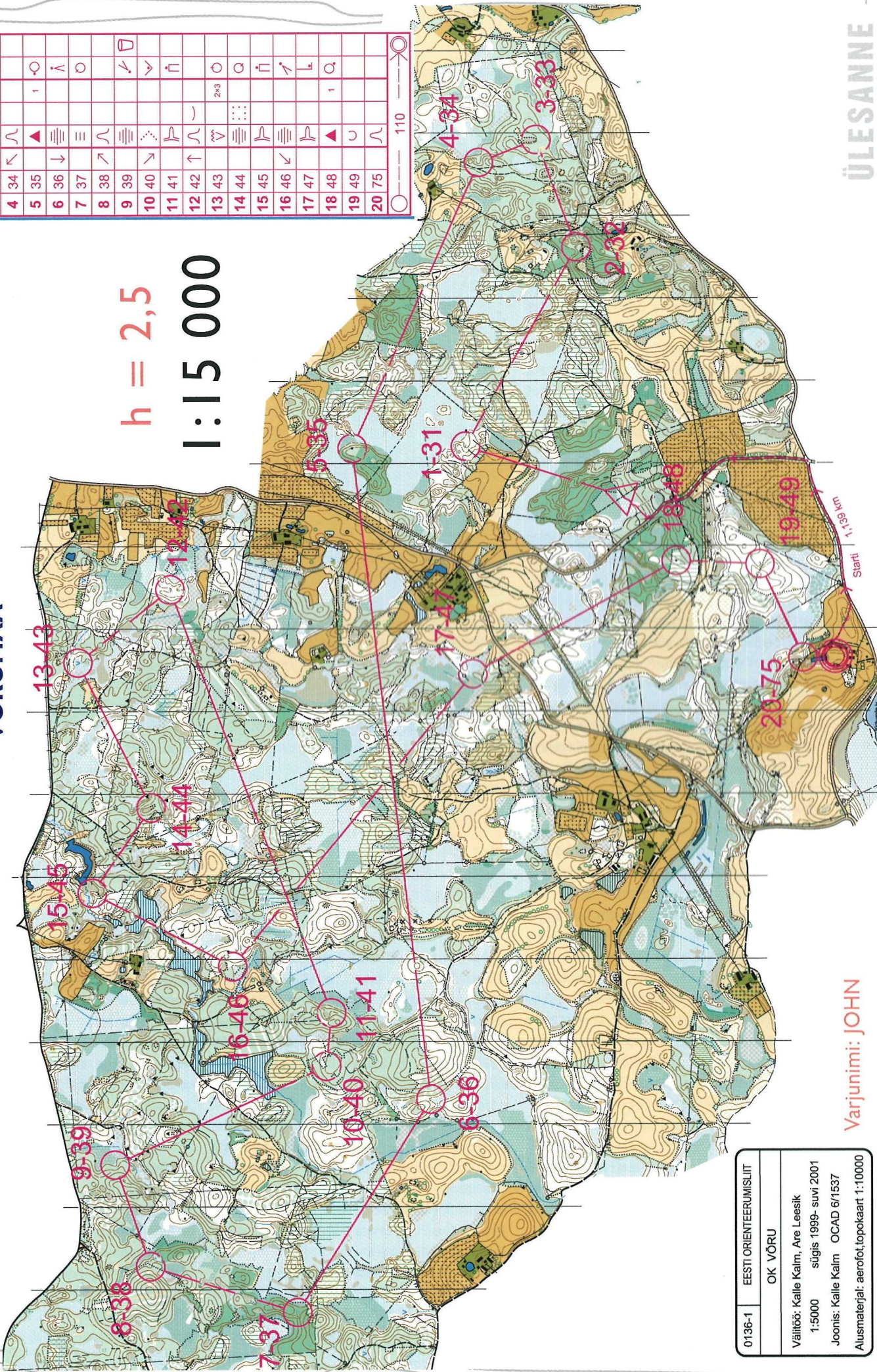
Koht	Võistlustöö	Vormistamine	Start	Planeering	KP	Etapid	Kokku
1.	John	5	3	9	4	18	39
2.	Tsura-Mura	4,5	3	9,5	4	17	38
3.	Neumann	4,5	3	8	4	18	37,5
4.	Ainult Otse	2,5	3	8	5	18	36,5
4.	Päikseline Pühapäev	4,5	3	7	4	18	36,5
6.	Zeti	4,5	3	7	5	16	35,5
7.	Tuur	3	3	7	4	16	33
8.	Navigaator	4	3	6	4	15	32
9.	Kaart Püksis	2,5	3	6	3	15	29,5
10.	Vinku	2,5	3	6	3	13	27,5

Rajameistrivõistluse võidutöö

Kirikumäe

VÕRUMAA

$h = 2,5$
 $1:15\,000$

0136-1 EESTI ORIENTEERUMISLIIT

OK VÕRU

Väitöö: Kalle Kalm, Aare Leesik

1:5000 sügis 1999- suvi 2001

Joonis: Kalle Kalm OCAD 6/1537

Alusmaterjal: aerofot;topokaart 1:10000

Varjunimi: JOHN

ÜLESANNE

TA OK kuuendal rogainil Lääne-Virumaal Arbaveres käis metsas ligemale 800 võistlejat. Võistluse eesmärk on etteantud kontrollaja jooksul maastikul paiknevate KP-de läbimisega maksimaalse punktisumma kogumine. KP-de väärtus on keerukusest-kaugusest sõltuvalt erinev vahemikus 2 – 5 punkti. Läbitavate KP-de arv, valik ja läbimise järjekord on iga võistkonna otsustada, so tegemist on valikorienteerumisega.

Startida sai alates kella 9.30-st, lõpetamise kontrollaaeg oli 17.30.

Kuna pärastne jututamine on rogainil üks tähtis asi, siis otsustasid Ruth ja Maret Vaher küsida erinevate võistkondade seiklusjärgseid muljeid ning seadsid vastustest loo kokku.

Võistkonnad vastasid küsimustele:

Mitmendat korda osalesid(-te) TA OK rogainil ja mis oli sellel aastal teisiti? Mis jäi eriti eredalt meelde (kui olid esimest korda, siis mis mulje jäi) ?

Milline etapp/rajalõik meeldis kõige rohkem? Milline rajaosa jäi eredaimalt meelde? (Kas teie võistkonnal juhtus rajal ka midagi ekstreemset ja/või pikaks ajaks meelde jäävat?)

Kas kavatsed järgmiselgi aastal osaleda? Kas sama koosseisuga? Miks?

Mida uut/paremat ootad korraldajatelt järgmisel aastal?

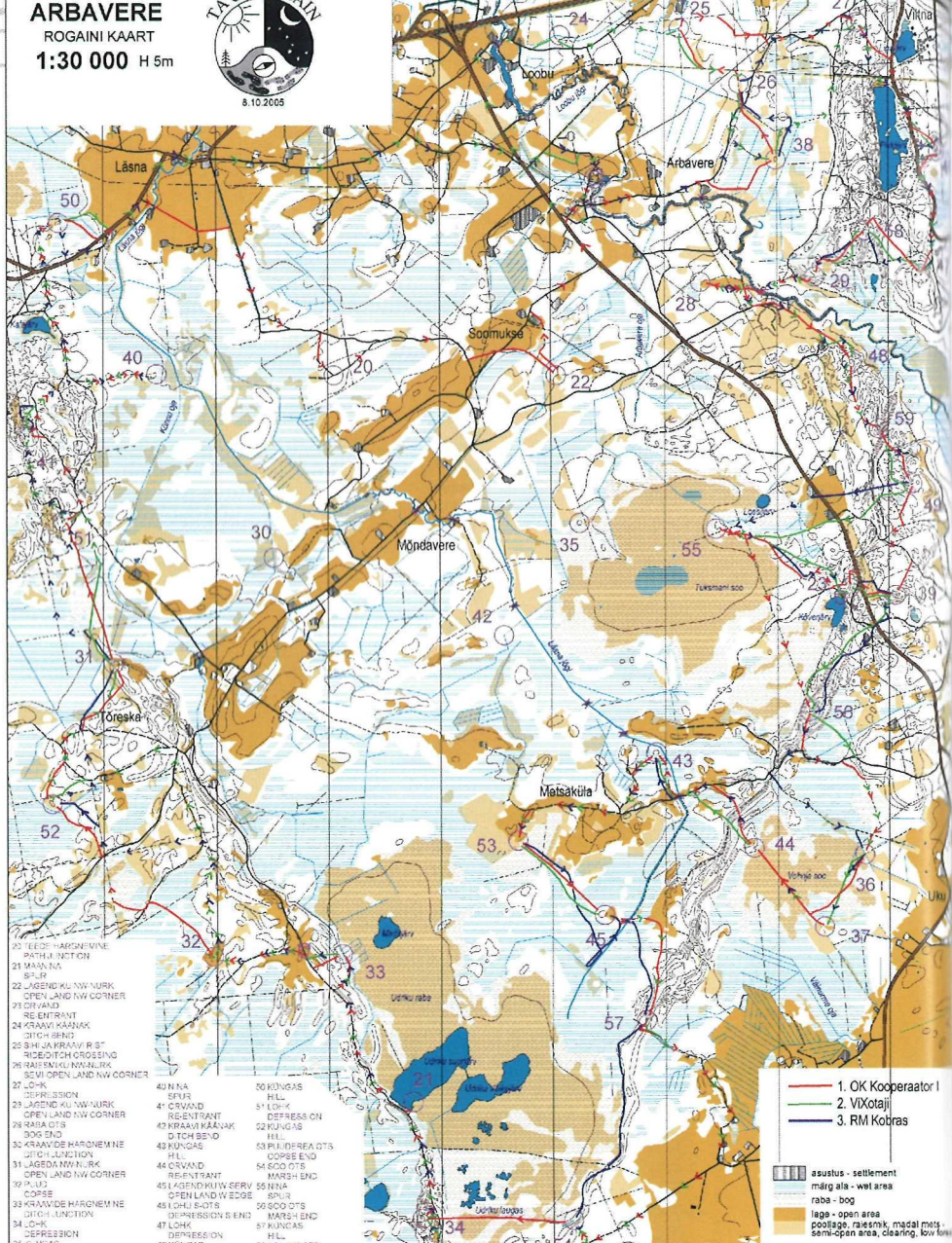
Võistkond „Kiusatus aastast 2001“ (Toomas Viirsalu, Katrin Tamm ja Hardi Tamm. Vanus kõigil 31 aastat.) 60 p (38 26 27 46 47 58 29 48 59 49 39 23 56 44 43 55 28 Finiš - 17:12.16): „Osalesime selle nime all kolmandat korda. Sel aastal oli teisiti see, et märkimine käis SI-pulgaga ja et meie võimetele vastavaid rajavalikuid oli vaid üks. Rahvast oli palju, eriti stardis.

Meelde jäävaim punkt oli 59, mis asus sügavas augus. Üldse jäi meelde väga vaheldusrikas maastik (soo, raba, oosid jne) tänu silmapaistvalt mõnusale ilmale. Muidu oli ka tore – kaasvõistlejate toredad kommentaarid, eriti möödujate poolt meie einevõtmise ajal. Negatiivse poole pealt meenub bensiini- või petroolivesi joogipunktis, mida võiks turustada tootenime all “Tapa põlev”.

Järgmisel aastal tahame ka osaleda, sel aastal oli tegelikult meie koosseisust tegelikult üks inimene, paremal juhul terve teine võistkond, veel puudu. **Miks osaleme?** Tore üritus on.

Ootame ikka ilusat ilma ja mõnusat maastikku. Võiks ju olla ka rohkem võrdseid rajavalikuid ~25 km läbijatele.”

Võistkond „NaudiKS“ (Helle Jaaniste – 62), Ilona Vanaveski – 62) 37 p (26 27 46 58 47

VI TAOK rogain

29 48 59 49 39 23 Finiš - 16:05.50) : „Olime TAOK rogainil viiendat korda, st oleme käinud kõigil nende avalikel rogainidel. Meeldis, et asi oli tehtud elektrooniliseks. Võistluskeskus oli kena, ruumi jätkus kõigile. Muidugi, halva ilmaga oleks olnud tõsisemid probleeme, umbes nii, et kohe autosse ja koju. Aga pärastne jututamine on rogainil üks tähtis asi.

Valisime (tervislikel põhjustel) väga lihtsa, st kergesti läbitava raja, Viitna Pikkjärv, Uku mäed, Kõverjärv ja koju. Ilus ilm tegi kogu raja nauditavaks, imeilus oli Pikkjärv. Aga Uku mägede peaaegu et ürgmets ja sinna peitunud väga järsud nõlvad olid toredad. Kohati meenutas asi koguni orienteerumist.

Kõik möödus kenasti ja rahulikult, midagi ekstreemset ei juhtunud. Esimest korda lõpetasime varakult (1,5 tundi enne kontrollaaega) ja saime mõnuga jälgida teiste finisheerimist

– ka täitsa tore vaatepilt! Kavatseme kindlasti osaleda ka järgmisel aastal ja kindlasti samas koosseisus. Traditsioon on selles asjas kõige väiksem asi. Me lihtsalt naudime tõeliselt. Ja koosseisu juures on kõige tähtsam omavaheline klapp ning väga ühesugused ambitsioonid. Meil on see olemas ja nii jätkamegi samas vaimus. Järgmisel aastal ootame:

- * Ikka ilusat ilma
- * Avarat tuule ja vihmakindlat võistluskeskust ja võimalikult kaardi keskel
- * palju punkte ilusates kohtades
- * mõnes joogipunktis võiks ju olla ka lõke, ehk on kaardil mõni lõkkeplats
- * tabeli esiosa peale mõeldes – kontroll metsas peab jääma, nagu seekord oli.”

korp! Vironia: (Niilo Hein – 31, Villu Kasari – 23, Kadri Kirstein – 24), Rainer Vabamäe – 22 ja Kaupo Voormansik – 20) 66 p (24 25 26 38

58 46 47 29 48 59 49 39 23 56 44 43 42 35 22 28 Finiš - 17:00.11). Vastas Kaupo Voormanski: „TAOK Rogainil ja üldse rogainil osalen teist korda. Võrreldes eelmise aastaga jäi meelde märgatavalt parem ilm, mis oli oktoobri kohta lausa haruldaseks soe.

Kogu rada oli üldiselt väga ilus, v.a. mudased kraavikaldad 25./26. punkti juures, mis meie võistkonna matkastilliga eriti hästi ei sobinud. Kauneim koht rajal oli Pikkjärv ja selle ümbrus, kus me nägime muuhulgas ka üle järve ujuvat suurt looma, keda alguses koeraks pidasime. Täpsemal silmitsemisel saime aru, et koera kohta on ta ikka natuke suur ning ilmselt oli tegemist põdraga.

Suurim ekstreemsus oli mööda Läsna jõe äärt 43. KP-st 42se minek. Kopradsid olid seal väga usinalt tamme ehitanud ja illusioon kuivade jalgadega pääsemisest hajus kiiresti. Minul õnnestus jalad põlvini vette saada, ettevaatlikumad pääsesid vähemaga.

Tahan kindlasti ka järgmisel aastal osaleda, kuid võistkonna koosseis on nii pika aja peale kindlasti määramatu. Võib-olla olen ise aasta pärast sõjaväes.

Korraldajad tegid väga hea töö, ühtegi probleemi küll ei meenu.”

SK Outsider (Kalev Käosaar, Margus Uudam, Sven Liivand, Jaan Jagomägi) 75 p (26 38 46 47 29 48 59 49 39 23 56 44 45 57 54 34 21 33 32 52 30 Finiš - 17:15.01). Sven Liivand: „Ise olin rogainil teist korda, teised minu teada esimest. Teisiti oli see, mitte küll vist korraldajatest tingitud, et ilm oli super ilus. Mitte nagu eelmisel korral, kui sadas lörtsi. Mulle meeldis kõige rohkem rabajärv, KP 21: päike, peegelsile järv, linnulaul. Kõige raskemana tundus aga läbi padriku rassimine KP23 – KP56 ja KP45 – KP57.

Järgmise aasta plaanides on aga kõik veel lahtine – oleneb ilmast. Kui ikka lörtsi tuleb, siis metsa ei lähe, kuna pole enam soovi pärast pool aastat põlvi ravida. Koosseisu kohta ei oska miskit arvata.

Soovidest korraldajatele: järgmisel aastal võiks joogipunktis kasutada siukesi kanistreid, millest miskit lisalõhna ja -maitset veele juurde ei tule.

Mitu protsenti koguajast jooksite, kuidas te nii kiiresti 57 – 54 vahe läbisite?

„Jooksime miski 90% ajast, kus joosta üldse sai, padrikus mahalangenud puude otsas seda eriti teha ei saanud. Aga see, kuidas me nii kiire aja sinna 57st 54sse saime, üllatas meid endidki, aga tunne oli hea ja päike paistis, nii me jalgadele valu andsimegi.”

Kiirrong (Tanel Kannel – 32 ja Karli Lambot – 35). 115 p (38 26 27 46 47 58 29 28 22 35 55 48 59 49 39 23 56 43 53 45 57 44 36 37 54 34 21 33 32 52 51 41 Finiš - 17:28.08). Tanel Kannel: „Minul oli see jalgsi teine rogain,

Karlil esimene. Varem olen oma lõbuks paar korda üritanud rattaga rada läbida. Sellest aastast midagi eriti meeldivat meelde ei jäänud, omapäraseid kogemusi aga küll. Viimase kahe tunni teema oli meil raja õgvendamine – millised esialgselt planeeritud punktid tuleb ära jätta, et kahju võimalikult väike oleks – üsna omapärane elamus on “kihatada” nii kiiresti, kui me sel hetkel vähegi suutsime (arvan, et meie kilomeetritempo teel oli selleks hetkeks kuskil 7min/km) ja nentida järjekordselt, et ka seda punkti tee äärest ei jõua me enam ära võtta.

Me olime oma raja planeerinud sellisel, et vigade jaoks ruumi ei olnud, seetõttu polnud lõpus ka väga häid alternatiive. Kahjuks mõne punkti juures ei leidnud kaardiga kohe kontakti ja mõnes kohas olime liiga optimistlikud metsa läbitavuse ja oja ületamise osas, kuigi rajameister oli viidanud selgelt sildadele.

Kopradsid olid suutnud ühes kohas, kaardi järgi suhteliselt tasasel maastikul, paisutada vett vähemalt üle 2 meetri – nii pikka ritva ei suutnud me kindlale põhjale toetada. Hiljem ületasime sama oja mõni kilomeeter ülesvoolu – olematu nire.

Esiolgu on plaan ka järgmisel aastal osaleda, koosseis on lahtine. Mul on mõlemal aastal olnud erinevad kaaslased, keda võiks ükskõik kellele võistkonnakaaslasel soovitada. Kuna sel aastal oli tehnilisem, oli hea, et Karli viitsis 2päevase ettehoiatamisega tulla – oli kindlam tunne, et kaardilugemises on tugi olemas.

Järgmisel aastal ootaks korraldajatelt, et punktide asukohad oleksid sellised, et nende võtmine ei tunduks väga loteriina. Ei ole kunagi uurinud, millised nõuded on esitatud rogaini kaardile ja mis vahe on rogaini- ning orienteerumiskaardil, aga kuna selle aasta kaart ei olnud esimene, ega teine, mida olen kasutanud, siis võin julgelt väita, et olen paremaid näinud. Minu arust oli liiga palju üldistusi või sattusid punktide asukohad siis olema ebaselgetes kohtades. Muus osas olen väga rahul, minul jäid igatahes positiivsed emotsioonid, loodan, et Karlil ka.”

Adventura (Timo Palo – 26, Andres Hiimäe – 29) 109 p (112 -3p) (50 40 41 51 31 52 32 33 21 34 54 57 45 53 43 44 37 36 56 23 39 49 59 48 55 29 47 58 38 Finiš - 17:32.37): „Osalesime teist korda ja meelde jäi see, et rada oli selgelt tehnilisem kui eelmisel aastal. Tegime ka rohkem vigu. Eelmisel aastal asus suur osa punkte teedel, sihtidel ja muudel selgemini eristatavatel objektidel.

Ekstreemset midagi ei juhtunud, meelde jäävam oli vast raba ületamine kusagi raja keskel, täpselt punkte ei mäleta. Mõnus sügisene ilm oli ka positiivne.

Järgmisel aastal plaanin kindlasti osaleda, see on lihtsalt nii mõnus üritus, sügisene loodus, kenad maastikud, peidetud punktide otsimine ja väistlusmoment on veel boonuseks.

Tahaks veel pikemat rada ja kontrollaega proovida!

RM Kobras (Ruth Vaher – 33, Maret Vaher – 32) 122 p (38 26 27 46 47 58 29 28 48 59 49 55 23 39 56 36 37 44 43 53 45 57 54 34 21 33 32 52 31 51 41 40 50 Finiš - 17:08.11): „Sellel aastal oli rada lihtsam planeerida kui eelmisel aastal, aga mets valmistas üllatuse – liikumisel tuli üsna palju kasutada spetsiifilisi orienteerumisvõtteid – liikuda suunaga, lugeda reljeefi jne. Seetõttu oli keskmine liikumiskiirus võrreldes eelmise aastaga tunduvalt aeglasem.

Meile meeldis, et paljudes KP-des olid kohtunikud. Tundub, et kohtunikud tegid väga head tööd ja kindlasti oli rogainil osalev rahvas ausam kui seiklusspordüritustel, igatahes polnud pärast võistlust kuulda kaebamist, et mõnes võistkonnas oleks väsinumad võistkonnaliikmed jäetud selleks ajaks kannule pohli sööma kui kobedamad KP-des käivad.

Võrreldes eelmise aastaga oli võistluskeskus mõnusam ning väga hästi oli organiseeritud toitlustus – supp oli maitsev ja teed ning saiu jätkus kõigile. Ei ole küll (väga) suur komisööber, aga need kausitüüpid mandaadis ja ka pärast võistlust on juba kui täpp i-I TAOKI meeskonna (ehh, meeskond on vale sõna, kui eesotsas on Mari! – MV) läbimõeldud korraldustööd. Need kommid on “see midagi”, mis annavad üritusele erilise aura, teevad südame soojaks ja meele rõõmsaks.

Raja meelde jääv ekstreemsus oli ikka see legendaarne suunaetapp soises metsas (teel 53st 45sse), kus kaldusime ära paremale. Kuna jõe äärde jõudes ei suutnud otsustada, kummale poole kungast oleme kaldunud, käisime ennast veel kraavi ääres paika panemas. Iseenesest pole 11minutiline viga kaheksatunnisel üritusel suur katastroof, aga mõttetult kaotatud aeg kripeldab sellegipoolest hinges siiani. Positiivne selle vea puhul oli, et pärast seda liigset seiklemist hakkasime edasi liikuma innukamas tempos s.t ei vantsinud enam võsas, vaid üritasime ikka joosta ka.

Järgmisel aastal plaanime kindlasti osaleda, loodetavasti pakub Juminda poolsaar palju silmailu.

Kokkuvõte

Loodetavasti mõistavad nüüd kõik, kes seni veel rogainist kõrvale jäänud, et tegemist on ühe ääretult tore ja sportliku üritusega, mida kindlasti proovima peaks. Tõtt-õelda, oligi stardielne ja finishijärgne melu võrreldav Tartu Maratoni üritustega, vahe ehk ainult selles, et kõrvujäänud elamuste kirjeldused olid värvikamad.

Tule ja proovi Sinagi – juba järgmise aasta oktoobrikuus Juminda poolsaarel! Ole ainult hoolikas registreerimisega – osalejate arv on piiratud ja kes hiljaks jääb, ei pruugi stardirivvi mahtuda!

Noorte seiklusrogainil Libahundi jälg trotsiti külma ja märga

27. oktoobril Pakri poolsaarel ja Lahepere lahe kallastel juba teistkordselt toimunud põneval seiklusrogainil osales 32 võistkonda kahes vanuseklassis. Uudsenä peeti sel aastal eriarvestust ainult neidudest koosnevatele võistkondadele ja lisaks oli ka vabaklass kõigile soovijatele.

TIIU MÄGI

Võistlusest:

Ekstreemsportliku seiklusrogaini Libahundi jälg eesmärk meeskondadel oli kontrollaja (kuus tundi) jooksul maksimaalse punktisumma kogumine maastikul paiknevate kontrollpunktide (KP) läbimisest. KP-de väärtus oli keerukusest-kaugusest sõltuvalt erinev vahemikus 2-5 punkti. Läbitavate KP-de arv, valik ja läbimise järjekord oli igale võistkonnale vabalt valitav. Kuues eriülesandega punktis tuli sooritada meeskondlikke ülesandeid, mille eest võistkond võis saada 7 punkti.

Start anti 27. oktoobril kell 11 Kloogaranna raudteejaamas. Võistkonnad said võistluskaardid kell 10.30, pool tundi jäi aega oma

liikumisskeemi koostamiseks. Orienteeruv võistluste kogupikkus 30 kilomeetrit. Ilm noori ei soosinud: eelmisel päeval sadanud lumi osaliselt maas, õhk jääne, meri tormine, läbilõikavalt vinget tuult.

Osalejad olid seiklusest, füüsilisest koormusest, meeskonnatööst ja võitlusvaimust innustunud optimistlikud noored alates 12aastastest. Võistkonnad tulid Tallinnast, Võrust, Raplast, Rakverest, Kuusalust, Tapalt, Harjumaalt ja Tartust. 12 võistkonda osales teist korda.

Finiš suleti kell 17. Kui selleks ajaks ei olnud saadud, lahutati iga üleolnud täisminuti eest üks punkt. Paremusjärjestus määrati kogutud punktide järgi, millest on lahutatud trahvipunktid. Võrdsuse korral oli eespool varem lõpetanud võistkond.

Võistlus kulges Lahepere lahe ääres Pakri poolsaarel. Võistlusmaastikul oli männimetsa- ja kaetud kuiva, liivast ja samblikust mereranda. Kohati oli pankranniku alune võsastunud ja märg, kirdepoolne osa vaheldus võsastunud metsaga, mis võis olla üsna märg. Võistkondadele anti kaardid mõõtkavas 1:20000, võis kasutada kompassi.

Võistkond: koosnes 3 – 5 liikmest vanuses 15-18 aastased (HD) (DD) – A-grupp ja 12-14 aastased (HD) (DD) – B-grupp. Lisaks vabaklass ilma soo- ja vanusepiiranguta. Võistkond pidi kogu võistluse aja liikuma koos. Kasutada võis vaid korraldajate poolt antud kaarti ning abivahendina kompassi ja kella.

Kui jõuti eriarvestusega kontrollpunkti ja seal oli ees teine võistkond, kes sooritas ülesannet, siis võistkonna võistlusaeg peatati. Kui mõni võistkonna liikmetest ei sooritanud eriülesannet, siis iga mittesooritanu eest lahutati punktisummast maha üks punkt.

Tegevused kontrollpunktides: lõkke süütamine, täpsuslaskmine õhkrelvadest, meeskondlik nuputamisülesanne, granaadi täpsusviske, kõiega meeskondlik maandumine, jõe ületamine kõissillal ja laskumine kõiega Pakri kaljuastangult. Kõrvalise abi ja transpordivahendite kasutamise eest võidi võistkond diskvalifitseerida. Igasugune võistkondade abistamine trassil oli keelatud (k.a toidumootor ja veevarude täiendamine).

Ühe osaleja meenus Libahundi jäljelt, **Nora Särak** Lasnamäe Üldgümnaasium 10 kl (võistkond Tillimilli): „Libahundi jäljel lõime koos Merilliga juba teist aastat vapralt kaasa. Eelmisel aastal oli tore, saime oma võistkonnaga üldarvestuses kolmanda koha.

Hommik Kloogaranna raudteejaamas, on lõikavalt külm, päike sirab vaevuaimatavalt läbi pilvede, õhk on täis tuult ja tormi. Kaardid kätte saanud, süveneme raja planeerimisse. Näpud külmetavad.

Otsustame võtta võimalikult palju punkte ja jätta selle nimel söögipunkti vahele. Sestap topime vöökötti võileivad ja joogipudeli. Stardis tõmbame kopsud värsket õhku täis ja oleme valmis suurteks tegudeks, kui äkki avastame kella puudumise. Väike paanika, siis aitab meid Maria Pihlak Rakverest, ohverdades oma isikliku ajanäitaja!

Ja kõlabki pardi prääksumise ja rongivile segu meenutav stardisignaal. Sissejuhatuses saame kohtunikelt testi küsimustega orienteerumisvallast - uhh kui lihtsad! Kahjuks kohe ei õnnestugi rajale tormata, Paldiski raudteejaama tegelikult meie võistluskaardile kantud ei ole. Viga parandatud, tormame tuulispäiselt minekut. Oleme vist päris esimesed startijad.

Esimesed kümme kilomeetrit lendavad mängeldes. Punktide leidmisega probleeme ei teki, ainult „ahviraudteega“ jõeületuskohast

HD klass (15-18 a):

I koht ja üldvõitja Tapa Gümnaasium 136 punkti (Joonas Oja, Ain Roosimägi, Anni Vainola, Jaanika Eisan). Võitnud võistkond läbis kõik kaardile kantud punktid!

II koht OK Võru 131 p (Toomas Sõukand, Martti Kivi, Ülar Meejärvi, Kerstin Uiboupin, Karmen Alnek)

III koht Uhuu OK Võru 130 p (Katri Hirv, Eleri Hirv, Lauri Sild, Jonatan Karjus, Alar Kume)

Nooremate arvestuses HD klass (12-14 a)

I koht Vau! Võru Orienteerumisklubi 99 p (Laura Joonas, Jane Reiljan, Jüri Joonas, Raul Reiljan, Henri Oru)

II koht Bona Fide (KutiMuti Noortelaager) 59 p (Mihkel Kakko, Siim-Tanel Sammelselg, Meidi Pihotalo, Merilin Mahlapuu)

III koht Kulgejad KutiMuti Noortelaager 50 p (Eeo Ots, Sandra Samuel, Katherin Liimets, Daniel Mark)

paneme mingil imepõhjusel pisut mööda. Parandame kiiresti vea ja tuleme kaarega otse punkti, kus kohtunikud peenikest naeru peavad. Soost läbi kahlates on jalad läbimärjaks saanud ja varvaste vahel liirsub jääne vesi.

Neid DD (15-18 a)

I koht: Mine metsa! Rapla Ühisgümnaasiumist 102 p (Mari Riisenberg, Kai Klandorf, Mariann Sulg)

Neid DD (12-14 a)

I koht: Miina Härma Gümnaasium 74 p (Hannula-Katrin Pandis, Kristi Tiimann, Elis Paasik)

Vabaklassi võitja Tillimilli võistkond KutuMuti laagrist 100 p (Nora Särak, Merill Mägi)

Korraldajad: MTÜ Aktiivikeskus koostöös Jaan Künnapu Alpinismiklubi, Männiku Jahilasketiiru ja KutuMuti Noortelaagriga.

Rajameistrid: Mairolt Kakko ja Veikko Tamlak. Korraldajad tänavad üritusele kaasaaitajaid: Printcenter ja Lauri Lahtmäe, OK TON, OK Mercury, Heiti Hallikmaa

Meile haagib sappa noorema võistlusklassi Bona Fide. Poisid teevad komplimente ja püüavad meie tempos püsida, tüdrukud jooksevad neil lõõtsutades sabas. Meie varutrik: sokkide sisse topitud kile hoiab jalgades mõnevõrra sooja. Kontrollpunktide leidmisega raskusi ei ole, edust tiivustatuna lendame punktist punkti. Oleme tublid!

Lõkke süütamine tuulisel järverannal käib ahvikiirusel – kõige alla paneme maha kivid, peale kuiva pilliroo, kolmanda tikuga on lõkke püsti ja nõör läbi põletatud!

Kohtunikud kiidavad meid leidlikkuse ja võistkonna vahva nime

eest. Raudteed mööda loodesse kapates kohtume Tapa Gümnaasiumi võistkonnaga, nad liiguvad meile vastu hämmastavalt ühtlase tempoga. Poistel on ninad kaardis ja tüdrukud püsivad neil kenasti kannul.

52. KP on legendi järgi tiigi keskel, ja oh imet, punkt asubki keset vett! Ei hakka liisku tõmbama, kumb läheb, mõlemad põlvini vees kahlame punkti juurde. Külmas vees on konna tunne.

Laskmispunktis mere kaldal peame ootama oma järjekorda ja nüüd külmume täielikult läbi. Kohtunikelt kuuleme, et Võru ja Rakvere võistkonnad on siit juba poolteist tundi tagasi läbi läinud.

“Surnust” üles tõustes kobame jäätunud näppudega relvade järele ja topime tundetute sõrmedega pad-runeid rauda. Tabame võimsalt kahte märki kümnest kohustuslikust ja saame neli trahvipunkti. Häbi-häbi!

See-eest kaljupangalt hüppame kümne meetri kõrguselt alla nagu profid, ei mingit hädaldamist ega kiljumist. Istume uljalt rihmadesse, jäätunud paekivisein libiseb vilksamisi silme eest läbi, las minna!

Alpinismiklubi kohtunikud on abivalmis ja seletavad stoilise rahuga, et tegelikult kukkuda pole siit võimalik. Ikkagi on mõni konkurent selles punktis näost valge ja neiukesed kriiskavad valjuhäälselt appi, kui kaldaservast jalad lahti lükkavad. Pärast kuuleme, et paar võistlejat loobusid allalaskumisest ja said kõvasti trahvipunkte.

Vaatame kella, poolteist tundi lõpuni. Merilli plaan kõik punktid ära võtta hakkab ebareaalseks muutuma, sest minu jalad näitavad üha enam väsimuse tunde-märke. Merill on kannatlik ja abivalmis, teeb ise tööd kaardiga ja ergutab igati. Edasi liikudes näeme Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi võistkonda. Poisid paneva hullu tempoga ja tüdrukutel on tegu, et mitte maha jääda.

Kasutame ära kogu meile antud aja. Liikumine on nüüd päris aeglane ja hommikupoole lendleva minekuga võrreldes meenutab pigem jooksu imitatsiooni. Hüpe platvormile ja maandumine annavad veel ühe miinuspunkti, Merill komistab vastu platvormi serva ja kohtunik on meelitustest hoolimata armutu.

Edasi läheb juba kiireks. Võtame viimased jõuvarud appi ja nopime veel kolm teelejäävat “kolmest” punkti. Kaks minutit enne aja täissäämist kappame finišilindi alt läbi. Sooh, ongi tehtud!

Parim hetk päevast saabub kuumas saunas, kõht täis ja vabaklassi esikoha karikad-medalid kenasti silme ees virvendamas. Magusaid

auhindugi jagub mitmeks päevaks krõbistada. Oleme ikka tublid küll, aga näe, Maria Rakvere Viisnurga võistkonnaga sai meist 6 punkti rohkem! Eks järgmisel korral vaatame! Luban endale pidulikult, et hakkan rohkem jooksma käima.

Osalejate kommentaarid

Mariann Sulg (Mine metsa! Rapla): „Muljed on väga positiivsed, kõik meeldis. Oli näha, et korraldajad on oma tööd teinud südamest ning see oli tõesti armas. Plaanime järgmisel aastal taas tulla ning üritame nooremategi kaasamiseks reklaami teha. Veelkord: suured-suured tänud ja jõudu järgmise võistluse korraldamiseks.

Tiina Pallas (Tabasalu Triathloniklubi): „Aitäh toredate ürituste eest! Meie tüdrukud olid väga rahul. Ja vaatamata väsimusele, mis kuuetunnise rassimise järel on enesestmõistetav, planeeriti juba, mida järgmisel aastal Libahundi jäljel paremini saaks teha.“

See on korraldajatele suurim tunnustus: tüdrukud tahavad kindlasti uuesti tulla.

Ain Roosimägi (Tapa Gümnaasium): „Võistlus oli väga tore ja meeldiv. Sellistel üritustel käiksin sagedamini, kui aega oleks. Eriti meeldis mulle kaljult laskumine, seal me võitsime palju, sest päev enne seda olime just ronimas käinud ja nii oskasime kiirelt ronimispüksid jalga panna. Orienteerumisel me viga ei teinud ja rada oli super! Mulle meeldis väga, tulen ka järgmisel aastal! Kiitus korraldajatele!“

Jonas Oja (Tapa Gümnaasium): „Libahundi jälg oli meeletult põnev. Otsustasime võtta läänepoolsed punktid enne, sest need olid kaugemal ja andsid rohkem punkte. Suutsimegi läbida kõik punktid. Rada oli väga hea, kuigi kahes joogi- ja ühes söögipunktis polnud juua ega süüa sel ajal kui meie sinna jõudsim. (Korraldaja repliik: söögipunkti jõudsid tapakad varem kui see avati). Võistleme kindlasti ka järgmisel aastal!“

Lõkkemeistrite oskute test.

Maria Pihlak (Viisnurk Rakvere): „See oli järjekordselt üks super-üritus! Mul pole kaua aega juba nii head treeningut olnud, samas aga ei olnud see ainult füüsiline koormus, vaid ka meeletu fun! Lisaks pean kindlasti ära märkima, et meie kooli 10. klassi võistkond oli samamoodi väga rahul ja nad tahavad taas tulla. 12T klass pidas seda vaheaja tippsündmuseks. Aitäh korraldajatele, et midagi taolist üldse viitsite teha! Noortele on äärmiselt vajalik ja hea, et keegi tahab niimoodi asjaga tegeleda.“

Sport ja menisk

Dr Matteo Rossetto – intern, spordiarst isiklikus praksises Baselis, Shveitsi kergetõus-
tikuliidu Medical Team'i liige
Ajakirjast *Fit for life* (1/2004) tõlkinud Maret Vaher, täiendanud Arno Ruusalepp

Menisk on arvatavasti põlveliigese tuntuim anatoomiline osa. Mida täpselt kujutab endast menisk, milleks on ta vajalik ja kuidas võib ta viga saada?

Põlveliiges on spordis eettulevate vigastuste ja kaebuste seisukohalt üks sagedasemaid märklaudu. Sageli kasutatakse siinjuures mõistet „meniskivigastus“. Vaevalt on mingi struktuur nii tuntud kui menisk, ja samas ka nii tundmatu, silmas pidades selle seisukorda ja kuju, funktsioonist rääkimata.

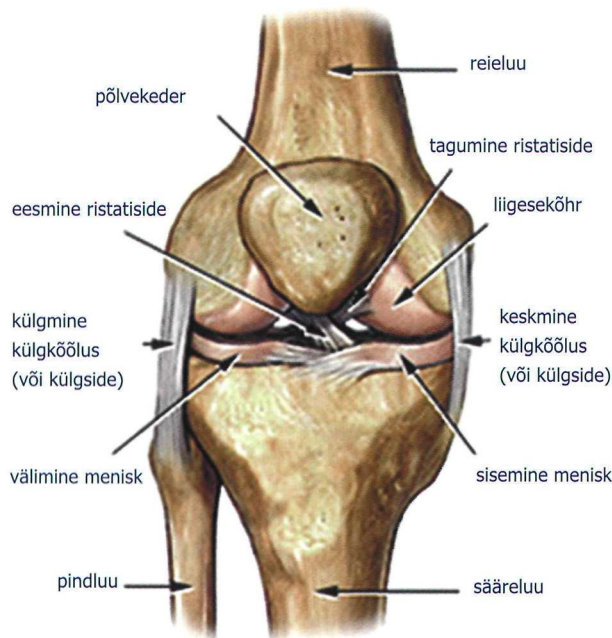
Igal põlveliigesel on kaks meniskit – sisemine ja välimine. Need asuvad C-kujuliste kõhreliste lõikudena liigese ruumis, mis asub reieluu ja sääreluu vahel. Meniskite liigese sisemise poole osa muutub õhemaks ja selle asümmeetriaga tasakaalustavad osaliselt teineteise peal asuvad välimine ja sisemine menisk teineteist. Meniskit saab tinglikult jaotada kolmeks osaks: keskmine osa (meniski keha), eesmine sarv ja tagumine sarv.

Välimine menisk on kompaktsem kui sisemine, kattes sealjuures suuremat sääreluu otsa liigese pinda. Mõlemad meniskid on omavahel põlveliigese eesmise ja tagumise ristisideme abil seotud, kuid nad saavad sealjuures suhteliselt vabalt põlveliigese suhtes liikuda. Sisemine menisk on erinevalt välimisest meniskist samaaegselt seotud sisemise ristisideme sisemiste kihtidega, mis omakorda raskendab sisemise ristisideme ja meniskivigastuse vahel vahetegemise.

Meniski välimine paksem pool on varustatud veresoonte ja närvikiududega, mis seletab nii meniskis esinevate valude kui ka vedeliku moodustumise ning verejooksu meniskivigastuse korral. Meniski õhemas sisemises osas vere- ja närvisooned puuduvad, seda osa toidetakse liigese liigutamise ajal liigesevedelikuga. Erinevalt meniski välimisest osast, kust veri läbi voolab, ei suuda sisemise osa vigastused ise end välja ravida.

Kui teadlased oleks kiiresti avastanud, mis on põlveliigese kõõluste, eriti eesmise ja tagumise ristisideme funktsioon (põlveliigese stabiilsuse tagamine ja liigese õiges suunas juhtimine), oleks menisk jäänud arvatavasti pikimalt alahinnatud põlveliigese osaks. Pikka aega peeti teda suhteliselt kasutuks kiuliseks lõiguks põlveliigese sees, mis vigastuse puhul kahjutundeta eemaldati.

Meniski ülioluline roll selgus alles põlveliigese tervikliku toimimise biomehaanilisel uurimisel. Neli meniskit mitte üksnes ei tasakaalusta reie- ja sääreluu otste ebatasasusi, vaid kaitsevad ka seal paiknevat kõhrekhti tugeva aksiaalse koormuse eest, nad deformeeruvad põlveliigese painutuste ja väändumiste ajal, stabiliseerides sellega liigese; nad puhverdavad lööke (näiteks müüriil maha hüpatel) ja toimivad kui tõelised külgmised kaitsepiirded, kui väändunud põlvele

langeb koormus.

Rebitud või ära kulunud?

Meniskivigastusi esineb suhteliselt sageli ning kõigi spordialade sportlastel. Eriti sageli pallimängudes, kus kiirendused, pidurdamised ja pöörded koormavad põlveliigest. Meniski rebenemist esineb siiski suhteliselt harva, tavaline on põlvekapli ja -sidemetega seotud vigastused. Vigastuse mehhanism on enamasti järgmine: põlveliiges saab äkilise ülekoormuse ajal, mil jalg on fikseeritud (tavaline näiteks jalgpallis, kui jalg on jalgpallijalanõuga maa külge ankurdatud), või pööratakse koormuse all olevat põlveliigest äkiliselt (slaalomis, kui keha keerab üle kanditud suusa). Vastupidavusaladel (jooksmine, jalgrattasõit) tuleb meniskivigastusi harva ette.

Orienteerumine ei ole teatavasti tavaline maanteejooks ning paraku esineb meie spordialal küllalt sageli nõrga jalgpallisarnaseid olukordi, kus jalg on maas ja keha tahab liikuda takistusest (oks, puu) mööda. Samuti on ohtlikud igasugused libisemised mahalangenud puutüvedel, kividel jne.

Sagedamini vigastatakse sisemist meniskit. Rebendid võivad olla väga erinevad: menisk võib olla rebenenud pikisuunas, põiki või ka horisontaalselt. Küljest võib rebeneda terveid tükke, samas kui rebenenud osa võib jääda meniskiga seotuks ning põlve liigutamise ajal kiiluda liigese sisse kui korvisang.

Lisaks ühekordsetele (ülekoormus-)vigastustele võib meniskivigastus tekkida ka põlveliigese ebastabiilsuse tõttu. Näiteks eesmise ristisideme märkamata jäänud või ebaselge vigastuse või ebaühtlaselt paranenud põlveliigese sideme vigastuse tõttu.

Lisaks eelpoolnimetatutele võib meniskivigastuste põhjuseks olla ka pikaajaline koormus (tõstesport, teatud võitlusspordi alad) ning ka vanus. Elu jooksul muutub menisk hapramaks ja rabedamaks ning võib juba „tavalise“ koormuse juures, kus põlveliigest painutatakse (aiatöö, kükist ülestõus), katki rebeneda.

Iga koormusega tehtava töö ajal „kolgitakse“ menisk korralikult „läbi“. See suur mehhaaniline koormus viib ajapikku meniski narmendamiseni või minirebendite tekkeni, ühesõnaga kulumiseni.

Diagnoos on keeruline

Meniskivigastusel on reeglina järgmised sümptomid:

- valulikkus liigesevahesse vajutamisel, valutunne on enamasti

põlveliigese siseküljel

- valulikkus koormuse all oleva põlveliigese painutamisel
- valu muutub tugevamaks kui painutatud põlveliigest pöörata
- põlveliiges on paistes, vedelik koguneb liigesõõnde, "vesi põlves"

Rebenenud meniski osa võib kui liist liigese vahele kiiluda, tehes mõnikord põlve liigutamisel klõpsuvat häält. Ekstreemsel juhul võib korvisanga kujuline meniskirebend nõnda liigese vahele kiiluda, et põlveliiges blokeerub painutatud asendis.

Meniskivigastused on põlvevigastuste kameleon, neid võib mitmete teiste põlveliigese struktuuride (kõõlused, kõhred) vigastustega segi ajada. Eriti raske on meniskivigastusi ära tunda juhul, kui samaaegselt esineb põlveliigese teiste osade vigastusi. Sellisel juhul on esiplaanil hoopis kapslisedemete vigastustest tulenev valu ja liikumispäärang, mis varjutab samaaegselt kaasneva meniskivigastuse. Väidetavalt tuntakse kliinilise uuringu käigus ära ainult 2/3 meniskivigastustest. Sageli jääb märkamata meniski rebend, seda eriti juhul, kui tegemist pole olnud ühe kindla õnnetus- või vigastusjuhtumiga ja sportlane kaebab koormusest sõltuvate mittespetsiifiliste põlvevalude üle.

Ka röntgenipilt ei aita meniskivigastuste avastamisele kaasa. Menisk, nagu ka liigest ümbritsev kõhr, on röntgenikiiri läbilaskev materjal ning seetõttu ei paista menisk röntgenipildis välja.

Parima pildi saab MRT-ga (magnetresonantstomograafiaga), mille käigus kuvatakse põlveliiges piki ja põikilõikude kaupa üles. Sel moel saab nähtavaks teha enamikku ärarebenenud tükkidest, nende asukohast ja välimusest. Sealjuures näeb MRTga ära ka meniski kudedes toimunud muudatusi (näit. muljumisjäljed, degradeerumise ilmingud).

Säästev operatsioon on mõistlik lahendus

Meniski operatsiooniks kasutatakse tänapäeval artroskoopiat. Sel puhul uuritakse ja lõigatakse põlveliigest optiliste seadmete abil, mis viiakse vedelikuga täidetud liigese vahele kahe väikese

ava kaudu, mis tehakse naha sisse põlve külgedele. Aastate eest tähendas põlveoperatsioon ulatuslikku nahalõikust ja liigese avamist, kuid tänapäeval on liigese operatsiooniaegne vigastamine viidud miinimumini.

Erinevus on ka operatsiooni lõpptulemusel: kui 10-15 a tagasi eemaldati meniskivigastuse puhul tavaliselt kogu menisk, siis tänapäeval proovitakse alles jätta võimalikult palju meniskikudet, kuna vahepeal on selgunud meniski hindamatu roll põlveliigese funktsioneerimises. Nimelt viis meniski täielik eraldamine sageli põlveliigese atrofeerumisilmingute tekkeni juba esimese operatsioonile järgneva aasta jooksul.

Kaugelt mitte iga meniskivigastus ei vaja operatsiooni. Basise lähedased meniski muljumised ja sisemist meniskit kinnihoidvate sidemete rebendid sisemise pikisideme juures võivad sobiva ravi ja puhkusega paraneda paari nädala jooksul. Samuti tervenevad ilma operatsioonita teatud degeneratiivsed meniskirebendid, mis põlveliigese ettevaatliku liigutamisega aja jooksul "ära lihvitakse". Väiksed, meniski servas paiknevad rebendid võivad jääda asümptomaatilisteks, kuid seevastu suured rebendid tuleb kindlasti artroskoopiliselt eemaldada. Ärarebenenud meniski osa võib hakata hõõruma vastu lähedal asuvat liigeskõhre ja põhjustada sellel omakorda vigastusi.

Pärast üldjuhul ambulatoorselt läbiviidud operatsiooni võib sportlane koheselt käia, treeninguid on aga soovitatav alustada alles 3-6 nädalat pärast, eelnevalt spordiarstiga konsulteerides. Juhul kui pärast meniskirebendi eemaldamise operatsiooni jääb meniskit normaalselt kattev kõhr lahti, hakkab menisk taluma koormust alles 2-3 kuu (!) pärast. Seetõttu on liigne treeningutega kiirustamine (eriti spordialade puhul, mille puhul põlveliigest väänatakse ja painutatakse koormuse all) väga suure vigastuse riskiga. Edujutud sportlastest, kes 2-3 nädalat pärast meniskiooperatsiooni tiptulemusi saavutavad, on küll esmapilgul rõõmustavad, kuid teades loomulikku aega, mis organismil kulub vigastuse väljaravimiseks, on põhjust pigem olla skeptiline. Ega tippportlasel ei parane vigastus sugugi kiiremini kui Toomas Tavakodanikul.

Läti talv kutsub!

Lätis, Madona linnakeses toimuvad 1. – 6. veebruarini suusaorienteerumise MK-sarja etapid ja veteranide maailmameistrivõistlused.

See on eestlastele soodne võimalus, sest Madona on lähedal – näiteks Võrust vaid 1,5-tunnise autosõidu kaugusel ning hinnadki soodsamad kui sarnastel mujal toimuvatel võistlustel.

Lätis peeti maailma tiptasemel orienteerumisevõistlus viimati 10 aastat tagasi, mil võidrustati orienteerumisejooksu MK-sarja Cesises.

Suusaorienteerumine on Lätis juba aastaid olnud veelgi raskemas seisus kui Eestis, sest lumeolud on lõunanaabritel nigelamad. Aga siiski leidub entusiaste, kes ei lase alal unustusehõlma vajuda. Eestist oluliselt suuremas riigis koguneb talvistele meistrivõistlustele tavaliselt 200 inimese ringis.

Veebruarikuul võistlusel kasutatakse kahte väga huvitavat maastikku, kus pinnavormideks

valdavalt suured ja sügavad lohud. Varasemad kaardid ja kogu info võistluste kohta on leitav internetiaadressil: www.skiwcup-wmoc2006.lv või Läti Orienteerumisföderatsiooni kodulehelt.

Suurimaks uudiseks on EMIT-i puutevaba märkimissüsteemi kasutamine. Paari aasta jooksul Norras testitud süsteem leiab MK etapil esmakordselt kasutamist. Süsteem fikseerib võisteja KP-läbimise eeldusel, et kiibiga varustatud sportlane möödub punktis asuvast jaamast piisavalt lähedalt. Esialgu kasutatakse märke kindlustamiseks siiski sümboolset "puudutusplaati", mille puudutamine tagab jaamale jaoks piisava läheduse võistleja mikrokiibile.

Kuna lisaks eliidile ja veteranidele on samas ka avatud võistlus noortele, siis kasutagem head võimalust nautida kvaliteetset suusa-orienteerumist!

Noorte karikasarj 2005

1. oktoobril Suunto Gamesi esimesel võistluspäeval selgusid AS Kalevi ja EOLI noorte karikasarja võitjad. Viimane, kaheksas etapp peeti tavarajal.

Vanuseklasside parimad olid DH12 Daisy Kudre (OK Peko) ja Kristjan-Martin Kirjanen (TA OK), DH14 Agnes Vask (OK Ilves) ja Raido Mitt (OK Põlva Kobras), DH16 Triin Aedmäe (OK Põlva Kobras) ja Kristo Heinmann (OK Ilves) ning DH18 Mariann Sulg (OK Orvand) ja Janek Lauter (Piiirivalve SKK).

AS Kalev kindlustas maiustused ning EOLI poolt olid parimatele karikad. Kõigil kaheksal etapil osales viis tublit noort.

Eesti Orienteerumislit tänab Hannula-Katrin Pandist, kes pidas terve hooaja vältel edetabelit ning sarjade korraldajaid.

Kohtumiseni järgmisel aastal!

Kõrgmäestikutreeningust

Ajakirjast Fit für Life 1-2/2004 (Šveitsi vastupidavusspordialade ajakiri, autor Andreas Gonseth)

Kõik teavad fenomeni, et kõrgel mägedes ei muutu mitte ainult jalad raskeks, vaid ka hingamine lühemaks ja südamelöögid kiiremaks ning meie saavutusvõime langeb.

Kõrgemal mägedes väheneb õhu partsiaalrõhk, seega difundeerub kopsudest verre vähem hapnikku ja keha saab omakorda vähem hapnikku sama hingamismahu juures. Organism püüab seda kompenseerida hingamist kiirendades. Lisaks toimub teinegi kehareaktsioon: hakatakse tootma kehaomast hormooni nimega eritropoetiin (EPO), mis mõjub positiivselt sääreluu luuüdis toimuvale punaste vererakkude sünteesile. Seega tõuseb erütrotsüütide süntees ning hemoglobiini sisaldus siduva valguga tase veres.

Nende muutuste tulemusena pumpab süda iga löögiga veresoontesse rohkem hapnikku. Samuti paraneb lihastes tänu müoglobiini ja mitokondrite hulga suurenemisele hapniku käitlemine ja kasutamine.

Esimesed paar päeva ebaharilikus kõrguses tähendab organismile suurt stressi. Ta reageerib väga ebastabiilselt, võivad esineda peavalud, langeda une kvaliteet jne. Pikemaajalisel kõrgustes viibimisel aga kogu organismi ainevahetus kohaneb uute tingimustega. See ainevahetuse muutus säilib veel teatud aeg pärast sportlase naasmist lausksmaale. Kirjeldatud efekti kasutavadki sportlased oma huvides.

Esimene süsteemne uuring kõrgmäestikutreeningu (KMT) ja tema mõjude kohta tehti 1968. a. olümpiamängudel Mexico Citys (2240 m üle merepinna), kus 5 km, 10 km ja maratoni võitjate ajad olid ca 6% nõrgemad kui tavaliselt. Samas tehti pärast OMi mitmeid suurtulemusi. 70-tel aastatel sai KMT laialdaselt populaarseks, 80tel tehti juba KMT tsükleid 2, 3 või isegi enam korda aastas. 90tel tulid kunstlikud KMT: alpimajad, ja -toad ning spetsiaalsed maskid. Samal ajal sünteesiti ka kunstlik EPO, mis on dopingaine.

KMT erinevad vormid

Living high – training high

Klassikaline ja levinuim KMT vorm. Elatakse 1800 – 2500 m kõrgusel ja ka treenitakse samal kõrgusel.

Living high - training low

Elatakse 2000 – 3000 m/üm, aga vähemalt intensiivsed treeningud tehakse allpool 1200 m/üm.

Nii kasutatakse kõrguse häid külgi ja samaaegselt minimiseeritakse negatiivseid mõjusid. Selline treeninglaagri viis on eriti populaarne Šveitsi jooksjate hulgas.

Living high, training low -tüüpi on tavaliselt keerukas ja kulukas läbi viia, sest igaks treeninguks tuleb mägedest alla sõita.

Living low - training high

Elatakse lausksmaal, treenitakse kõrgemal. Kuna keha reageerib KM-tingimustele kohanemisreaktsioonidega alles pärast mitmetunnist kõrgemal olekut, siis ei ole sellisel treeningul vereloomet parandavat efekti. Siiski tõestati, et treeningul, mis toimus hapnikuvaeguses, toimusid kohanemisreaktsioonid lihaste tasemel.

Selline treeningvorm sobib siis, kui valmistatakse eelolevaks KM-tingimustes toimuvaks võistluseks.

Huvitav alternatiiv on alpimaja (AM). Elatakse AMis ja treenitakse väljas tavatingimustes. Sisuliselt *living high, training low*. Hapnikupuudus (hüpoksia) tekitatakse kas hapniku kontsentratsiooni alandamisega, jättes õhurõhu samaks või õhurõhu alandamisega (õhukoostis jääb samaks).

Alpimaja suur eelis on "mäestiku" ja "lausksmaa" väga lühike vahemaa, puuduseks aga suhteliselt piiratud liikumisvabadus alpimajas.

Sissejuhatus edukaks kõrgmäestikutreeninguks (KMT)

Põhimõtteliselt on KMTst kasu ainult vastupidavusalade sportlastele. Enne KMsse tikkumist mõelge hoolikalt järele, kas soovite valmistuda mõneks konkreetseks võistluseks või tuua oma treeningutesse lihtsalt vaheldust.

Kuigi positiivne vereloomeefekt on tõestamist leidnud, ei ole KMT igale sportlasele sobivaim treeningviis: paljud kannatavad suurtel kõrgustel negatiivsete kõrvalmõjude, näiteks peavalude või iivelduse all. Kes aga on KMT vaimustunud ja sellesse usub, sellele loob see juba psühholoogilise eelise. Selleks, et teie KMT edukalt kulgeksid ja et te pärast neid end äkki tühjaksjooksuna ei tunne, peaksite jälgime paari olulist punkti.

Kui kauaks ja kuhu KMT-laagrisse?

Kui on plaanis osaleda mõnel võistlusel ca 1500 m/üm, peaks ideaaljuhul samal kõrgusel viibima 2 nädalat, vähemalt aga ühe nädala. Sealjuures ei tohiks esimesel nädalal intensiivselt treenida. Kui nii pikk ettevalmistus pole võimalik, reisige võistlustele (starti) vahetult (max 24h)

enne võistlust. Organismi kohanemisfaas on 2. - 5. päeval ja see tähendab kehale üsna suurt stressi. Võistlus aga ei tohiks just sellesse aega langeda.

Kui teete KMT mõne lausksmaal peetava võistluse ettevalmistuseks, peaks treeninglaager kestma vähemalt 3, parem 4 või enam nädalat. See on vajalik erütrotsüütide mahu tõstmise efekti saavutamiseks. Ideaalne on kõrgus alates 2200 m/üm, parem veel 2500 m/üm.

Näpunäited KMTks

1. Alustage KMT kindlasti väljapuhanuna. Kui tunnete end haigena, tuleb treeningust kindlasti loobuda. Ideaalne, kui teeksite enne KMT vereanalüüsi, sest organismis (intensiivset) vereloomet rauapuudusel ei toimu.

2. Esimestel päevadel tuleks kõrgusega aklimatiseeruda ja treeninida väga tagasihoidlikult, olgugi, et liikumisrõõm ja õhin on suur. KMTst on kasu ikka siis, kui treenite reeglipäraselt mitmeid tunde nädalas. Jälgige, et treeningute intensiivsus oleks mõõdukas, kuna KMT vajab pikemat taastumisaega. Elades suurel kõrgusel (2500 m/üm), on mõttekas teha trenni 1800 m/üm ja allpool.

3. Teie sooritusvõime on 2000 m/üm silmnähtavalt langenud, seetõttu on treening tavakiirusel kehale koormavam kui tavaliselt. Samuti vastupidid: treening sama koorusega (pulsiga) on kõrgemal aeglasema tempoga, kui lausksmaal.

4. Magage palju, planeerige piisavalt aega taastumiseks (massaaž, vann/bassein, alternatiivtreeningud või ka lihtsalt laisklemine).

5. Pidage treeningpäevikut ja märkige lisaks treeningmahtudele ja pulsile üles ka subjektiivsed faktorid nagu enesetunne, motivatsioon jne, et saaksite tulevast KMT oma kogemustest kasu lõigata. Kui teie hommikune pulss on märgatavalt tõusnud, on see selge märk ülekoormusest.

5. Kõrguses on vedelikukaotus suurem kui lausksmaal. Seega jooge palju (1000 m kõrguse kohta 1 lisaaliter vedelikku päevas).

6. Toituge tervislikult, mitmekülgset ja süsivesikuterikkalt, kuna kõrguses suureneb süsivesinike põletamine. Sööge piisavalt!

7. Kaitske oma nahka ja pead suurenenud UV-kiirguse eest ja vahetage pärast treeningut kohe märjad treeningriided kuivade vastu.

8. Ärge tehke laagri lõpus nn treeningute lõpuspurti, vaid vastupidid - paar viimast päeva võtke treeninguid taas pisut rahulikult.

9. KMT-laagri aeg tuleb planeerida nii, et oluline võistlus oleks vahetult pärast KMT või alles ca 4 nädalat pärast kõrgemal viibimist.

10. Paar esimest päeva pärast KMT-laagrit treenige ainult kergelt. Pärast seda võite alustada "KMT ületoomisega lausksmaa tingimustesse". Paar lühikest, võistlusele lähedast treeningut pidage treeningtempo.

11. Ärge reisige otse KM külmast ja kuivast kliimast võistlustele, mis peetakse suure niiskuse ja palava kliimaga kohas.

Tõlkis Maret Vaher

Eestlased ratta-o World Rankingus kõrgetel kohtadel

Teist aastat Rahvusvahelise Orienteerumisliidu egiidi all korraldatud "World Ranking Series" sarja kuulus sel hooajal 11 etappi, mis sõideti Šveitsis, Slovakkias, Poolas, Tšehhimaal ja Austrias. Lisaks läksid seeriavõistluse arvetuse kõrgendatud koefitsiendiga septembrikuus Slovakkias peetud MM-võistluste tulemused. Üldise paremusjärjestuse määramisel arvestati iga sportlase viit parimat resultaati.

World Ranking kokkuvõttes osutus edukaimaks sel hooajal kaks MM-kulda võitnud venelane Ruslan Gritsan. Teisel kohal lõpetas eksmaailmameister, austraallane Adrian Jackson, kelle 2005. aasta parimaks tulemuseks jäi pronksmedal MM-võistlustelt.

Eestlastele osutus möödunud hooaeg suurepäraseks - Margus Hallik hõivas sarja kokkuvõttes pjedestaali kolmanda astme ning ka Tõnis Erm lõpetas üldarvestuses väga kõrgel, neljandal kohal. Samuti korraliku, 18.

positsiooni sõitis välja Rene Ottesson. Teised meie rattaorienteerujad platseerusid lõppjärjestuses järgmistele kohtadele: 49. Raul Kudre, 74. Mait Mändmets ja 94. Arbo Rae. Eestlaste parimaks üksiktulemuseks jäi Tõnise üllatuslik lühiraja võit teiselt etapilt Slovakkias, kõrgeimad punktid teenis aga Margus MM-i tavaraja neljanda koha eest.

WRE-sarjas osales lõppenud hooajal 238 meest 25 riigist, kellest punktidele ehk 35 parima hulka jõudis 157 sportlast. Suhteliselt noore ala järjest laienevast kandepinnast annab tunnistust tõsiasi, et üldjärjestuses mahtusid TOP-10 hulka meeste seas kaheksa ja naiste arvestuses koguni üheksa riigi sportlased. Rattaga orienteerumine kogub populaarsust ka väljaspool Euroopat – võistlussarjas osalesid väga edukalt esinenud austraallaste kõrval Okeania esindajatena veel uus-mere-

maalased, Aasiast aga jaapanlaste kõrval näiteks sportlased Iisraelist.

1. Ruslan Gritsan	RUS	227,0
2. Adrian Jackson	AUS	211,5
3. Margus Hallik	EST	183,0
4. Tõnis Erm	EST	176,5
5. Štefan Šurgan	SVK	164,5
6. Ants Grende	LAT	163,0
7. Alex Randall	AUS	160,0
8. Christian Gigon	AUT	154,5
9. Jussi Mäkilä	FIN	152,0
10. Beat Schaffner	SUI	140,5

18. Rene Ottesson	EST	115,5
49. Raul Kudre	EST	50,0
74. Mait Mändmets	EST	35,0
94. Arbo Rae	EST	21,0

101 kontrollpunkti

Justkui väljakutseks Jüri Tarmaku sellel suvel Korelas korraldatud 100 KP jooksule on sakslased pidanud oma 101 KP võistluse. Kuna nii palju kontrollpunkte pole Saksamaal varem ühe võistluse rajal kasutatud, nimetavad nad oma saavutust kõlavalt „multi-KP orienteerumise Saksa rekordiks“.

Võistlus peeti Leipzigi lähistel ja 101 KP-ga rada oli pisut üle 10 km pikk, kulgedes enamasti tasasel metsaga kaetud maastikul, mis polnud alusmetsast ja mahalangenud puudest „sugugi vaene“. Raja lõpuosa 2 km kulgesid üle Fockenbergi mäe, mille nõlvadel oli rohkrm kui 100 m tõusu. Võitja Sieger Patrick sai ajaks 1:23.31, teine ja kolmas kaotasid talle napi minutiga.

„Maailmarekord“ multi-KP võistlusel olevat prantslaste käes, kes korraldasid võistluse, mille rajal oli 150 KP-d.

Ratsud orienteerumisrajal

Sügisel peeti Saaremaa ratsaorienteerumise meistrivõistlused Saaremaa OK ja Sülla Ökotalu eestvedamisel.

Kohal oli rekordarv osavõtjaid: 14 paari ratsanikke hobustel, seega kokku 28 hobust rajal.

Võitjapaar (Urmas Kruusmägi ja Jane Adov Vesta tallist) läbis raja (10 km; 16 KP) ajaga 1:02.20. Neile järgnesid Jaagup ning Monika Kallas (1:06.49), pronksmedali said Tiina Vester ja Gerli Kuusk (1:08.17).

OK Põlva Kobras tõmbas hooajale joone alla

Alustuseks mängisime saalihokit, kus rohelised võitsid punaseid 4:1. Võrkpalli tulemus oli 3:1. „Rooside sõda“ tüdrukute ja poiste vahel lõppes poiste ülekaaluka võiduga. Parimate noorte autasustamise osales Olle Kärner, kohal oli ka Tõnu Lauter.

2005. aasta möödus kobrastel ürituste- ja saavutusterohkelt. Eesti meistrivõistlustel osales 139st klubi liikmest 52 ja 31 neist võitsid vähemalt ühe medali. Kokku saadi Eesti MV-delt 90 medalit (31 kulda, 29 hõbedat ja 30 pronksi). Mihkel Järveoja võitis 9 medalit, Maret Vaher 7, Triin Aedmäe ja Ly Trei 6, Sander Vaher, Maris Palopääl, Kaspar Kork,

Rauno Jõgeva, Marje Tobreluts ja Tõnu Nurm 4 medalit.

Noorte mitmekülguse karika arvestuses osales 34 noort ja punkte said neist 26. Teist aastat järjest võitis Triin Aedmäe 71 punktiga, edestades ühe punktiga Ly Treid. Kolmas oli Mihkel Järveoja 68 punktiga.

Eesti edetabelitest võib leida 50 klubi liikme nimesid. Päevakutel osales vähemalt korra 93 klubi liiget. Klubi heaks tegid vähemalt 15 tundi tööd 55 liiget. Võistlusi-üritusi korraldasime 51 päeval.

Tänavu valmisid kaardid Kiidjärvel, Taevaskojas, Vastse-Kuustes, Põlva linnas,

Mammastes, Verloral ja Ahjal. Lisaks veel Mammaste ja Mesimummi lasteaia õppekaardid Põlvas. Parimad rajad valmistasid selle aasta teisipäevakutel noored Kaspar Kork ja Raido Mitt Kiidjärve kaardile.

Tahtejõulisemaks esinejaks tunnistati Helena Heinväli, kes Eesti pika raja MV-l väänas kohe pärast starti tugevasti jalga, aga jooksis ikka edasi ning tuli meistriks.

Koosolekul valiti uus juhatus. Lisaks president Nikolai Järveojale kuuluvad sinna Katrin Viilu, Kalle Ojasoo, Maret Vaher, Pear Post, Keio Hämäläinen ja Alar Assor.

Nikolai Järveoja

Minu esimesed 10 punkti 34st

Ilmad on läinud külmaks ja päevad jäävad järjest lühemaks. Järjekordne talvehooaeg on käes. Õhtuti pärast tööpäeva, juues sooja teed meega, unistan suvest ning sellest, kuidas siis saab jälle metsas ringi mütata. Meenutan möödunud suve, mil tutvust sai tehtud orienteerumisega. Oma esimesel hooajal võtsin osa neljast päevakust ning kokku läbisin 34 kontrollpunkti. Arvatavasti on suurem osa lugejatest juba staažikad orienteerujad ja loodetavasti meenuvad neile minu kirjutist lugedes oma algusaastad. Järgnevalt kavatsen jagada mõningaid mõtteid ja tegemisi „orienteerumisvaimustuse“ tekkimisel.

Ühel järjekordsel MSN-itamisel ütles äkki üks sõber (EOLi koodiga 3704), et kuule, ma pean sind ükskord orienteeruma viima...sulle kindlasti see meeldib. Ma ei arvanud korra, et see võiks midagi vastikut, paha, koledat, nõmedat olla...aga midagi suurepärasest ei osanud ka oodata. Ütleme nii, et olin avatud uuele väljakutsele.

Sel hetkel oli kevad ja mina olin Tallinnas tööl (well...mitte päris Tallinnas...ca 10 km Tallinnast, aga see pole vist antud artiklis primaarne), sõber ja neljapäevakud/teisipäevakud aga Tartus ning mujal Lõuna – Eestis. Kuna olin Tartusse naasmas (nimelt olen ma Tartust pärit), siis leppisimegi kokku, et kui tagasi tulen, siis lähme orienteeruma. Ja ma ei löönudki põnnama, terve kevad ja suvi oli meeles, et orienteerumine ootab mind. Lõpuks see siis juhtuski...

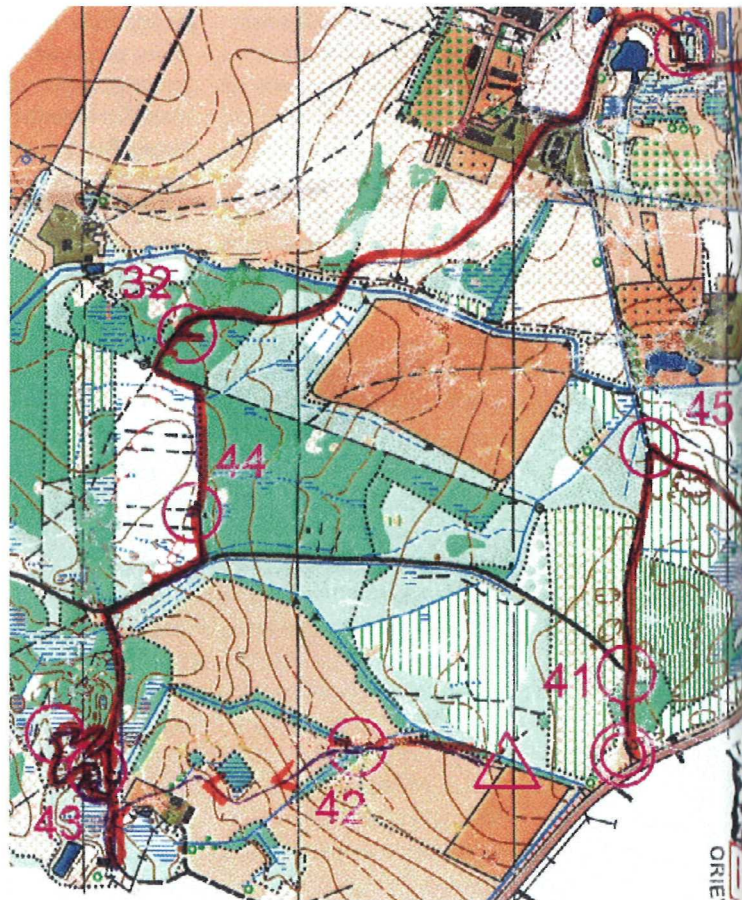
4. augustil 2005. a. otsisin spordivarustuse kapist välja, sidusin jooksupapade nõõrid kinni ning astusin vastu oma esimesele orienteerumisvõistlusele. Usin ja korralik nagu ma olen, printisin netist välja tingmärgid, et metsas oleks hea vaadata, milline värv, triip või ruut midagi tähendab.

Nii et valmistunud ma natukene olin, aga esialgu ei saanud mitte midagi aru. Mida tuleb kuhu kirjutada, mida tähendavad numbrid, lühendid, millist rada tuleb läbida, kus üldse rada on. Enda kiituseks tuleb öelda aga seda, et stardi ja finiši leidsin kaardilt üles, sest need tingmärgid olid netist printitud kujul olemas. Enne starti pidin täitma mingi lipiku, sain endale unikaalse eluagse orienteerujanumbri (Millel on kindlasti peenem nimi ka, aga ei tea. Küll ma kunagi teada saan.) ning voldiku (kus olid minu rõõmuks sees jälle need va tingmärgid).

Õnneks oli sõber nii lahke (ja olgem ausad, tegelikult ega temagi polnud treeninud), et nõustus minuga koos raja läbima. Valisime valikraja (õigemini tema valis, sest mina ei osanud midagi mittemilleski arvata ega valida) ning joonistasime kaardile oma raja (kokku 10 kontrollpunkti), mille kavatsesime läbida.

Nagu mainisin, siis pildituks me ennast joosta ei kavatsenud, ning seetõttu asusime esimese punkti poole teele väga rahulikult. Kaardilt vaadatuna oli stardi ja esimese punkti vahel punktiirjoon, mis pidi tähendama mingsugust teed (või ka piiri kahe erineva maastiku vahel). Täpselt enam ei mäleta, kas mul lasti see õige tee ise üles otsida või pandi fakti ette, et vot siit tuleb nüüd minna. Aga seda, kuidas soovitati kaart ette võtta, mäletan küll. Nimelt, olles mingis punktis, tuleb kaart keerata nii, et järgmine punkt oleks otse ees. Kui see soovitus nüüd orienteerujate arvates tobe või vale või rumal või midaiganes on, siis andke nõuandjale andeks. Ka tema ei tegele väga tõsiselt orienteerumisega (või vähemalt sinnamaani ei tegelenud). Ja loomulikult, nagu vanasõna ütleb, kus viga näed laita, seal tule ja aita, ehk kellel on paremaid ideid, andku teada.

Niisil tagasi punktiiri ja esimesse punkti jõudmise juurde. Kuna kaardil (Vitipalu – Uderna orienteerumiskaart Tartumaal) asus esimene punkt (number 42) vasakul, siis pidin kaarti keerama peaegu 90 kraadi paremale. Mööda punktiiri minnes (mis antud juhul tähendas vist ikkagi

kahe erineva maastiku vahelist piiri, kuid mis oli juba nii ära joostud, et teerada oli ka täiesti olemas), jõudsime lõpuks kohani, kus paiknes minu esimene punkt. Esimese punkti leidsime üles suhteliselt kergesti. Kuna SI-pulka mul polnud, siis pidin igas punktis oma paberi ära augustama.

Nii head mälu, et teaks, mitu auku komposteerimise tulemusena minu sedelile sai, mul pole. Aga etteruttavalt võin öelda, et igas punktis ilmusid minu paberile erinevad kombinatsioonid aukudest. Igatahes olin oma esimese punkti läbimise ning aukude ilmnemisega sedelile päris rahul.

Järgmine punkt oli number 43 ning kaardil asus see samas suunas ehk teisisõnu, kaarti ei pidanud sel hetkel enam uuesti keerama. Kahe punkti vaheline maa oli helekollane/oranž, mis leppemärke uurides osutus poollagedaks alaks (jäätmaaks). Otsustasime minna otse üle selle helekollase/oranži lataka. Mingil hetkel oli meie kõrval paremal mingi põõsastik. Plaanis oli küll olnud mööduda teiselt poolt, aga olukord oli siiski kontrolli all. Ma arvan, et see olin mina, kes võttis pähe, et nüüd

tuleks üles otsida maja, täpsemalt kaks maja (kaks musta kasti). Nende majadeni me ka jõudsimise, vähemalt arvasime nii.

Aga siis eksisime ära. Käisime mööda metsa ringi, mina ei saanud mõhkugi aru, kus oleme ning mitte ühtegi kontrollpunkti ka ei näinud. Samasuguseid lootuselt eksinuid näis olevat veel. Pärast mõningast ekslemist nägime lõpuks ühte oranži kontrollpunkti, kuid tormates sinna, selgus, et tegemist on punktiga nr 31 ning see oli meil plaanis läbida järgmisena. Kaaslane oleks ausalt jätnud augud tegemata ning naasnud hiljem antud punkti tagasi. Mina õhutasin meid sohki tegema (mille pärast mul loomulikult on natukene häbi) ning augustama sedeli sel hetkel, mida ka tegime. Nii et teisenä planeeritud number 43 jäi augustamata ja kolmandana planeeritud number 31 sai augustatud.

Kuna number 43 oli ikkagi augustamata, siis jätkasime otsinguid.

Mina ei saanud endiselt aru, kus ma täpselt paiknen.

Mõistsin, et need, kes oranže kontrollpunkte üles panevad, on ikka kavalpead, peidavad võimalikult keerulistesse kohtadesse, mida kohe näha pole (nt puu taha, kivi taha, mätta taha jne). Eelmine punkt oli ühes augus ning antud punkt (nr 43) oli väga osavalt peidetud puude vahele. Nagu viimasest lausest järeldada võib, siis leidsime ka selle (ehk tegelikult teise) punkti lõpuks üles.

Järgmiseks kontrollpunktiks olime planeerinud number 44. Nihutasin jälle kaardi nõ õigesse asendisse ning uurisin, mis „jubedused“ jäävad kahe punkti vahele. „Jubedusteks“ osutusid tumeroheline, heleroheline ja valge laik ning mustad, sinised, pruunid jooned. Pruunid pidid olema reljeefijooned (peenema nimetusega samakõrgusjooned). Kuidagimoodi saime tihnikust välja ukerdatud ning natukene maad isegi mööda teed mindud. 44. punkt oli ilmselt üks lihtsamini leitavaid, sest vaevalt, et ma oma neljandaks kontrollpunktiks juba NII vilunud olin.

Kaaslane arvas, et nüüd on pikk sirge tee minna, võiks joosta. Ma ei lasknud sõbra headel kavatsustel

ennast häirida ning tegin selgeks, et kuna ma ikkagi alles õpin ju kaarti käsitlema, siis pole vaja mitut asja korraga teha. Küll joosta jõuab ka. Pikk sirge (vähemalt osa teest) viis meid järgmisesse punkti (nr 32), mis asus põhja suunas (st kaart tuli õigetpidi kätte võtta). Kui sirge lõppes, siis ei hakanud läbi metsa trügima, läksime pisikese ringiga, aga see-eest teed mööda. Kiitus järjekordselt kontrollpunktide paigaldajale – oli ülihästi ära peidetud. Kui eelnevate võitluskaaslaste poolt poleks olnud jalgrada sisse marsitud, siis oleks arvatavasti jälle tükk aega kulunud. Viies punkt läbitud ning võitlusprogramm poole peal.

Väsinud veel ei olnud, nii et püsis lootus lõpuni vastu pidada. Punkt 46, mille olime kavva võtnud, tundus kaardil linnulennult kaugel olevat. Isegi väga kaugel. Aga see ei heidutanud mind. Uutest tingmärkidest paistsid silma kollase-valge ruuduline (mummuline/täpiline) ala (kuuldavasti poollage ala), pruunikasroheline või rohekaspruun ala (õu vist, pole kindel) ning tumesinine ala (veekogu, kusjuures ületamatu!!!).

Täpselt enam ei mäleta, kas läksime mööda teed või üle selle va pool- lageda ala. Aga kellegi õue jõudsimise küll välja ja mingisuguse ületama-

tu veekogu leidsime ka. Kuna veekogu tõepoolest oli ületamatu (ting- märgid ei valetanudki), siis pidime väikse ringi tegema. Kontrollpunkt oli peidetud kusagile raskendatud joostavusega kohta. Metsaks ma seda ei nimetaks, liiga vähe puid. Pidime ikka üksjagu turnima, enne kui oma õnnistatud kuuenda kontrollpunkti augud sedelisse sain.

Seitsmendasse punkti (nr 40) suundudes saime esimest korda orienteerumise vältel hüpata üle kraavi. Esimest korda kohtasin kaardil paksu pruuni joont, mis tähistas autoteed. Läbides järjekordselt erinevaid maastikke, jõudsimise sihtpunkti. Selle punkti ümber oli ilus mets, kus kasvasid väga isuäratavad metsmaasikad, mida me ka degusteerisime. Olid head küll. Kaotasime küll väärtuslikku aega, ent me ei olnudki ju võidu peal väljas.

Järgmine punkt (nr 39), järjekorras kaheksas, paiknes sealsamas ilu- sas metsas. Kui me parajasti selle punkti läheduses olime, sõitis mööda jalgrattur, kes oli äärmiselt mures, et mis kell ikkagi finiš suletakse ning kas ta ikka jõuab oma ringi tehtud. Meil polnud õrna aimugi. Ausalt, oleks muidu tahtnud küll inimest aidata. Samas tekitas jalgrattur meile ka pisikese paanikahoo: nimelt selgus ju, et on olemas mingi kontroll- aeg, enne mida peab suutma metsast välja tulla.

Olime jalutanud, loodust nautinud, maasikaid söönud ja selline pisi- as nagu kellaeg ei olnud meile üldse korda läinud. Igatahes otsustasime pärast kohtumist jalgratturiga tempot tõsta. Läbitud oli kaheksa ning ees ootas vaid kaks punkti.

Eelviimane punkt, numbriga 45, asus jälle piisavalt kaugel. Ent kuna nüüd oli meil kiire, siis juhtus see, mida kaaslane juba ammu soovis, nimelt jooksime veidi ka. Korra hakkas uuesti tunduma, et oleme loo- tusetult eksinud, ent kuna me ei saanud endale enam eksimist lubada, tuli kaine mõistus appi ning suutsime taaskord metsast välja vingerda- da. Üheksanda punkti leidsime lõpuks suhteliselt lihtsalt ja kiiresti üles.

Õnneks edasi enam midagi keerulist polnud, viimasesse kümnendasse punkti (41) viis juba teerada. Kiiret ka enam polnud, sest lõpp oli lähe- dal ja metsast olime õnnelikult naasnud. Samuti oli viimasest punktist näha finiš. Finišijoonet ületasime sõbralikult koos ning saime mõlemad kirja sama aja ning sama palju läbitud kontrollpunkte. Kuna valikraja läbinud reastatakse läbitud punktide arvu põhjal, jääme mõlemad jaga- ma 2. – 3. kohta.

Minu arvates pole ju esimese korra kohta paha. Ahjaa, kontrollaja me siiski napilt ületasime, aga kuna tegemist oli ilmselt valikra- jaga, siis tulemus läks kirja.

Poolteist tundi metsas rahmeldada oli mõnus. Metski õnneks minusugu- sele algajale üsna sobilik, st kergesti läbitav. Esimene kord mind eemale ei peletanud, kuigi olin parajalt (mõnusalt) väsinud. Sain hoopis hea enesetunde ning hulganisti puhast õhku sisse hingatud. Ebameeldivatest nüanssidest tuleb meelde vaid see, et kuna panin jalga päris uued botased (oma lollusest muidugi), siis orienteerumise käigus need said mustaks ning ei taha siamaani pesu puhtaks minna. Aga ei ole head ilma halvata ning üritusest jäi positiivne kogemus.

Britt Reimets EOLi kood 8541

Loo autor matkarajal varbaid sirutamas

Aastaks Aus

Igal aastal saab üks Hugo Treffneri Gümnaasiumi õpilane võimaluse õppida aasta Austraalias, Adelaide'i linnas Immanuel College'i nimelises koolis. Kolm aastat tagasi käis maakera kuklapoolel Sander Vaher, seekord osutusin valituks mina.

TIMO SILD

Saabusin rohelisele mandrile juuli lõpus, mis siin tähendab hilistalve, kuigi ilm sarnaneb Eesti suvega. Just talv on Austraalias orienteerumiseks soodne ning tänu Sanderile kontakteerusin varakult kohalike orienteeru-

jatega, kes olid meeleldi nõus mind metsa kaasa võtma.

Lõuna-Austraalia osariigis on orienteerumise eestvedajateks viis Adelaide'i klubi. Viis klubi miljonlinna kohta pole just üllatav, aga isegi nii rahvarohkes kohas on klubid üsna väikesed, jäädes suurtematele Eesti klubidele liikmete arvult alla. Sellest tulenevalt on ka Lõuna-Austraalia orienteerumisvõistlused üsna väikesed ja sarnanevad Eesti o-päevakutele.

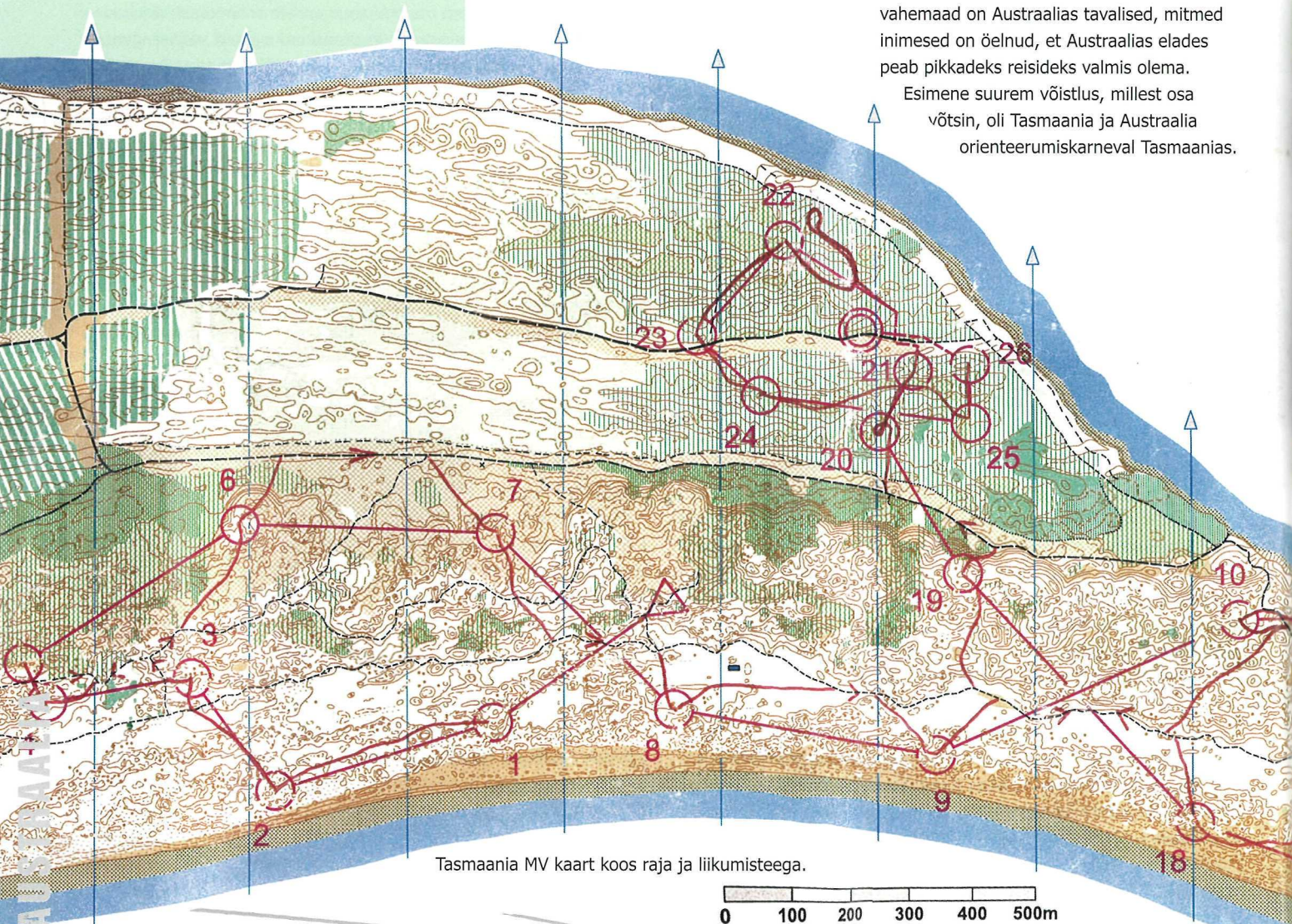
Võistlused toimuvad enamasti pühapäeviti. On-line registreerimist Austraalias ei tunta, ülesandmine toimub kirja teel ning maksmine tšekkidega. Meie mõistes päevakuid siin ei eksisteeri, seevastu korraldatakse nädala sees treeningjookse, kus pööratakse tähelepanu

orienteerumistehnikale ning treenerid jagavad näpunäiteid.

Esimene orienteerumisüritus, millest siin osa võtsin, oligi üks sellistest treeningutest. Uuriti erinevaid kaardistamisviise, seletati, kuidas metsas liikuda tasub ning lõpetati lühikese võistlusrajaga. Igasugused orienteerumisüritused toimuvad enamasti Adelaide'ist 50 km raadiuses ning nagu arvata võib, korduvad maastikud tihti.

Lõuna-austraallased väidavad ise, et Adelaide'i ümbruses on ühed igavaimad maastikud kogu Austraalias. Samas on Lõuna-Austraalia põhjaosas väga huvitavad spur-gully tüüpi (e.k. nina-orvandi tüüpi) maastikud. Aga need jäävad Adelaide'ist liiga kaugemale, et seal väga tihti midagi korraldada. Pikad vahemaad on Austraalias tavalised, mitmed inimesed on öelnud, et Austraalias elades peab pikkadeks reisideks valmis olema.

Esimene suurem võistlus, millest osa võtsin, oli Tasmaania ja Austraalia orienteerumiskarneval Tasmaanias.

Tasmaania MV kaart koos raja ja liikumistega.

0 100 200 300 400 500m

traalias

Loo autor
karnevalikostüümis

Meri maakera kuklapoolel

Selle raames peeti Tasmaania MV tavarajal, Austraalia MV sprindis, tavarajal ja teates ning Austraalia koolinoorte MV. Orienteerumiskarneval oli 2005. aastal üks osavõturohkemaid orienteerumisüritusi, meelitades saarele umbes tuhat orienteerujat.

Orienteerujatele pakuti nädala jooksul erinevaid maastikuelamusi. Tasmaania MV toimus Hobarti külje all keerulisel rannamaastikul, Austraalia MV aga seevastu St. Helens'i läheduses Skandinaaviat meenutaval graniidipõhjalisel maastikul.

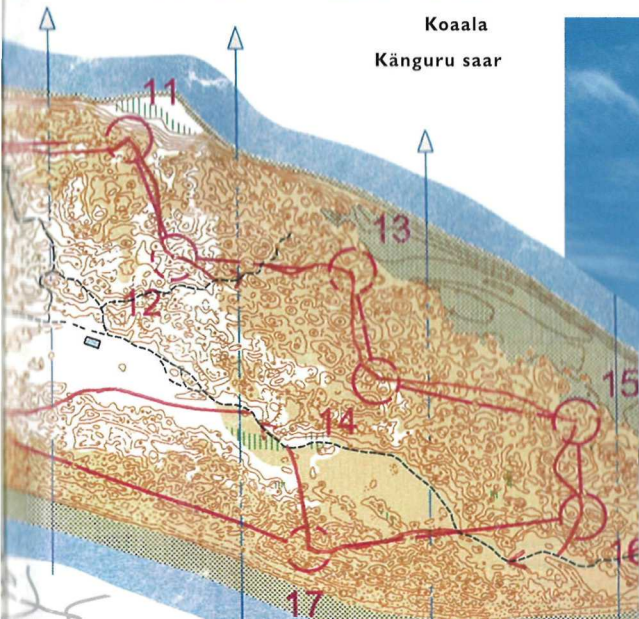
Tasmaania on Eesti-suurune saar 240 km kaugusel Austraalia kagurannikust. Austraallased tunnevad Tasmaaniat kui "the natural state". Võrreldes Tasmaaniat Lõuna-Austraaliaga, võin selle väitega vaid nõustuda.

Tasmaania on suutnud säilitada suure osa oma metsadest. Viimasel ajal on küll raiemah-tusid suurendatud ning „roheliste” protestijate tegevust kajastatakse meedias järjest rohkem.

Lisaks pole Tasmaaniasse pääsenud paljud vöörad loomaliigid, kes Austraalias ohustavad kohalikke loomi. Kahjuks olevat vahetult enne orienteerumiskarnevali kaks rebast kuidagi Tasmaania metsadesse lahti pääsenud ning valitsus tegeles nende kinnipüüdmisega. Suur osa Tasmaania populatsioonist elab saare idaosas, mille tõttu on inimtegevus seal loodust rohkem mõjutanud.

Kuna võistlused toimusid idarannikul Hobarti ja St. Helens'i ümbruses, siis ma ise läänerannikule ei jõudnud, aga kuulsin kaasorienteerujate matkalugusid sellest Tasmaania osast.

Koala
Känguru saar

Kuna suured alad on looduskaitse alla võetud ning raietööde tegemine väga keeruline, tunkakse Tasmaania lääneosas vertical forest'i (e.k. vertikaalne mets) nimelist metsatüüpi. Sellistes metsades kasvatavad risti-rästi langenud puud oma tüvele noored vitsad, mis jätkavad taime elutsükli. Rändurile põhjustavad sellised metsad raske läbitavuse tõttu suuri probleeme.

Detsembri lõpus toimub ACTs (Australian Capital Territory – Canberra ning ümbritsevad alad) päev pärast jõule Christmas 5-days (Jõulude 5-päevajooks). Pärast seda ei toimu ühtegi suuremat võistlust kuni märtsini.

Adelaide'is on suvepuhkuse ajal võimalik kaasa lüüa sprindiseerias, mida korraldavad kohalikud noorienteerujad. Osavõistlused toimuvad igal reedel erinevates Adelaide'i parkides, mida on Austraalia "rohelises linnas" päris palju. Esimesel sprindietapil, mis toimus 2. detsembril, ostsin värskete teede nimega "50 Golden Years. The History of Orienteering in South Australia, 1955-2005" („50 Kuldsel aastal. Lõuna-Austraalia orienteerumise ajalugu 1955-2005“).

Raamatu autorid väidavad, et esimene orienteerumisevõistlus toimus Austraalias 9. juulil aastal 1955 Eesti mehe Lembit Jarveri eestvedamisel. Lembit Jarver saabus Austraaliasse 1949. a. pärast Teist maailmasõda. Sporditreenerina kasutas ta treeningutel aeg-ajalt orienteerumiselemente, mis tekitas selle ala vastu suurt huvi ja Lembit otsustas orienteerumist ka eraldi alana tutvustada. Austraallased kutsuvad Lembitut Jessiks, kuna omal ajal oli ta väga kiire jooksja, just nagu Ameerika sprinter Jesse Owens.

Austraalias elades olen mõistnud, kui tore on tegelikult olla orienteeruja. Just tänu orienteerumisele olen külastanud erinevaid paiku nii Lõuna-Austraalias, Victorias kui ka Tasmaanias. Lisaks poleks ma eales tutvunud nii paljude huvitavate inimestega, kui mul puudunuks huviala, mis nendega ühendaks.

Detsembri algul lõppes siin kooliaasta ning algas pikk suvevaheaeg. Loodetavasti jõuan Austraalia orienteerumisest „Orienteeruja“ lugejatele pajatada veel ka uuel, 2006. aastal.

Tükike Austraalia MV rajast

Känguru saarel

ERAKOGU

Dr O horoskoop 2006

Veevalaja (21. jaanuar - 18. veebruar)
Hakkad tundma igatsust oma vana hea sõbra – kompassi – järele. Sind mõjutavad nostalgilised meeleolud. Oht jääda tulkuma. Võimalikud illusioonid.

Kalad (19. veebruar - 20. märts)
Suureneb huvi kunsti vastu. Võimalik, et avastad enesegi mõne ande, mida siiani kasutanud pole. Orienteerumises oled kahjuks samasugune põmpepea edasi. Soodne aeg ostmaks Tallinki aktsiaid, juriidiliselt on kõik korras.

Jäär (21. märts - 20. aprill)
Tahad edasi jõuda. Teisi juhtida soovides võid kalduda liialdustesse ja Ülemiste äärses metsas ära eksida.

Sõnn (21. aprill - 20. mai)
Aasta tuleb Sinu jaoks tõenäoliselt rahulik. Sinu SI-pulk ei otsi SI-jaamaga kontakti. Seetõttu eelistad veeta aega hoopis kodus. Kalduvus traumadele väike. Mars on sekstiilis Uraaniga.

Kaksikud (21. mai - 21. juuni)
Oled igati konkurentsivõimeline ning arvestatavas vormis. Kui kardad mõnele kontrollpunktile läheneda (blokeeritus), siis peaksid just seda tegema, sest vaid nii saad oma hirmu ületada. Ikka beebisammudega. Vaimne distsipliin lööb kõikuma.

Vähk (22. juuni - 22. juuli)
Kuu soosib loomingulist tegevust, kaart omandab kolmemõõtmelisuse, piirjooned ähmastuvad. Sagedamini tuleb ette kaost ja korralagedust. Olukorrad viivad Sind kokku erinevate kinnisvaraobjektidega, mis kaardilt puuduvad.

Lõvi (23. juuli - 22. august)
Oled väga põhjalik ning tegutsed rahulikult, liikudes kindlalt oma eesmärgi poole. Eesti meistriõigustel o-jooksus oled kindlasti medalisoosik, eriti siis, kui kuulud klubisse „Sauce Tammed“.

Neitsi (23. august - 22. september)
Planeedisuisud muudavad Sind tundeliseks ning kirglikuks, kuid see tunne võib sama ootamatult ka kaduda. Väike romanss oja kaldal on siiski garanteeritud. Võta võileivad kaasa.

Kaalud (23. september - 23. oktoober)
Aasta võib Sinu jaoks kujuneda üsna o-intensiivseks ja kohati isegi kriitiliseks. Ülekoormuse korral võivad esineda terviseprobleemid (värske õhu mürgitus). Kaalu alkoholi tarbimise vähendamist enne rajale minemist.

dr O-Trops

Kes on igas asjas kõige ees? See on väike armas tubli eesti mees, ooo-jess!

M-klubi

Tere sõbrad!

Aasta 2005 on lõppemas. Käsil on viimased üliinimlikud ponnistused, et puhta südame-tunnistusega uuele aastale vastu minna.

Kui muidu ei õnnestu, siis võib hirmutada Euroopa Liidu sanktsioonidega või Juku-Kalle Raidiga. Pidavat mõjuma ka väikestele lastele, rääkimata siis valitsusest.

Tegelikult – vajadusel suudab eestlane end kokku võtta ning maailmale oma sitkust ja jonnit näidata. Vahel ka täitsa jäärapäine olla, nagu esimene eestlasest olümpiamedali võitja Martin Klein, kes sama järeleandmatu Soome rammumehega maailma kõige pikema maadlusmatši maha pidas. 11 tundi madistasid. Soomlase sai Klein lõpuks selili, kuid kulda see ei toonud, sest publiku igavuse peletamiseks oli autasustamistseremoonia juba vahepeal läbi viidud.

Kuid ega suurvõidud ole tulemata jäänud. Eestlane on töökas ja tugev! Oluline on täielik keskendumine ja kõiksugu segajate kõrvaleheitmine. Tippu teistmoodi lihtsalt

Skorpion (24. oktoober - 22. november)
Suureneb soov ennast teistega jagada, seda eriti juhul, kui suudad koduuksest välja astuda. Uksed viivad üldse edasi! Oled hea teatevõistkonna liige, seda juhul, kui suudad üles leida finišiukse. Ole tähelepanelik metsaliikluses, näita alati suunda!

Ambur (23. november - 21. detsember)
Sinu peidus olnud seiklejaveri pääseb mõjule. Enamasti ei saa vabalt ringi jooksvad aiakoerad Sind kätte. Sõltud rohkem sisetundest või kolmandast silmast all paremal nurgas.

Kaljukiits (22. detsember - 20. jaanuar)
Sinu o-muredele toob leevendust eelkõige see, kui Sa kurdad (ahastades) võistluste korraldajatele oma muret raja halva koostamise pärast. Võimalik, et saad lohutuseks pulgakommi, ent üldjuhul ei tunne Sulle keegi kaasa, sest Sind peetakse krooniliseks virtsijaks.

välja ei jõua. Näiteks naise kandmise maailma-meistriõigustel pole meie mehepojad teistele sõnaõigust andnud. Eesti mees on nutikas – emotsioonidel pole sel spordialal asja. Naisesse tuleb suhtuda kui jahukotti, kusjuures kogu trassi vältel näeb tassitav objekt, keda vana kooli mehed armastavad siiski "kätel kanda", vaid sportlase kahte kiirustavat kannikat. Naisterahvas võib vaid kergendatult ohata, kui finišisse jõudnud atleet pole suure lõpuponnistuse aegu kogemata kõhutuult lasknud.

Jah, eestlased on suurvõistluste mehed. Igasuguste jamade kiuste. Oh neid ülemee-likud koeri, kes pissile tahtes oma omanikku vigastanud, et see siis paaristõukamise kunsti perfektselt omandaks (huvitav, miks Eesti riik tulevase olümpiasangari sünniks kõige olulise- ma tõuke andnud kutsut ei premeeritud?!).

Ning loomulikult maailma kõige kuulsam "sorri, ai döunt fil it", mis Austraaliast igasse maailma külla kajas ning kettaringis keksivast Erkikesest tšehhide seas Eesti märgi tegi.

On muidugi ka mõningaid altminejaid nagu Margus Hernits ja tema logisevad kruvid; vale raskusega kelguga starti tulnud kelgutaja või hoopis Olev Martin Connor O'Brien, kel on küll pikk nimi, kuid kelle teekond kiirlaskumisrajal jäi lühikeseks, lõppedes esimeses kurvis peadpidi lumehanges.

Mida see näitab? Ei muud, kui puudulikkus ettevalmistust. Kruvid tuleb korralikult kinni keerata, puljong tuleb ilusti ära juua, trassiga tuleb eelnevalt põhjalikult tutvuda.

Orienteerujatel oleks soovitatav tähistada läbitav võistluste nööri (edasiasendus nööriajast), nii et igal mehel on metsas oma rada maas (loe: nööri veetud). Lisaks rajavali- kule saab siis oluliseks ka plastilisus, millega ämblikuvõrguks muutunud takistusribast suudetakse võistluse ajal läbi vingerdada.

Varsti on olümpiamängud. Seekord Torinos. Kuuse Lemps vist võidiseb totaalses ootus- ärevuses. Juba mõnda aega on meie pähe tambitud, et 17. veebruar 2006. a vabastab eestlasi sellest talvisest pimeduse-kaamosest ning toob päikese- ja kullasära meie õuedele.

Me oleme jälle võitjad, rõõmupisarad voolavad ämbrite kaupa, SL Õhtuleht pakub reportaaži, kuidas meie "lunastaja" kunagine trepikojakaaslane tšempioni sõidule kaasa elas. Ausalt öeldes ei kujuta ette, mis võib juhtuda, kui meid peaks tabama katastroof, mis annab esikoha kellelegi teisele. Eestlased on ju niigi enesetappude edetabelis juhtival kohal...

Tegelikult on kõik väga lihtne – olgem üksteise suhtes hoolivad. Iga päev, eks ole?! Soojust Teie südamesse ja tupp. Ent õue lund ja krõmpsu külma. Hulgim kohe!

Teie doktor O

EESTI MV SUUSAORIENTEERUMISE sprindis, lühirajal ja tavarajal

10.02. – 12.02.2006 Nelijärve, Harju maakond
(reservaeg 17. – 19.02.2006)

Ajakava ja startide kaugused:

10.02.06 sprint	start kell 14.00	starti 150 m
11.02.06 lühirada	start kell 12.00	starti 1000 m
12.02.06 tavarada	start kell 11.00	starti 200 m

Osavõtjad: vt SO EMV juhendist ja lisage võistluskutsele siin OSAVÕTJAD

Eesti 2005.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:

Eesti Vabariigi kodanikud;

Eestis elavad Euroopa Liidu kodanikud, kelle püsiv elukoht on kantud Eesti rahvastikuregistrisse ja kes on EOLi kuuluva klubi liikmed;

Eestis alalise elamisloa alusel elavad välismaalased, kelle püsiv elukoht on kantud Eesti rahvastikuregistrisse ja kes on EOLi kuuluva klubi liikmed;

Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv EOL-i 2006. a. litsents. Litsents peab olema ostenud võistluseks eelregistreerimise lõpp-tähtajaks.

Suusaorienteerumise meistrivõistlustel on välisriikide kodanikel õigus osaleda väljaspool EMV arvestust.

Teatevõistlused toimuvad EOL-i kuuluvate klubide 3-liikmeliste nais- ja meeskondade vahel.

Võistleja klubiline kuuluvus määratakse võistluse eelregistreerimise lõppkuupäeval kehtiva EOL-i litsentsi põhjal.

EOLi litsentsiomanike ametlik nimekiri koos kehtiva klubilise kuuluvusega on aadressil <http://www.orienteerumine.ee>. Korraldaja on kohustatud kontrollima litsentsi olemasolu vastavalt juhendi tingimustele.

Võistlusklassid:

sprint ja tavarada HD14, 16, 18, 20, 21E, 21A, 35, 40, 45, 50, H55, H60

lühirada HD16, 18, 20, 21E, 21A, 35, 40, 45, 50, H55, H60

Maastik ja kaart:

Nelijärve ooside ja järvede vaheline liigestatud ala. Aegviidu poolsemas osas tasasem ja hea nähtavusega mets. Tihe radade võrgustik. Lageda ala osakaal maastikul ca 15% (lageda ala moodustavad maastikul põhiliselt järved). Kõrguste vahe ühel nõlval 25 m, esineb ohtlikke laskumisi. SO kaardistus ja radade võrk – Margus Klementsov.

Kaardi mõõtkava:

sprindis	1:7500	h=2,5m	A4 formaat
lühirajal	1:10000	h=2,5m	A4 formaat
tavarajal HD18-40	1:15000	h=2,5m	A4 formaat
ülejäanud klassides	1:10000	h=2,5m	A4 formaat

Võistluskeskus:

Nelijärve Puhkekeskus. Tähistus Jägala-Kärvete mnt. 40. kilomeetrit. Finiš kõikidel päevadel võistluskeskuses.

Märkesüsteem:

SPORTident. SI pulga rendi hind 20 kr päev. Rentimise soovist teatada võistlustele registreerimisel, kätte saab võistluste mandaadist. Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks OK Kooperaator arveldusarvele 10002017276006 Eesti Ühispank, hiljemalt 2. veebr.

Võistluse korraldaja võib jätta stardiprotokolli algusesse vabu kohti, mis eelregistreerimise lõppedes kahekordse stardimaksu eest jooksvalt täidetakse. Võistluskutse avaldatakse Internetis aadressil <http://www.srd.ee/koop/>.

Eritingimused:

SUUSAORIENTEERUMISE EMV ERITINGIMUSED

Sprint

LOOSIMINE: stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida võistlusklassides HD21E 2005.a. suusaorienteerumise EMV sprindi ja lühiraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 võistlejat ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 võistlejat.

Lühirada

LOOSIMINE: Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida võistlusklassides HD21E 2005.a. suusaorienteerumise EMV sprindi ja lühiraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 võistlejat ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 võistlejat.

Tavarada

LOOSIMINE: Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida võistlusklassides HD21E 2005.a. suusaorienteerumise EMV tavaraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 võistlejat ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 võistlejat.

Stardiintervall:

sprint	1 min
lühirada	2 min
tavarada	3 min

Võistluste edasilükkamine või ärajätmine:

Korraldajal on õigus vääramatut jõu mõju tõttu teha EOL-i juhatusel ettepanek võistluse toimumise aja või asukoha muutmiseks ning võistluse ärajätmiseks. Info võistluse edasilükkamisest või ärajätmisest peab jõudma osalejateni mitte hiljem kui 48 tundi enne võistluse algust.

Parkimine:

Parkimistasu = auto 15 kr/päev, buss 30 kr/päev

Majutus:

Nelijärve Puhkekeskus – www.nelijarve.ee, tel 630 4350

Jäneda külalistemaja – www.janedaturism.ee, tel 384 9751

Kõrvemaa matka- ja suusakeskus – www.korvemaa.ee

Põrandamajutus Jäneda Spordihoones 10 kr/öö (soovitav telk kaasa, ruum on külm)

Piiratud arvul põrandamajutust Nelijärve Puhkekeskuses.

Osavõtumaksud:

	Sprint	Lühirada	Tavarada			
H14	30		30	D14	30	30
H16	30	30	30	D16	30	30
H18	30	30	30	D18	30	30
H20	60	60	60	D20	60	60
H21	100	100	100	D21	100	100
H35	100	100	100	D35	100	100
H40	100	100	100	D40	100	100
H45	100	100	100	D45	100	100
H50	100	100	100	D50	100	100
H55	100	100	100			
H60	60	60	60			

Korraldaja: OK Kooperaator

Peakorraldaja Maimu Tornberg, tel. 621 2221, mob 519 8700

Pearajameister Margus Klementsov, mob. 5340 2424

EOL-i volinik Raivo Rõõm, Rakvere OK

TALLINNA MV

SUUSAORIENTEERUMISE LÜHENDATUD TAVARAJAL JA MÄRKES

25.02. – 26.02. 2006. a. Aegviidu – Nelijärve, Harjumaa

Ajakava:

25.02 lühendatud tavarada – Nelijärve, stardi algus kell 13:00.
 26.02 märkesuusatamine – Aegviidu Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskus, stardi algus kell 12:00.

Võistlusklassid ja osavõtumaksud:

Tavarada ja märkesuusatamine:

HD16	40 kr
D40, H50	80 kr
HD21	120 kr (kuni 18a. õpilastele 40 kr)
H40	120 kr

Kaart:

Tavarajal klassides HD 21	1:15000, h 2,5
HD16, D40, H40, H50	1:10000, h 2,5
Talv 2006, A4 formaat	
Märkes kõikides klassides	1:10000, h 2,5

Maastik:

Tavarada - Nelijärve mägede ja järvede vaheline ala, tihe radade võrk, kõrguste vahe 25 m
 Mäрге - Aegviidu keskmiselt liigestatud oosi ja mõhnastike ala.

Ohukohad:

Nelijärvel ohtlikud laskumised ja pikematel radadel maantee ületus.

Võistluskeskus:

Tavarajal Nelijärve Puhkekeskuses, tähistus Jägala – Käravete mnt.

41. kilomeetrilt. Märkes Aegviidu Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuses, tähistus Jägala – Käravete mnt. 32. kilomeetrilt.

Märkesüsteem:

Kõikides klassides SPORTident märkesüsteem. Registreerimisel teatada SI number. Korraldajatelt on võimalik SI pulki rentida hinnaga 30 kr päev.

Eelregistreerimine:

Kuni 22. veebruarini www.sportnet.ee/ivk/ kaudu ja e-postiaadressil rejaanus@hotmail.ee või telefonil 5198 8700 Maimu Tornberg. Hilinejatel kahekordne stardimaks reservkohtade olemasolul, v.a. HD21,H35,H40 = 200 krooni.

Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks OK Kooperaator arvel - duservele 10002017276006 Eesti Ühispank.

Auhinnad:

Tallinna MV arvestuses: Autasustatakse kõikide klasside kolme paremat võistlejat

Võistluse ärajätmine:

Korraldaja teatab võistluse ärajätmisest seoses lumepuudusega võistlusmaastikul OK Kooperaator kodulehel. Korraldaja võib välja kuulutada uue aja.

Korraldaja: OK Kooperaator

Peakorraldaja Maimu Tornberg, tel. 621 2221, mob 519 8700

Pearajameister Margus Klementsov, mob. 5340 2424

PÕLVA MAAKONNA LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED suusaorienteerumises

7.-8. jaanuar 2006. a. Värskas

Programm: 7. jaanuar sprint start kell 12.00
 8. jaanuar lühendatud tavarada start kell 11.00

Tähistus: Värskas asulast

Võistlusklassid: HD 21, 20, 18, 16, 14, 40, 50, H60+

Stardimaksud:

täiskasvanud	Põlva maakonnast	40 krooni päev
Väljastpoolt		80 krooni päev
noored	Põlva maakonnast	20 krooni päev
väljastpoolt		40 krooni päev

Maastik ja kaart: Tapetute mägi. Valdavalt männimets. Kõrguste vahe ühel nõlval kuni 25 m. Kaardistus Värskas OK Peko. Eelmiste

võistluse kaardid nr. 2003001 ja 2005009. Kaartide mõõtkavad sprindis 1: 7 500 ja lühendatud tavarajal 1:10000, h= 2,5m.

Autasustamine: Kõigi vanuseklasside kolme paremat autasustatakse medali ja diplomiga, võitjaid lisaks kingitusega.

Registreerimine: kuni 1.jaanuarini IVK kaudu või e-mail: raul48hot.ee. Registreerimisega koos tasuda osavõtumaks OK Peko a/a Hansapank 1120074669. Registreerimisel teatada SI-kaardi number, kui see erineb EOL andmebaasis olevast või kaardi rentimissoov. Renditasu 20 krooni päev. Parkimistasu 15 krooni päevas.

Majutusvõimalused:

põrandamajutus Värskas Gümnaasiumis 35 kr/öö
 Hirvemäe Puhkekeskus <http://www.hirvemae.ee> tel. 797 6105

Korraldaja: Värskas OK Peko ja Põlva Maakonna Spordiliit
Peakorraldaja: Raul Kudre 5256 695

Telli „Orienteeruja“!

Alates 1. detsembrist võtab Eesti Orienteerumisliit vastu ajakirja "Orienteeruja" tellimusi 2006. aastaks.

Aastatellimus maksab 180 krooni (EOL-i kontori ja/või klubide kaudu ja 200 krooni (Eesti Posti kaudu). Rahvusvaheline tellimus 440 krooni.

Järgmisel aastal ilmub kaheksa numbrit ajakirja "Orienteeruja".

Tuntud kirjamehe Vello Viirsalu poolt on valminud tore orienteerumisspordi ajalugu käsitlev raamat.

Eesti Orienteerumisliit ootab Teie tellimusi raamatule.

Orienteeruv hind 150 krooni.

Eesti Orienteerumisliidu kontori ja/või klubide kaudu saab tellida seinakalendrit "Liigu kaardiga" 2006. Seinakalender maksab 50 krooni.

Telli endale või kingi sõbrale! Joulud ju lähedal!

JUHATUSE otsused

27.09.2005.a.

432. Kinnitada võistluste žürii järgmises koosseisus: Suunto Games 01.-02.10.2005 Põlvamaa, korraldaja: OK Põlva Kobras Sixten Sild (EOL volinik, žürii esimees), Raul Kudre (OK Peko, liige) ja Tõnu Lauter (Piirivalve SKK, liige).

28.09.2005.a.

433. Kinnitada EOLi võistluste korraldustingimused 2007. a.

14.10.2005.a.

434. Kinnitada EOLi litsentsisüsteem aastaks 2006.

435. Kinnitada EOLi rattaorienteerumise toimkonna koosseis, esmärgid ja

tegevuskava.

Arbo Rae (OK Maru, toimkonna esimees), Raul Kudre (OK Peko), Kaido Nurja (OK Nõmme), Kuno Rooba (Rakvere OK) ja Mart Pais (SK LSF-PT).

19.10.2005.a.

436. Kinnitada EOLi orienteerumisjooksu 2006. aasta edetabelisse võistluste registreerimise tingimused.

03.11.2005.a.

437. Kinnitada OJ HD21 ettevalmistuskoondised 2006. aastaks.

11.11.2005.a.

439. Jätkata ajakirja Orienteeruja väljaandmist 2006. aastal. Kokku ilmub 8 numbrit:
1 – märtsi algul,
2 – mai algul,
3 – mai lõpul,
4 – juuni lõpul,
5 – augusti algul,

6 – septembri algul,

7 – oktoobris ja

8 – detsembris.

Aastatellimuse hinnad:

ajakirja tellimishind 2006. a. EOList on 180 ja Eesti Posti kaudu 200 krooni.

440. Täiendada EOLi 2005.

a. edetabelijuhendit lausega:

Juhul kui võistlusklassi edetabeli koostamisel selgub, et selle võistlusklassi võistlejatel puuduvad edetabelipunktid, siis määratakse sellele võistlusklassile VP eelmise aasta selle võistlusklassi taset arvestades. Määrata võistlusklassi H12 VP suuruseks 12 punkti.

441. Kinnitada EOLi 2005.a. edetabel ja edetabelivõitjad.

442. Kinnitada liikumisharastusele eraldatud toetuste saajate nimekiri ja summad.

OK Põlva Kobras 20371 kr,
OK Nõmme 17748 kr,

Rakvere OK 6327 kr,

OK Võru 5812 kr,

RSK Jõhvikas 4736 kr,

SK Mercury 4618 kr,

OK Peko 4101 kr,

OK Kape 3928 kr,

Hiumaa OK 3418 kr,

OK West 2828 kr,

OK Orvand 2459 kr,

JOKA 2215 kr

ja TA OK 1438 kr.

Toetus maksta välja alates 01.12.2005.a. koos parimate orienteerumiskaartide preemiatega.

443. Kinnitada EOLi üldkogu 26. – 27.11.2005. a. kodukord ja päevakord.

444. Kinnitada EOLi üldkogul autasustatavate nimekiri.

445. Lülitada EOLi poolt korraldavate võistluste nimekirja rattaorienteerumise mitmepäevasõit BikEst alates 2007.a.

12.11.2005.a.

438 Kinnitada Eesti noorte ja juunioride orienteerumisjooksu A-koondis.

26.11.2005.a.

446. Kinnitada Eesti koondiste koostamise alused suusaorienteerumises 2006. aastal.

447. Kinnitada Eesti noorte ja juunioride koondiste koostamise alused orienteerumisjooksus 2006. aastal.

05.12.2005.a.

448. Kinnitada 2006.a. Eesti MV juhend

449. Kinnitada EOLi juhatuse esimeheks Leho Haldna ja aseesimeheks Nikolai Järveoja.

Reklaami avaldamise hinnad

1. Eesti o-võistluskutsete avaldamine (must-valge):

1.1. suurus kuni A7 60 kr.

1.2. suurus kuni A6 125 kr.

1.3. suurus kuni A5 250 kr.

1.4. suurus kuni A4 500 kr.

(korduskutse avaldamine -30%).

Värvilised võistluskutsed reklaami hinnaga.

2. Reklaami avaldamine (sisemised leheküljed):

2.1. suurus kuni A7

värviline 400 kr.

2.2. suurus kuni A6

värviline 800 kr.

2.3. suurus kuni A5

värviline 1600 kr.

2.4. suurus kuni A4

värviline 3200 kr.

3. Reklaami avaldamine (tagakülg)

A4 värviline 4000 kr.

(kordusreklaami avaldamine -30%).

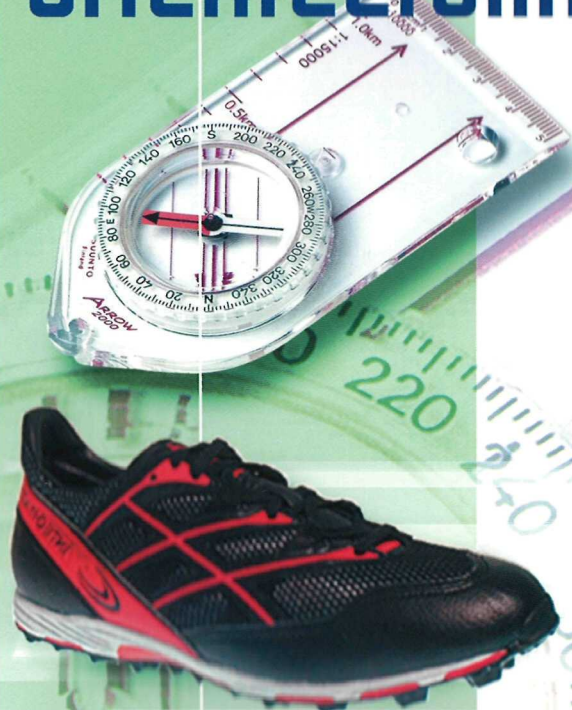
Eesti Orienteerumisliidu liikmetele on reklaami avaldamisel soodustus -50%.

Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

2006. aasta talviste orienteerumisürituste kalender

Aeg	päev	võistluse nimetus	koht	riik	korraldaja
07.01.	L	Põlvamaa MV SO sprint	Värska	EST	OK Peko
08.01.	P	Põlvamaa MV SO tavarada	Värska	EST	OK Peko
14.01.	L	MK etapp SO lühirada	Vuokatti	FIN	IOF
15.01.	P	MK etapp SO lühirada	Vuokatti	FIN	IOF
18.01.	K	MK etapp SO sprint	Vuokatti	FIN	IOF
21.01.	L	O-klubide korvpalliturniir	Türi	EST	JOKA
21.01.	L	MK etapp SO tavarada	Kiuruvesi	FIN	IOF
22.01.	P	MK etapp SO teade	Kiuruvesi	FIN	IOF
02.02.	N	MK etapp, veteranide MM SO lühirada	Vietalva	LAT	IOF
04.02.	L	MK etapp, veteranide MM SO sprint	Madona	LAT	IOF
05.02.	P	MK etapp, veteranide MM SO teade	Madona	LAT	IOF
10.02.	R	EMV SO sprint	Nelijärve	EST	OK Kooperaator
11.02.	L	EMV SO lühirada	Nelijärve	EST	OK Kooperaator
12.02.	P	EMV SO tavarada	Nelijärve	EST	OK Kooperaator
22.02.	K	MK etapp, noorte EM, EM, jun MM SO sprint	Ivanovo	RUS	IOF
23.02.	N	MK etapp, noorte EM, EM, jun MM SO tavarada	Ivanovo	RUS	IOF
25.02.	L	Tallinna MV SO suund	Nelijärve	EST	OK Kooperaator
25.02.	L	MK etapp, noorte EM, EM, jun MM SO lühirada	Ivanovo	RUS	IOF
26.02.	P	Tallinna MV SO mäрге	Nelijärve	EST	OK Kooperaator
26.02.	P	MK etapp, noorte EM, EM, jun MM SO teade	Ivanovo	RUS	IOF
11.03.	L	EOL üldkogu	Tallinn	EST	EOL

orienteerumiskauba osaühing

NAASTARID,

SÄÄRISED,

KOMPASSID,

ABIVAHENDID

NII TIPPTEGIJALE

KUI HARRASTAJALE

Muik Tallinna neljapäevakulil ja hooaja suurematel võistlustel.

SUUNTO

Jalas

OLWAY

SPORT

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
50 46 904

80p. 6-119

